

tū accipiēdo. v3. vltimū futurū qđ s3 sit vltimū seēdo erit p̄mū i sillogizando sicut i factis accipiebamus vltimū factū p̄ immediato. i. finitas. n. i. talibus tollit qđ nō sit dare factū eē p̄mū. s3 nō tollit qđ nō sit dare vltimum ¶ Deide cū dicit. (Habet aut sic se.) Quod dixerat declarat p̄ exēpla. Circa qđ duo facit. q. p̄ exēplificat de facti 2. de futuris. ibi. (iterū si erit) Dicit ḡ (Habz at sic se in opatōibus). v3. qđ ex posteriori mōstratur p̄us. vt p3 in opatōibus hūmāis. nā (si facta ē domus necē ē lapides icifos eē) 2. subdit. qđ (2 factū eē hoc. ppter qđ ē qm̄ necē ē fundamentū eē). q. d. qđ factū est hoc. i. Decisi sūt lapides ppter fundamentū. nā lapides itātus sunt mā domus iquātus sunt materia fundamenti vel muri. nō. n. sunt lapides materia domus rōne totius s3 rōne partis ḡ si queratur ppter qđ factus est hoc. vt ppter qđ decisi sunt lapides respōdebif. iō factū eē qm̄ necē ē eē fundamentū. 2. subdit. (si nō). i. si nō sit fundamentum nō facta est domus (si vō fundamentū ē necē ē lapides p̄us decifos eē). q. d. qđ possumus arguere a posteriori nō solum i p̄us p̄ximū. s3 i p̄us remotū. vt ex factione domus possumus arguere icifione lapidū. cā aut q̄re possumus sic arguere ē p̄us p̄ximū. vtputa fundamentum vel murus nā si ex domo arguit fundamentū ex fundamento lapides decifos eē. ḡ ex domo arguetur lapides decifos eē. ¶ Notandū aut qđ littera illa. v3. qđ hoc factū est ppter qđ vel ppter id qđ necē est fundamentū eē. pōt legi dupl̄. v3. qđ hoc factū ē. i. lapides icifi sunt qđ necē est fūdamētū eē. alio? pōt legi. vt sit sensus qđ hoc factū est v3 qđ possumus arguere sic. v3. ex factōe posterioris. vt ex factōe domus factōem p̄oris remotōis vt icifione lapidū qm̄ necē est p̄us p̄ximus. v3. fundamentū. p̄us eniz p̄ximus est cā q̄re ex posteriori possumus arguere p̄us remotius vt fundamentū ē cā q̄re ex factōe domus possumus arguere icifione lapidū. ¶ Notandū etiā qđ cū ait necē est eē fundamentū. 2. necesse est eē lapides incifos nō itendit loḡ d̄ necitate absoluta. s3 cōditionata. necē ē. n. fundamentū eē. v3. est si sit domus. nā ipole est domū eē 2. nō eē fundamentū. iō subdit i l̄ra qđ si nō est fūdamētū qđ nō est domus facta. sic et necē ē eē lapides icifos. nō absolute. s3 ex cōditōe. vtputa. si factū ē fundamentū. ¶ Deide cū dicit. (Iterū si erit.) exēplificat d̄ futuris. d. (Iterū) su. possumus arguere a posteriori i futuro. vt (si erit domus simpl̄ p̄us erūt lapides). q. d. qđ sic arguebamus i factis. vt silr si facta est domus icifi sunt lapides. similr possumus arguere in futuris. 2. subdit. qđ (demonstrat aut p̄ mediū silr). q. d. qđ sicut i facti demonstratur p̄us lōgius p̄ posteriori p̄ p̄us mediū. silr i futurū demonstrat p̄ futurā domū futuros eē lapides p̄ futurū mediū. vt p̄ fundamentū. iō ait. qđ (demonstrat at p̄ mediū silr) vñ subdit. qđ (erit at fundamentū p̄us) si erit. n. domus. p̄us erit fundamētū. 2. si erit fundamentū erūt p̄us lapides icifi. ergo si erit domus erunt lapides incifi. fundamētū est ḡ illud mediū. siue illa media causa p̄ quā silr arguimus ex futura domo futuros lapides incifos. sic i factis p̄ fundamentū tāq̄ p̄ cām mediā arguebamus ex scā domo. factos eē lapides icifos.

¶ Noniam videmus in his.

¶ Postq̄ p̄hs istruxit nos quō debemus argue re i his que nō sunt simul cōtum ad ea que sunt i rectus hic docet nō qualr debeamus arguere i his qđ nō sunt simul quantū ad ea qđ sunt fm̄ circulū. Circa qđ tria facit q. p̄ oñdit qđ ē arguere circulari. 2. qđ dixerat manifestat p̄ exēplū. 3. declarat quō i his qđ sūt circulo p̄tigit demō

strare. scđa. ibi (i opibus aut) tertia ibi (cum. n. horum.) Dicit ḡ (Cū ḡ videmus in his que sunt eē q̄sdam gn̄ati onem circulo). i. circulari. q. d. qđ in aliquibus entibus reperitur quedam gn̄atio circulariter. 2. exponit se quō hoc fiat dicēs qđ (contingit esse hoc). i. gn̄ationes circulari in entibus. vel (contingit eē hoc) qđ possumus arguere gn̄ationem circulari in entibus (si vero mediū 2. termini p̄sequē adiuicē. i. his. n. cōverti ē). i. necē. 2. subdit qđ (oñsum est aut hoc in p̄mis qđ cōuertant ad cōclones) in libro. n. p̄ioz oñsum est qđ qm̄ cōuertunt mediū et extremitates qđ fiat cōuersio p̄missaz ad cōclones 2. ecōuerso. 2. subdit qđ (circulo aut hoc eē ē) ¶ Notandū at qđ sicut modi intelligendi sumūt originē ex modis eēndi. ita 2. modi arguendi p̄nt sumere originem ex modis essendi. que ḡ generantur circulariter 2. habent gn̄ationem circulari fm̄ eē illa p̄nt de se inuicē inferri circulariter. 2. pōt fieri argumētatio de eis circularis. ¶ Deide cū dicit (In operibus aut) quod dixerat manifestat p̄ exēplū d. (In operibus aut) su. nature (sic videtur) v3. qđ sunt ibi gn̄atōes circulari. 2. qđ possumus in aliquibus arguere circulariter. 2. subdit qđ (depluta. n. terra necesse ē vapore fieri. facta aut hoc). i. vapore (nubem). i. necesse ē fieri nubem (hac aut facta). i. nube (necesse ē igitur terras deplutā eē. hoc aut erit ex p̄ncipio) q. d. qđ istud fuit p̄us assumptū in p̄ncipio. 2. subdit (Quare circulo circuiuit). i. est ibi generatio circularis 2. demōstratio circularis. ¶ Notandū aut hec tria se h̄re circulariter. v3. terra depluta siue pluuia. vapor. 2. nubes. nā quādo terra depluta est calor solis fac̄ ide eleuare vapores. vaporibus eleuat fit nubes. nube facta iterū fit pluuia siue fit terra depluta. ḡ circulariter i talibus circuiuit. vel circulariter demōstramus. nā p̄ terrā deplutā demōstramus terrā deplutā. ¶ Notandū etiā qđ hec extrema 2. mediū cōuertuntur. nā pluuia. 2. nubes. 2. vapor cōuertuntur se h̄nt. quodlibet. n. pōt eē p̄mū. 2. qđlibet mediū 2. quodlibet vltimū. nā si incipias a pluuia. ex pluuia generabit vapor. ex vapore nubes. p̄ quod pluuia erit p̄mū. vapor mediū. nubes vltimū. si at incipias a vapore. ex vapore generabit nubes. ex nube pluuia. hic ḡ nubes erit mediū generatū. 2. pluuia erit generatū vltimū qđ p̄us erat generatū p̄mū. 2. vapor generatū p̄mū quod p̄us erat generatū mediū. si vō incipias a nube ex nube generabit pluuia. ex pluuia vapor. in talibus ergo extrema. 2. mediū cōuertuntur. qz quodlibet potest fieri quodlibet. 2. sicut i generationibus talibus mediū sit extremū 2. ecōuerso. ita 2. in argumētatōibus p̄nt cōclones fieri p̄misse. 2. ecōuerso. vt pōt argui. pluuia est. ḡ vapor. 2. ḡ nubes 2. ecōuerso. nubes ē. ḡ pluuia. 2. ḡ vapor. hic est ḡ cōclatio. i. huius ē gn̄atio circularis 2. demōstratio circularis. ¶ Deinde cum dicit (Cū eni vero) oñdit quō cōtingat in talibus demōstratōes fieri d. qđ quodlibet in talibus pōt demōstrari p̄ seipsū vt pluuia p̄ pluuia: vapor per vapore. nubes p̄ nubes. ideo ait qđ (quodlibet eni hoz cū sit ē altez). i. est secūdū (et cū illud). i. cum est secūdū (altez) id est ē tertiū (2. cū hoc) id est cum est tertium (p̄mū) id est ē p̄mū. ḡ cū est p̄mū est p̄mū. incipias ḡ a quolibet 2. quodlibet inuis p̄ seipm̄. vt cum est pluuia est altez. vt vapor. 2. cū est illud altez scz vapor. est altez scz nubes: 2. cum p̄ est. i. nubes est p̄mū. i. pluuia. ḡ cū ē pluuia. pluuia. sic idē fietet si incipias a vapore vel a nube: nā si ē vapor est nubes. si nubes pluuia si pluuia vapor. ḡ si vapor vapor. qđlibet eiz hoz a quocūq̄ incipias sp̄ circulariter argue ē ¶ Dubitaret forte aliq. vtrū p̄tigit circulariter. 2. videt

Posteriorum

q̄ sic p̄ ea q̄ p̄hs hic ponit. nā si pluuia vapor ⁊ nubes se
 lferūr circulariter f̄m esse. opz q̄ se lferant circulariter
 f̄m demonstratiōez. nam q̄ sunt cause i essendo possunt
 optime esse cause i arguendo. ¶ In cōtrariū est q̄ si con
 tingeret circulariter dem̄rare. tunc idēz esset p̄us seip̄o
 ⁊ notius seip̄o. qz hoc mō onideret idēz p̄ seip̄m. Dicen
 dū q̄ i causis p̄ se ip̄ossibile est circulo dem̄rare. ⁊ eque
 potissime. nam ip̄ossibile est q̄ aliqua duo ita se habeāt
 q̄ eque vnū sit causa alterius. sicut ecōuerso. ⁊tingit. n.
 aliqua duo sic se habere q̄ p̄ se vnū est cā alterius ⁊ ecō
 uerso s̄ hoc nō est f̄m idem genus cause. vt potio est cā
 sanitatis ⁊ ecōuerso. s̄ potio est cā sanitatis i ḡne cause
 efficientis ⁊ sanitas est cā potionis i ḡne cause finalis. ⁊
 qz f̄m q̄ variat̄ genus cause variat̄ demōstratio nō erit
 eque potissima demōstratio. arguere sanitatē ex potio
 ne. ⁊ potioez ex sanitate. imo si volumus recte loqui hic
 nō est circulatio. nō. n. valet sanitas est causa potionis. ⁊
 potio sanitatis. ḡ sanitas est cā sanitatis. qz variatur ibi
 mediū. si. n. sic formarē fillus. q̄quid ē causa potionis
 est cā sanitatis. sanitas aut̄ est cā potiois. ḡ ⁊c. hic variat̄
 mediū ⁊ arguit̄ q̄ si quatuor terminis. nā nō eodē modo
 accipit̄ causa i maiori ⁊ i minori. nā cū dicitur. q̄qd ē cā
 potionis est cā sanitatis. itelligit̄ i genere cause efficiēt
 nā p̄pter hoc valet q̄ quicqd est cā potionis est causa sa
 nitatis. qz potio est cā sanitatis. ḡ o3 q̄ cā potionis acci
 piat̄ eodē a quo potio ē cā sanitatis. sed hoc est i genere
 cause efficientis. ḡ cā sumpta i maiori supponit p̄ causa
 efficiente. cū vero i minori dicit̄ q̄ sanitas est cā potionis
 variatur ibi rō cause. qz sanitas nō est cā potionis i ḡne
 cause efficiētis. sed finalis. In causis ergo per se nō iue
 nitur circulatio. quia non inueniuntur due per se cause
 que in eodem genere cause sint sibi inuices cause sed in
 causis p̄ acciōs b̄n̄i repitur. vt pluuia est materia de q̄ fit
 vapor. vapor mā de qua fit nubes. ⁊ nubes mā de q̄ fit
 pluuia. f̄m b̄ ḡ pluuia est mā de qua fit pluuia. s̄ hoc ē
 in causis p̄ acciōs. naz pluuia nō est mā de qua fit vapor
 loquendo p̄ se. nā nullū ens in actu per se ē mā. p̄ acciōs
 eiz ē q̄ ex ente in actu fiat ens. vt p̄bat̄ p̄. p̄hy. ⁊ in li. de
 gnātioe. s̄ si acciperē cā mālis per se vapor nō eēt mā
 pluuie nec ecōuerso. sed mā vtriusq̄ est ens in potentia
 cōe ad vtrunq̄. sic aut̄ accipiēdo cām mālem p̄ se nō in
 uenimus ibi d̄uersionē. nā h̄s ensin potētia ē mā plu
 uie. nō aut̄ ecōuerso. sic etiam est materia vaporis. non
 autem ecōuerso. ¶ Alterius forte dubitaret aliquis.
 vtrū idem possit eē mā sup̄pius loquendo de cā p̄ acciōs
 vt idēz possit dem̄rari p̄ seip̄m. ⁊ videt̄ q̄ sic. vt i exēplo
 assumpto. nā pluuia ē mā pluuie. Dicendū q̄ nunq̄ idē
 est materia suiip̄ius loq̄ndo de eodē numero q̄tūcūq̄
 accipiat̄ cā mālis p̄ acciōs. vt si ex pluuia fit vapor. ex
 vapore nubes. ex nube pluuia. ⁊ ita ex pluuia pluuia. nō
 est eadē pluuia numero ex qua fit vapor. ⁊ q̄ postea ḡna
 tur ex nube facta ex vapore. ex pluuia ḡ p̄bat̄ pluuia. s̄
 p̄ hoc n̄ p̄bat̄ idē p̄ idē. s̄ p̄ pluuia corruptā. p̄bat̄ pluuia
 ḡnata. corruptū aut̄ ⁊ ḡnātū nō sūt idē nūero. nam vt d̄r
 circa finē de gnātioe quoz subā de p̄t nō redeūt eadez
 numero. quātūcūq̄ ḡ accipiat̄ cā p̄ acciōs mālis nō erit
 idē mā suiip̄ius loquendo de identitate numerali nec
 dem̄rabit̄ circulariter idē p̄ idē loq̄ndo d̄ tali idētitate.
 Rursus idē nō pōt eē mā suiip̄ius imediate q̄tūcūq̄
 accipiat̄ mā p̄ acciōs ⁊ q̄tūcūq̄ accipiat̄ identitas nō nu
 meralis. nō. n. ex aq̄ imediate ḡnabit̄ aq̄. s̄ ex aq̄ ḡnabit̄
 aer. et rursus ex aere poterit itez generari aq̄. cui3 ḡ d̄r
 q̄ idempōt eē mā suiip̄ius. tria sūt ibi notāda. p̄mo q̄
 hoc nō pōt eē p̄ se. s̄ p̄ accidens. ⁊ q̄ idem non accipiat̄

f̄m identitatē numeralē. qz nūq̄ ex eodē numero gene
 rabit̄ idē numero. qz tūc corruptū ⁊ ḡnātū eēnt idēz nu
 mero. sed o3 accipi idem f̄m spēm. ⁊ est attendendū q̄
 hoc nō pōt fieri imediate. s̄ mediate. nūq̄. n. imediate
 ex aqua ḡnabit̄ aqua. qz frustra ageret nā si aquā corru
 peret ⁊ aquā ḡnaret. ēt mā existēs sub forma aque non
 pōt app̄tere q̄ ex poliet̄ illa forma vt iduatur eadem
 forma. Est ḡ diligenter notādū q̄ h̄s mediatio modica
 ē i generatiōe elementoz maior est generatio i genātioe
 admixtoz. s̄ multo maior est i gnātioe mixtoz. possunt
 aut̄ vocari admixta vapor. nubes ⁊ talia. que nō sunt p̄
 fecte mixta. modica est. n. talis mediatio i generatione
 elemētōz. nam ex aq̄ pōt generari aer. ⁊ statim ex aere
 pōt generari aqua. ita q̄ ex aqua fit aqua mediāte aere
 s̄ i gnātioe admixtoz talis mediatio est maior. vt ex
 pluuia fit vapor. sed nō statim ex vapore fit pluuia. s̄ p̄
 us oportet q̄ fiat nubes. ⁊ ex nube pluuia mediantē va
 pore ⁊ nube. i mixtis at̄ hec mediatio est multo maior.
 fit. n. ex boue bos p̄ mlta media. qz moztitur. putrefit. ge
 nerabitur inde herba. de qua comedit vacca. ex qua ge
 neratur mestrui3. ex quo potest formari vitulus. vnde
 bos moztuus redit bos viuus. sed per multa media. vt
 declarari h̄s in 8. methaphysice. ¶ Alterius forte dubi
 taret aliq̄s. vtrū hec argumētatio circularis p̄ acciōs
 q̄ ex pluuia fiat pluuia. arguat aliq̄d p̄ se. Dicēdū q̄ cir
 culatio in istis inferioribus tanq̄ p̄pius effectus argu
 it eē circularēz motū celi tanq̄ p̄piam cām. naz q̄ oia
 mensuren̄ sua p̄yodo. ⁊ q̄ oia reuertant̄ f̄m circulū.
 vt q̄ ex boue moztuo fiat bos viuus. ⁊ q̄ ex pluuia fiat
 pluuia. ⁊ q̄ mā p̄us ex n̄s sub forma corrupta q̄ si circula
 riter reuertat̄ ad eandē formā. totū ⁊tingit̄ ex circulan
 one motus celestis. vnde ⁊ p̄hs in 8. p̄hy. motū celi dic̄
 eē vitā quādā oibus subsistentibus nā. i. oibus entibus
 nālibus. nam sicut aia ē vita corporis. qz oēs motus cor
 poris vitales aut̄ aiales cāntur ex aia. ita motus celi est
 q̄ si q̄dam vita in oibus entibus nālibus. qz oēs motus
 nāles cāntur ex illo motu. p̄pter quod in motibus nāli
 bus ⁊ potissime in gnātioibus ⁊ corruptioibus rerū eē
 quendā circulū cui3 oia ista causent̄ ex motu circulari.
 ¶ Deinde cū dicit̄ (Sunt aut̄ q̄dam) in parte ista vt di
 cebat̄ agit de diuersitate causatoz. put̄ aliqua sunt sic
 semp. aliqua sicut frequēter. Circa quod tria facit. quia
 p̄mo ait aliqua eē semp. aliq̄ frequēter. ⁊ ostēdit quōd de
 beamus demōstrare ea q̄ sunt frequēter. d. q̄ ad demon
 strandū talia nō debemus accipere medius q̄d sit semp
 sed q̄d sit frequēter. ⁊ quod dixerat. p̄bat. ⁊. epilogat cir
 ca determinata. secunda ibi (Sicut a. de b.) tertia itā
 (Quōd igiē sit) dicit̄ ergo. q̄ (sunt aut̄ quedam que sunt
 vlt̄er ⁊ semp. que aut̄ ⁊ in oī sit se habent aut̄ fiunt. alia
 vero non semp q̄dem sed sicut frequēter fiunt. vt non
 ois hō masculus barbat̄) vel vt h̄s alia translatio (bar
 batus efficitur. sed sicut frequēter) ⁊ est hoc vt in plu
 ribus. ⁊ subdit q̄ (taliūm igiē necesse ē mediū sicut fre
 quēter esse.) q. d. q̄ ad demōstrādū talia que sunt frequē
 quēter nō debemus accipere mediū quod sit semper.
 sed sicut frequēter. ¶ Dubitaret forte aliquis. vtrum
 possumus arguere demōstratiue ex medio quod sit fre
 quēter. ⁊ videtur q̄ non. quia demōstratio est ex ne
 cessarijs. necia autēz sunt semper. ergo ⁊c. ¶ Dicēdū q̄
 debemus querere eundem modū demonstrandi in na
 turalibus ⁊ in mathematicis. nec in istis inferioribus.
 sed in supercelestibus. nam quia mathematica sunt cer
 ta in priori gradu certitudinis demōstrationes mathe
 maticę sunt per causam infallibiles. s̄ cause naturales

Posteriozum

tamē trāslatōem aliā non oꝛ nos hic subtiliare. sic. n. hz alia translatio. quō aut opꝛ venari q̄ i eo q̄ qd p̄dicatur nunc dicamus q̄ dictū planum ⁊ claz̄ habz̄ intellectum ¶ Deinde cum dicit. (Eoz̄ igitur que sunt insunt.) ex/ quitur de itēto. Pꝛopter quod sciendū q̄ ars ad accipi/ endum diffōnem subiecti est duplex. vna que est bona simplr. ⁊ alia q̄ est bona i casu. ars bona simplr est vt ac/ cipiatur p̄p̄um genus ⁊ p̄pa differentia. ars aut bona i casu est vt quando ignozatur p̄p̄ia differentia q̄ loco p̄p̄e dꝛie accipiāf aliq̄ plura quoz̄ qd̄z se habeat i plus ⁊ oia i eque. duo ḡ facit. qz̄ p̄mo dat artē diffiniendi subz̄ q̄ est bona i casu. ⁊ dat artes q̄ ē bona simplr. ibi. (ḡru/ um autē est) Circa quod duo facit. qz̄ p̄mo p̄mittit quā/ dam diuisionē. ⁊ ex diuisione p̄missa docet nos cogno/ scere qualia sunt illa que diffōnez̄ igrediunt. ibi. (h̄s at accipienda.) Dicit ḡ q̄ (eoz̄ que insunt vnicuiq̄ vlr̄ qd̄az̄ extēdunt i plus nō tamē extra genus) ⁊ exponit se quid appellet eē i plus. d. (Dico aut i plus eē q̄cūq̄ isūt qd̄ez̄ vlr̄ vnicuiq̄) nō soli (at vero. s̄z̄ alij) vt illud est i plus q̄ hō quod p̄dicat vlr̄ de hoie ⁊ est alij q̄ homini. vtputa bipes quod p̄dicat vniuersaliter de homine est in plus q̄ homo qz̄ est alij ab homine. nō tamen est extra anial quod ē genus hois. ē ḡ aliqd̄ quod p̄dicat vniuersaliter ⁊ ē i plus quod nō extēdit se extra genus. ⁊ ē aliqd̄ quod se extendit. ideo subdit (vt aliquid quod omni trinitati inest. sed ⁊ nō trinitati sicut quod est). i. sicut ens. ens. n. ita est i plus q̄ trinitas q̄ extēdit se extra genus trinita/ tis. iō subdit q̄ (est trinitati. s̄z̄ etiā nō numero). q. d. q̄ ens ita est trinitati vlr̄ q̄ extēdit se extra numerū. qui est genus trinitatis qz̄ ens iest ⁊ nō numero. i. p̄dicat/ tur ḡ aliquo quod nō est numerus. ⁊ subdit. q̄ (s̄z̄ impar iest omni trinitati. ⁊ in plus est) su. q̄ trinitas. quia (iest ipsi quicq̄) ⁊ subdit (sed nō extra genus. qnq̄. n. est qd̄az̄ numerus. nullum aut impar extra numerū est). q. d. q̄ impar ex eo q̄ inest alij q̄ trinario. qz̄ iest quinario. non p̄pter hoc ē extra genus numeri. qz̄ ipse gnarius est nu/ merus. imo nullū ipar ē extra genus numeri. ē ḡ intentio sua q̄ aliter quod ē. i. ens p̄dicat vniuersalr̄ de trinario ⁊ i plus est q̄ trinario ⁊ aliter ipar. nam ens ita ē i plus q̄ extēdit se extra numerū qui ē genus trinary. s̄z̄ ipar nō se extēdit extra numerū q̄ est huius genus. ¶ Deide cum dicit. (Huius autē accipienda.) Ex diuisione data ostendit qualia debeāt accipi ad formādum diffōnem. Circa quod duo facit. qz̄ p̄mo fac. quod dictū ē. ⁊ quod dixerat manifestat p̄ exemplū. ibi (vt trinitati) cōtinue/ tur aut sic. dictū est q̄ qd̄az̄ vniuersalia p̄dicata se habē/ tia i plus q̄dam se extēdunt extra genus. qd̄am aut nō ⁊ qz̄ sic est. (accipienda sūt aut h̄s) su. p̄dicata vniuersa/ lia se habētia i plus (vlsq̄ ad hoc). i. vlsq̄ ad tantū nume/ rum. siue vlsq̄ ad talem terminū quousq̄ tot accipiāf (quoz̄ vnūquodq̄ ḡdem talium). i. p̄dicatoꝛ (in plus sit. omnia aut nō i plus sunt. hanc ḡ necesse ē substātiāz̄ rei.). i. substāntiales diffōnē. q. d. cū tot sūt accepta vlia p̄dicata habentia se in plus nō extēdētia extra genus q̄ oia simul sumpta nō se h̄nt i plus q̄ ipm̄ diffinitū. tūc ex talibus p̄dicatis cōstituit substātia vel diffō. ¶ Dubi/ taret forte aliqs. qz̄ vlr̄ hoc falsum q̄ quelibz̄ pars diffō/ nis se debeat habere i plus. ⁊ totū i eque. nā vltima dif/ ferentia sp̄ cōuertit cum diffinito. s̄m p̄m. n. i. metha. si bene sciremus differētiāz̄ anialia findent i pedes tot essent h̄s differētie. quot sunt anialia findentia pedes nūerus ḡ dꝛiaz̄ p̄parū sub aliq̄ ḡne eq̄tur nūero sp̄erūz̄ sub illo ḡne qd̄ nō eēt nisi dꝛia vltima p̄uertere f̄ cū sp̄e. Dicendū q̄ qz̄ ignote sūt nobis forme subales. ⁊ qz̄ iḡte

sunt nobis dꝛie p̄p̄ie ex hoc multa mala icurrimus dif/ finiendo. p̄mo qz̄ facimus diffōnē ex plibus q̄ duobus. solū. n. duo deberēt cōcurrere ad diffōnē. quoz̄ vnū se haberet vt mā ⁊ vt potētia. v3. genus. aliud vt actus. et vt forma. v3. dꝛia. nunq̄. n. ex duobus sit vnū. nisi vnūz̄ se habeat vt potētia. ⁊ aliud vt actus. nec oꝛ dare tertij qz̄ nō regrif̄ ibi. nec colla nec clauus ad p̄iugendū actū potētie. iō tertij est semp̄ supflūū. duo aut solū regru/ tur ad p̄stitutiōez̄ rei. potētia. ⁊ actus. attamen qz̄ aliq̄ inoiatū ē genus p̄p̄iū tunc loco ḡnis p̄p̄iū ponimus ge/ nus remotū vlsq̄ ad dꝛiaz̄ vltimā. vt si eēt diffinitio bo/ minis aial māsuētū bipes. totū hoc. aial māsuētū. acci/ pef̄ loco ḡnis p̄p̄iū p̄rimi. et bipes se h̄ret vt specifica dꝛia. Rurſus qz̄ aliq̄ est nobis ignota dꝛia p̄p̄ia tunc loco dꝛie p̄p̄ie assumimus duas dꝛiaz̄. q̄rum q̄libet se hz̄ in plus. ⁊ abe in eque. ⁊ si nō sufficiūt due accipimus ⁊ plures alias tales. vtputa si eēt nobis ignota p̄p̄ia dif/ ferentia hois accipemus gressibile bipes loco dꝛie p̄p̄e quoz̄ quodlibet se hz̄ i plus. ⁊ totū i eque. gressibile eiz̄ est in plus q̄ hō eo q̄ equit. ⁊ alia q̄ dꝛupedia sunt gres/ sibilis. ⁊ bipes in plus q̄ hō. qz̄ volatilia sunt bipedia. s̄z̄ hoc totū. gressibile bipes. forte ē solus hō. q̄ ḡ sic accipi ant̄ multa q̄ sunt in plus. totū aut nō i plus sed in eque. hoc est ex ignozātia dꝛie p̄p̄ie. Quod ḡ obf̄ q̄ dꝛia p̄p̄a p̄uertit. dicit v3 q̄ verū ē si eēt illa nobis nota. s̄z̄ qz̄ non est nobis nota loco illius accipimus aliqua pla. quoz̄z̄ quodlibet se hz̄ in plus. ⁊ totū in eque. ¶ Ulterius forte dubitaret aliqs. vtrū iste modus sit p̄ueniens. Dicendū q̄ p̄ueniētius eēt si sciremus dꝛiam p̄p̄iam. tñ post dif/ finitiōem p̄tinentē dꝛiam p̄p̄iam bec ē p̄ueniētior dif/ finitio q̄n loco p̄p̄ie dꝛie accipiūtur pla. quoz̄ quodli/ bet se hz̄ in plus. ⁊ totū i eque. qz̄ nō est aliqd̄ qd̄ ita nos ducat in cognitōez̄ p̄p̄iū sicut p̄ueniētia ⁊ dꝛia quas hz̄ res ad alia. vt si loco dꝛie p̄p̄ie hois acciperetur gressibi/ le bipes. gressibile diceret p̄ueniētia quā hz̄ hō cū aialibz̄ bus terreſtribus. ⁊ dꝛiam quā hz̄ cūz̄ volatilibus. bipes autē ecōtrario diceret p̄ueniētia ad volatilia ⁊ dꝛiaz̄ ad terreſtria. In his ḡ duobus p̄tinetur p̄uenientia ⁊ dꝛia ipsius hominis tam ad aialia volatilia q̄ ad terreſtria. ⁊ qz̄ hic ē modus maxime deueniēdi i cognitōez̄ dꝛie p̄ p̄ie iō post diffōnem p̄tinentē dꝛiam p̄p̄iam videt̄ hic modus eē p̄gruētiōz̄. ¶ Ulterius forte dubitaret aliqs vtrū s̄m vītate posset fieri diffō s̄m hunc modū. Dicen/ dum q̄ nō. nā q̄ aliq̄ sic se habeāt respectu alicuius q̄ quodlibz̄ illoz̄ se habeat i plus ⁊ totum in eque. hoc eē nō pōt nisi quia illa duo se habeāt sicut excedentia ⁊ ex/ cessa. vt ponamus q̄ hō niger se h̄ret i eque cū ethiope. videmus. n. q̄ hō ē in plus q̄ ethiops. ⁊ nigrum in plus q̄ ethiops. homo tñ niger positus est i eē i eque. qd̄ si sic ē oꝛ q̄ hō ⁊ niger se habeāt sicut excedētia ⁊ excessa. nā si hoc nō eēt nō posset eē q̄ quodlibz̄ eēt i plus ⁊ totum in eque. nā si nigrus nō repiret nisi in hoie. ⁊ homo eēt i plus q̄ ethiops. homo aut niger p̄uertere f̄ cū ethiope oporteret q̄ nigrum conuerteretur cum ethiope. quod si non sequit̄ des oppositum. si. n. aliqd̄ est nigrus q̄ nō ethiops. sit illud. a. q̄remus ḡ vtrum. a. sit homo. vel nō. si nō est homo hoc ē p̄tra p̄p̄othesiz̄. supponebamus. n. q̄ nigrum nō se extēderet extra hoiem. si autem ē homo ⁊ nō est ethiops. ḡ homo niger nō p̄uertit cū ethiope qd̄ ē etiā p̄ p̄p̄othesim. Quod ḡ aliq̄ duo sic se habeāt respe/ ctu alicuius q̄ quodlibz̄ sit i plus ⁊ totū i eque hoc eē non poterit nisi quodlibet illoz̄ duoz̄ restringat aliud. et si quodlibet vel si vtrūq̄ restringat vtrūq̄. vtrūq̄ erit re/ stringens ⁊ restrictum. ⁊ p̄ p̄is vtrūq̄ erit excedens ⁊

excessū. nā nō restringit nisi quod excedit. et nō restringit nisi quod excedit. cē ergo restringens et restrictū est cē excedens et excessū. s; ipse est fm vitatē i diffinitione esse aliq̄ duo sic se habentia. sicut excedentia et excessa. nā i diffōne sūt genus et ofia: vel si sūt ibi ples due. hoc erit fm ordinē predicamentale. q̄rū vna erit differētia generis superioris. et alia inferioris. genus ergo et ofia nō pnt se hēre sicut excedētia et excessa. qz differentia nō se extēdit extra genus. Rursus due ofie ordinate fm ordinē pdicamenti nō pnt sic se hēre si bene date sint. nam ofia generis inferioris si bñ data sit nō poterit excedere ofiaz generis superioris. talis ergo diffō p̄tinens plura quozū quodlibet est i plus et totū i eque nō erit diffō vera. s; poterit eē supplēs i eē diffōnis vere. iste ergo modus diffiniēdi traditus hic a p̄ho nō est bonus simplr. s; est bonus resp̄cū nostri. et ē bonus i casu vt diximus icōtinuādo l̄am. nā qz nobis sunt ignote due pprie vt supradiximus. iō hic modus est nobis sp̄tens. qz post diffōne cōtinētē ofiaz p̄ziā. hec diffō est cōgruentior q̄ cōtineat aliqua quozū quodlibet sit in plus et totum i eque vt est ex qōne p̄habita manifestū. ¶ Deide cū dicit. (Ut trinitati) manifestat qd̄ dixerat p̄ exemplū de diffinitōe trinary 2°: oñdit diffinitōez huius eē fm datā methodū siue fm datā artē. 3°: declarat q̄ talis diffiniō sic diffō trinary. sc̄da ibi (hoz. n.) tertia ibi (qm̄ ar̄ oñsū) Dicit ergo (Ut trinitati) iest oi numerus ipar vtrobiz; p̄mus. q. d. dictū est q̄ diffinitio d̄z cōtinere aliq̄. quozū quodlibet sit i plus et totū in eque vt nūerus vtrobiz; p̄mus inest trinitati su. mō predcō. qz quodlibet hoz sit in plus q̄z trinitas. totū aut nō i plus sed i eque. et exponit se qd̄ apellef numerus vtrobiz; p̄mus dicens. (2) su. numerus vtrobiz; p̄mus dicit̄ (sicut quod est nō mensurari nūero. et sicut nō cōponi ex numeris. hec ita qz iā trinitas est). q. d. q̄ ista est diffō trinitatis (nūerus ipar p̄mus. et sit p̄mus). v3. vtrobiz;. ¶ Notandū aut q̄ numerus p̄mus dicit̄ quod nō pducit̄ ex numeris. s; ex sola replicatōe vnitatis pducit̄. s; nō pducit̄ ex numeris est duplr. vel ex ductu numeri in numerū. vel ex aggregatōe numeri cū numero. quinaris. n. non pducitur ex numeris ex ductu numeri i numerū. qz nullus numerus ductus i aliq̄ nūerū faciet numez; gnariū tñ quinaris bene pducit̄ ex numeris ex aggregatōe numeri cū numero. qz ex aggregatōe numeri binary cū trinario cōstituit̄ quinaris; gnariis ergo non est p̄mus. nisi vno mō. senarius aut nullo mō est p̄mus. quia vtroz; mō cōstituitur ex numeris. ¶ Constituit̄. n. ex ductu numeri in numerū. qz ex ductu trinary in binariū cōstituit̄ senarius. nam ter duo sex faciunt. Rursus cōstituitur senarius ex aggregatōe numeri cū numero. naz duo cū quatuoz; sex faciunt. trinary autē est p̄mus vtroz; mō qz nō producitur ex ductu numeri in numerū. et hoc appellat p̄hs nō mensurari numero. nā numerus ductus ē i aliis numez; pducit̄ aliquem numez; h̄s numerus fm illuz numez; dicitur mensurare pducit̄ numez;. vt si binarius ductus in trinary facit senarius. binarius mēsurabit senarius fm trinary. qz ē tertia ps senary. s; hoc enī binarius mēsurat senariū sicut vna mēsurat pānū qm̄ totiens sumitur q̄ equat̄ panno. sic binarius mēsurat senariū fm trinary. qz ter sumptus equatur senario. trinary autē est p̄mus isto modo. quia nullus numerus ductus in aliū numerū mēsurat trinary vel pducit̄ ips. Rursus trinary est p̄mus alio mō. qz nō cōponit̄ ex numeris. nullus. n.

numerus p̄positus alteri numero facit trinary. ¶ Deide cū dicit. (Hoz. n.) pbat huius diffōne esse fm datā methodū siue fm datā artē. dicit̄ (Hoz. n.) siue (hoz qd̄ vnū qd̄) sup. est i plus q̄z trinary. qd̄ ps. nā (alius qd̄). v3. numerus ipar (iest oibus iparibus) aly a trinary (vltimū aut). v3. vtrobiz; p̄mus (et dualitati) su. iest (oia aut). i. totū sil (nulli) su. aly iest nisi trinitati. ē ergo hec diffō trinitatis fm datā methodus. qz q̄libet pars ē in plus et totū i eque. ¶ Notādū aut q̄ eē vtrobiz; p̄mū. i. nō mēsurari. vel nō pducit̄ ex ductu numeri i numez;. nec pducit̄ ex cōpositōe numeri cū numero nō solū cōpetit trinitati. s; etiā dualitati. nā nullus numerus ductus i aliū numez; facit dualitatem. et nullus numerus cōpositus cū aliō numero facit ipsam. numerus ergo ipar est i plus q̄z trinary. qz cōpetit aly iparibus et etiā vtrobiz; p̄mū ē in plus q̄z trinary qz cōpetit binario. totū at sil. v3. numerus ipar vtrobiz; p̄mus soli trinary p̄petit. ¶ Deide cū dicit. (Qm̄ aut oñsū) declinat q̄ h̄s diffō trinary ē bona ex quo q̄tum ad p̄ns spectat vno regrūtur ad hoc q̄ aliq̄ sit diffō. p̄mo q̄ p̄dicet̄ vlr et ex necitate. 2°: q̄ dicat totā substantiā rei. tria ergo facit p̄hus. qz p̄mo pbat q̄ hoc qd̄ dicit̄ est p̄dicat̄ vlr et ex necitate de trinary. 2°: oñdit q̄ dicat substantiā eius. 3°: p̄cludit q̄ eo mō quo accepta ē diffō de trinary posset accipi de quolibet alio. sc̄da ibi (q̄ aut substantiā sit) tertia ibi (quare et aly cui libet) Dicit ergo (Qm̄ aut oñsum est nobis). i. a nobis (i superioribus necaria qd̄cm sunt i eo qd̄ qd̄ est p̄dicantia). q. d. q̄ p̄dicat̄ i eo qd̄ qd̄ sunt necaria. et subdit (vltia aut necaria sunt). q. d. q̄ talia necaria. v3. p̄dicat̄ i eo qd̄ qd̄ sunt vltia. i. p̄dicat̄ vlr si ergo ea q̄ posita sunt i diffōne trinitatis p̄dicat̄ i eo qd̄ qd̄. qz dictū est q̄ talia debent accipi. o3 q̄ illa p̄dicet̄ vlr et de necitate de trinary. ideo subdit. q̄ (in trinitate aut et i quolibet vel i quocūq; alio in eo quod qd̄ accipiūtur sic). i. accipiēda sunt sic. v3. fm datā artē (accepta aut sic trinitas erit hec) q̄ sunt accepta (ex necessitate) et sup. et vlr. ita q̄ q̄ sic accepta erit et ex necitate et vlr p̄dicabūtur de trinitate. ¶ Notādū aut q̄ data methodus est q̄ accipiēda sunt h̄s q̄ se h̄nt i plus et nō se extēdūt extra genus et tot sunt accipiēda de talibus quoz; quodlibet est i plus et q̄ oia simul accepta nō sint i plus. sed in eque. si ergo accepta nō se extēdent extra genus et sunt ordinabilia in genere oportet q̄ p̄tineant ad qd̄itatē rei. et qz talia insunt de necitate et p̄dicantur vlr o3 q̄ ea que sunt accepta in diffōne trinary si sic accepta sunt q̄ trinary sit ex necitate hec q̄ sūt accepta. i. q̄ h̄s accepta p̄dicet̄ur de necitate de trinary et etiā sup. oportet q̄ p̄dicet̄ur vlr. ¶ Dubitaret forte aliq; qz nō videt q̄ posita i diffōne trinary p̄dicentur eēntialr de trinary qz eē p̄mū et nō mēsurari numero vel nō eē p̄mū. s; mēsurari numero videtur eē qd̄dam pprietates numeri. Dicendū q̄ dato q̄ nō sint pprietates hoc non obstat. nā qz ignote sunt differētie eēntiales vtimur talibus loco ofiaz eēntialiu. sicut ergo bipes ponit̄ ofia hois et ofia eēntialis. et tñ figura mēbroz; corporis qd̄ dā accūs est. attamē cū nescimus ofiaz eēntialē significamus eā nōle alicuius accūs. vt p̄gressibile siue p̄penatū que et si fm se accūsia nomināt. tñ vt ingrediūtur diffōnem ponūtur vice differētiar; substantialiu et aslumūtur ad significādū rei eēntiā. nā et ipsa nomina substantiar; vt plurimū ab accūsibus sunt assumpta vt lapis a lesione pedis et petra a tritōe pedis fm grāmāticalē et h̄mologā. g dicit̄ q̄ petra dicitur quasi pede trita. ¶ Deide cum dicit. (Quod aut substantiā) ostēdit

Posteriozum

q̄ substantia trinitatis est ex his q̄ diffinitio data dic
 tor. substantia trinitatis dices. (q̄ aut substantia) sup.
 trinitatis (sic ex his). i. ex positio in diffone p̄dicta (ma
 nifestu est) ex his que dicetur. et subdit. q̄ (necesse est. n.
 nisi hoc eēt eē trinitatis). i. nisi in hoc consisteret essentia/
 lis diffinitio trinitatis q̄ dicit esse eius (vt genus aliq̄
 esse). q. d. q̄ si non eēt diffinitio esset genus. et subdit q̄
 (hoc aut. a.). i. h̄ genus (aut nominatū aut nō noiatū.
 erit igitur i plus q̄ trinitati in eē) vel (q̄ trinitatis eē)
 q. d. q̄ si est genus siue sit noiatū siue innominatū erit
 in plus q̄ trinitas qz (cōcessū est. n. h̄ esse genus. quod
 qdē fm potētia est in plus) sup. q̄ ea que sunt in genere
 et qz ratio assignata de trinitate nō est i plus q̄ trinitas
 non erit genus. s̄ si non est genus et predicatur in qd oz
 q̄ sit diffinitio dicens eētia siue esse qditarē rei. ideo
 subdit (si itaq̄) su. rō data (nulli aly inerit q̄ at homis)
 .i. q̄ idiuuidus (trinitatis. hoc vt q̄ erit esse). i. diffinitio
 (trinitatis) et subdit. q̄ (supponatur. n. et esse hoc suba)
 .i. substantialis diffinitio (vniuscuiusq̄ q̄ est vltimū). i.
 finale (p̄dicatū i at homis). i. in idiuuidis rei. ¶ Notan
 dū aut q̄ vsq̄ ad vltimā differentia nō habet vltimū
 .i. finale p̄dicatū qd nō scit nisi at homis. i. nisi idiuuidis
 speciei. nā hoc mō sit diffinitio semp aggregando dzias
 semp aggregādo donec totū aggregatū equef sp̄ei. et tē
 illud totū aggregatū qd est sic vltimo adequatum sp̄ei
 nō p̄dicat de aly nisi de solis at homis. i. idiuuidis illi
 us sp̄ei. ¶ Notādum etiā q̄ nō pprie diffinit nisi sp̄s
 sp̄alissima nō q̄ est diuisibilis i sp̄s. s̄ q̄ est diuisibilis
 i at homa. i. in idiuuidia. ppter qd sp̄alē mētione facit
 de at homis. i. de idiuuidis. ¶ Notādū etiā q̄ si est diffi
 nitio hois q̄ est substantia aiata sensibilis gresibilis bi
 pes vsq̄ ad vltimā dziam q̄ adequat diffonem datam
 homini semp acceptū se h̄ vt genus. substantia. n. aiata
 se h̄ vt genus ad hoies. et substantia aiata sensibilis gres
 sibilis vt genus. quando aut additū est ibi bipes. qz nō
 se h̄ i plus. tūc iam est diffō. si. n. sciremus noiare totū
 p̄cedens vno noiē illud tanq̄ genus et bipes tanq̄ dzia
 faceret diffonem. hoc supponens p̄bus dicit rōnem da
 tā de trinitate vel eē genus vel diffonem. nō est aut ge
 nus qz nō p̄dicat i plus. relinquit ergo q̄ sit diffō eo q̄
 p̄dicat in eque. nā qd p̄dicat in qd et p̄dicat in eque dif
 finitio est. genus. n. nō p̄dicat in eque. dzia aut nō p̄dica
 tur in quid. diffō aut et in qd et i eque. ¶ Dubitarct forte
 aliqs. quō genus s̄ potētia est i plus q̄ que sunt i gene
 re. Dicendū q̄ inferiora nō sunt in superioribus actu s̄ po
 tētia. genus. n. potētia h̄ oēs differentias. actu vero nul
 lā et sicut p̄tinet genus oēs dzias potētia. nullā aut actu
 sic genus h̄ oēs sp̄s potētia. actu vero nullā. imagina
 bimur. n. q̄ licet genus nō sit oino sicut materia. qz mā
 est potentia pura. genus aut est forma media iter potē
 tia et actū. vt dicit cōmen. sup. 2. metha. attamen q̄tuz
 ad presens spectat genus h̄ magnā similitudinē cū mā.
 nā sicut materia est qdāz fundamentū nature in qua
 nihil est actu. sed materia est omnia in potentia. et p̄ ad
 uentū diuersarū formarū fit qdlibet in actu. ita q̄ qui
 itelligit genus fm q̄ huius nō itelligit aliq̄ sp̄m i actu
 et adiugendo varias dzias generi pōt itelligere q̄libet
 sp̄m in actu. bene ergo dictū est q̄ genus fm q̄ poten
 tia est i plus q̄ quelibet sua sp̄s. qz in potentia est oēs
 sue sp̄s. ¶ Deinde cū dicit. (Quare aly et cui libet) Con
 cludit ex dictis q̄ eo mō quo accepta est diffō trinary
 pōt accipi et diffō quozū libet aliozū. v. (Quare et aly cui
 libet sic demonstratorū). i. sic diffinitozū. sicut diffinita
 est trinitas simul (inerit vel erit idē eē). i. eadē diffō. q.

v. et qdē aliud a trinitate sic diffinias. illud idem qd
 sic se habebit ad tale diffinitum sicut diffō trinitatis se
 h̄ ad trinitatē. illud. s̄ idē erit s̄l r eē. i. diffō talis diffi
 niti sicut diffō data de trinitate ē diffinitio trinitatis.
 ¶ Deinde cū dicit. (Cōgruū aut est) post q̄ auctor dedit
 artē et methodū quō sit accipiēda diffō que est bona in
 casu. In parte ista dat artē et methodum que est bona
 simplr. est. n. ars et methodus bona simplr scire diuide
 re genus. vel scire accipe ppriū genus. et scire accipe p
 priā dziam. Circa qd quatuor facit. qz p̄mo dat artem
 quō accipiēda sit h̄ diffō que est bona simplr. 2. ostē
 dit quō h̄ ars sit utilis. 3. declarat quō sit potis. 4. re
 sumit artē datā et ostēdit eā eē sufficientē. scda ibi (s̄ di
 uisiones q̄ sunt) tertia ibi (nihil aut oz diuidentē) q̄ta
 ibi (ad p̄bādū aut diuisionē) Circa p̄mū aut tria facit
 qz p̄mo docet eū diuidere genus. et docet accipe ppriū
 genus. 2. docet accipe ppriā differentia. 3. quod dat artem
 siuerat p̄bat. scda ibi (post aut hec) tertia ibi (p̄p̄erca.)
 Dicit ergo (Cōgruū aut est) qz aliqs negociet aliquod
 totū). i. circa aliquod totū qd dz diffinire (d̄partiri). i. di
 uidere (genus i p̄ma at homa sp̄e) vt in p̄mas at homas
 sp̄s. i. in sp̄s sp̄alissimas (vt numerus). i. si diuidere
 numerus (i dualitatē et trinitatē. postea). i. post q̄ sic vi
 uisū est genus (sic). s̄ dz (tentare d. ffōes illaz). i. q. d. q̄ si
 cut accipiēda est diffinitio dualitatis et trinitatis et alia
 rū sp̄z numeri sic accipiēda est diffō aliaz sp̄z cōten
 torū sub aly generibus. vt diffinitio recte linee circuli
 et āguli recti. debemus ergo tēptare diffinitionē acci
 pere dualitatis trinitatis et aliarū specierū sp̄alissimarū
 vt diffinitōes recte linee et āguli recti. ¶ Notandū
 aut q̄ in hoc p̄hs docuit nos sic diuidere genus. dedit
 .n. nobis artē accipiēdi ppriū genus. quod at diuidit
 in sp̄s sp̄alissimas est ppriū genus illarū sp̄erū. genus
 aut nō ppriū sed longinquū nō diuidit in sp̄s sp̄alissi
 mas. s̄ in sp̄s subalternas. diuidere ergo genus i at ho
 ma sp̄e. vel in at homas sp̄s. vel in sp̄s sp̄alissimas est
 via ad cognoscendū ppriū genus. ¶ Notandū etiā q̄
 genus vel diditur in duas sp̄s subalternas. vel i duas
 sp̄s sp̄alissimas. vel in vnā sp̄z sp̄alissimā. et in aliam
 subalternā. supponimus. n. diffonē eē bimēbrā. si ergo
 diuidatur genus in duas sp̄s subalternas. tale genus
 non accipitur vt ppriū in diffinitione sp̄ei sp̄alissime.
 si vero fm diuisionē rectā diuidatur in sp̄z sp̄alissima
 et subalternā poterit accipi vt genus ppriū i diffinitio
 ne illius vnius sp̄ei specialissime. s̄ si didatur diuisione
 ppria in duas sp̄s specialissimas. poterit accipi vt ge
 nus ppriū in diffinitione vtriusq̄. via ergo recta et ar
 debita ad cognoscendū ppriū genus ē facere diuisionē
 nē in at homa specie. i. in idiuisibilia s̄ sp̄z siue in sp̄s
 sp̄alissimas. ¶ Notandū etiā q̄ ait q̄ debemus videre
 genus in at homa sp̄e p̄ma vel in at homas sp̄s primas
 qz non est genus ppriū ad diffiniendū sp̄z sp̄alissimā
 nisi genus illud quod p̄ma et imediata diuisione diui
 ditur in speciem tales. vnde at home species accipien
 de p̄ diuisionē generis sunt accipiēde p̄ se et imediate
 sub illo genere. qz fm hoc accipit genus ppriū illarū
 sp̄erū. nāz diuisione non p̄ma et imediata sed remota
 et p̄ multa media poterit etiā genus generalissimum di
 uidi i sp̄s specialissimas. ¶ Notādum etiā q̄ ait. con
 gruz est. vt denotet hanc artē datam in diffinitione
 vt diffinire aliqd p̄ ppriū genus et p̄ ppriam dziam
 eē congruam simplr. nam ars data supra q̄ diffiniatur
 aliqd p̄ multa quozum quodlibet sit in plus et totum ip

æque nõ est cõgrua simplr. s; in casu cui non possumus scire ppriã oriam. ¶ Notadum etiã q; ait. q; cum nego cief totum aliquod. i. circa totum aliquod q; diffõ vt dicitur in 7^m meth. a. est sermo. et sermo h; partes. et 3° vt ibi dicitur q; ptes diffinitionis correspondeant pibus rei diffinitive. cuiusmodi autẽ sint iste partes aut rei aut nois. non est presentis speculationis. suffic autẽ ad presens scire q; sicut oportet diffõnem h;re partes. ita et diffinituz. et si necesse est diffinitum h;re ptes necẽ est diffinitũ cẽ qdã totũ. pbs ergo volens loq; de negocia none circa diffinitũ ait cũ totũ aliquod. i. circa totum aliquod quod idẽ ẽ q; circa aliquod diffinitũ. ¶ Deide cũ dicit (Post hoc aut) quia docuit nos accipere ppuz genus docet nos accipere ppriã differentia. d. (Post hoc aut). i. postq; diuissimus genus i athomas spēs. et ex hoc accepimus genus ppriã. accipiẽdũ est (q; genus sit). i. q; pdicatu sit i quo est illud ppriũ genus. vel i quo sunt ille spēs athome q; sunt diffiniẽde (vtz qualitas aut q; ritas. et pprias passiones speculari). q. d. q; postq; vidimus q; genus et q; pdicatu sit i quo sunt illa q; debent diffiniri. vt vtz sit qualitas aut q; ritas debemus speculari ea que sũt ppria illius generis siue illius pdicamẽti. et subdit causã (cõpositis. n.) sup. diffõnibus (ex athomis). i. fm q; regrũtur athome spēs (p cõmunia pma) .i. p ppria ipsius generis generalissimi. siue ipsius pdicamenti q; sunt coia pma (ueniẽtia ex diffõnibus). i. ea q; sunt ueniẽtia ad diffõnes (manifesta erunt). q. d. q; hoc mō poterimus iuenire ueniẽtia ad diffõnes et hoc mō poterimus facere diffõnes cõpositas ex athomis. i. ex differẽtys pprijs. i. fm q; regrũtur spēs athome p coia pma et p ppria totius pdicamẽti. ¶ Dubitaret forte aliqs. qd; pdest speculari ppria totius generis generalissimi. et quõ p talia coia pma sunt manifesta ea q; sunt ueniẽtia ex diffõnibus. i. ad diffõnes et quõ talia cõmunia pma valẽt et sunt pficua diffõnibus cõpositis ex athomis. i. ex differẽtys pprijs que sunt orie athome. i. idiuissibiles fm spēs. q; tales orie sunt uertibiles cũ spēs h;us spãlissimis. Dicẽdũ q; hoc mō dicitũ q; pbs dixit est pncipiũ et regula ad cõsideradũ eẽntiales et ppas orias vniuscuiusq;. nã facile est videre qd; cõpetit ita homini q; non cõpetit aly. sed vtrum id sit propria differẽtia q; debeat igredi diffinitõez eius. ad hoc inuestigandũ regulamur p ea q; sunt ppria ipsi sube quod est gũalissimũ pdicamentũ. vt si videmus q; p risibile differt homo ab oibus aly non statim debemus currere ad accipiẽdũ risibile tanq; ppriã oriaz. sed p ea q; sunt ppria ipsi generi generalissimo. et ipsi pdicamento substantie debemus videre vtrũ risibile p;neat ad pdicamẽtũ sube. q; si per risibile differt hõ ab oibus aly et risibile pertinet ad pdicamentũ sube. ex hoc poterit colligi et haberi q; risibile non sit propria differẽtia hominis. ppria ergo toti pdicamẽto que sunt cõmunia pma sũt regula ad inuestigandũ ea que sunt eẽntialia oibus ex;itibus i illo pdicamẽto. et q; dicitũ est de substantia itelligẽdũ est de q;ritate et de aly pdicamẽtis. vt si album nõ h;ret eẽ nisi i triangulo non bene faceret ille q; vellet diffinire triangulũ p albũ. sed postq; vidisset q; album nõ repit nisi i triangulo. et q; est ppriũ triangulo. adhuc deberet videre p ea q; sũt ppa q;ritati. vt puta. q; de rõe q;ritat; ẽ q; sit qd; diuissibile vel de rõe q;ritat; p;neat ẽ q; sit fm se extẽsum. p talia. n. coia deberet videre. vtz albũ p;neret ad pdicamẽtũ q;ritatis i quo h; cẽ triangulus q; debet diffiniri. ¶ Deide cũ dicit. (Propterea) assignat causã dicit. d. (p;pterea) sup. sunt cõsideranda

talia cõmunia que sunt ppria toti pdicamẽto et p;pter ea hoc est faciẽdũ (q;) pro q; (p;num) su. pncipium est (oium diffõnum q; est simplex. et simplex simplicibus iesse) sup. cõrigit (cõueniẽtia p se solũ. aly aut fm illa) .q. d. q; q; oibus aly cõueniũt ea que cõueniunt p simplicia et p pma cõmunia. simplicibus aut que eis nõ cõueniũt p alia. ideo h; cõmunia et h; simplicia sunt pncipiũ et regula ad inuestigandũ diffõnes et pprias orias et alia que eẽntialr cõueniũt aly. ¶ Dubitaret forte aliqs. q; videt hoc falsũ q; simplicibus. i. v;ibus nõ cõueniãt aliqua p alia. s; aly p ipsa. nã h;re tres cõpetit figure et aly superioribus p triangulũ. Dicẽdũ q; particulariter põt aliq; uenire simplici et superiori. siue magis cõueniri p inferius. sed vlr est ipole. nã qd; cõpetit triangulo fm se nõ põt vlr cõpetere figure. s; cõuerso. qd; enim cõpetit figure fm se nõ põt vlr cõpetat omni triangulo. et q; ad diffõnem nõ sunt vtilia. nisi que cõpetũt vlr. loquẽdo de his que vlr cõpetũt certum est q; q;to aliqua sunt magis generalia et magis simplicia tãto magis cõpetunt eis aliqua vlr fm se et aly cõpetũt p illa. q;to aut aliqua magis sunt ifima tãto eis cõpetũt plura vlr p alia. q; q;qd; cõpetit vlr superioribus cõpetit vlr oibus inferioribus. sed non econuerso. per talia ergo cõmunia et generalia toti pdicamento. eo q; sunt causa oium eoz que ifunt his que sunt i pdicamento. regulamur ad cognoscẽdũ ea que sunt propria cuiilibet existenti i pdicamento. ea. n. que cõueniunt vlr oibus his q; sunt i pdicamẽto sube. et talia etiã cõmunia toti sube sunt causa eoz que cõueniunt his q; sunt in pdicamento sube. id cõsiderare talia coia multũ valet ad accipiẽdũ pprias differentias. vt patuit in questione aũdicta. et etiã vt patere põt p questionem hãc cũ dictum sit in hac q;stione talia cõmunia esse causam propriorũ.

Ed diuisiones que sunt.

¶ Postq; pbs dedit artẽ et methodũ quõ sit accipiẽda diffinitio. In parte ista vt dicebatur ostendit quõ h; ars sit vtilis. Propter quod sciẽdum q; est vtile p diuissõnẽ accipere diffõnẽ non via sillogistica. s; via collectiua. factis. n. diuissõnibus non accipimus membra diuissõnũ ex q;bus cõstituit diffinitio sillogizando q; vt patuit supra statim poterimus quod est in principio accipimus h; mēbra colligendo et coniungendo vni alteri. est aut vtile pcedere sic via diuissõna colligendo et cõiungendo membra diuissõnũ ad tria. pmo ad hẽndũ ea q; sunt in eo quod qd. 2° ad hẽndũ ea ordinate. 3° ad hẽndũ ea oia. in his. n. tribus stat tota ars distictiua v; q; accipiantur ea q; sunt in eo quod qd. q; accipiantur ordinate. et q; accipiant oia. si. n. accipiantur ea q; p;neat ad quod qd hois. si accipiantur ordinate et si accipiant oia talia ipole est qn ex sic acceptis conficiãt vera diffinitio hois. ad oia at hec tria val; via diuissõna collectiua. ad nihil at tale valet via distictiua sillogistica. Tria g; facit fm q; hec tria declarat. naz pmo ostendit quõ talis via diuissõna collectiua sit vtilis ad accipiẽdũ que faciunt in eo quod qd. 2° quõ mō o; accipere ea ordinate. q; alr nõ eẽt vtilis talis via. 3° quõ o; ea accipere oia. secunda ibi (ort aut aliq; nihil) tertia ibi (ãplius ad nihil) Dicẽ ergo q; (sed diuissõnes que sunt fm orias vtilis sunt q; ad eam). i. q; pgamus (i id). i. i diffõez (sic). i. via collectiua (sicut tñ). i. que ad modũ (demonstrant dictũ est i p;ribus) nam supra dicebatur q; via diuissõna nihil sillogizatur et nihil demonstratur ad ppositũ. et subdit. q; (vtilis aut sunt) su. (ad colligẽdũ) diuissõnes (sic solũ

Posteriorum

quod qd est). q. d. q. solū sic vt. f. via collectiua accipian-
tur ea q̄ sunt in eo quod qd vtilis sunt diuisiones. nō at
vtilis via fillogistica. vnde subdit. q. (sed etiā videtur)
sup diuisiones (vtiqz nihil) sup. concludere fillogistice
ad ppositū (s; mox accipere oia tanqz si ex pncipio ac-
ciperet aliqd sine diuisione). i. anteqz diuideret. ¶ No-
tādū aut q. vt supra dicebat via diuisiua nihil fillogi-
catur ad ppositū. vt si dicat q. omne aial vel est rōna-
le vel irrōnale. homo est aial. bene seqtur. q. vel sit rō-
nalis vel irrōnalis. sed q. accipiat hoc mēbrū determi-
nate de quo est mētio. v; q. homo sit rōnalis nō sit hoc
fillogistice. Imo abiqz pbatōe hoc accipit. ppter quod
petit ibi quod est i pncipio. q̄tū ergo ad pbatōne fillo-
gistica ita bene potuit set accipere ante diuisionē. ergo
accipere via fillogistica est accipere oia talia mēbra. ac
si ex pncipio accepisset ea anteqz fecisset diuisionē. diui-
sio ergo ibi nihil cooperat vt via fillogistica aliqd ad p-
positū cōcludat. est ergo vtile diuidere vt mēbra diui-
sionis colligamus. nō est aut vtilis vt p diuisionē talia
mēbra fillogicemus. ¶ Dubitaret forte aliqs. quō p di-
uisionē sit vtile accipere ea q̄ sunt i eo qd qd. Dicendū
q. vtilis est hoc mō p facto. v; cōsiderando ea que sunt
cōmunia toti p̄dicamēto. p. ea. n. que sunt cōmunia toti
p̄dicamēto substātie regulamur ad cognoscēdū ea que
sunt eēntialia. ⁊ que p̄tinēt ad q̄ditatem eoz que sunt i
p̄dicamēto substātie. vt si volumus diffinire hoies ⁊ sci-
mus aial eē genus eius. leue est videre que competunt
aiali ⁊ p quas d̄rias h; diuidi aial. vt qz diuidit p pēna-
tū ⁊ non pēnatū. p̄ristibile ⁊ b̄ribibile. s; vtz iste d̄rie per
quas diuisū est aial sint eēntiales vel accūtales regula-
mur p ea que sunt cōmunia toti p̄dicamento substātie.
vt si substātia dicit aliqd p se ex̄tis. ⁊ hoc est cōmune to-
ti p̄dicamēto substātie nihil crit substātia. ⁊ nihil p̄tine-
bit ad p̄dicamētū substātie s̄m se nisi qd est p se ex̄tis
vel q. est eēntia. vel pars eēntie p se ex̄tis. ex hoc ergo
regulamur ad cognoscēdū. vtz ea i que diuisum est
aial sint eēntialia vel accūtaalia his que sunt sub aiali.
qz si sunt p se ex̄tis. vel si dicit eēntia vel partē eēntie
p se ex̄tis poterūt esse eēntialia his que sunt sub aiali
vel sub sp̄ibus ipsius aialis. si aut nō sint talia nō erūt
eēntialia. via ergo diuisiua vtilis est ad colligēdū talia
que sunt i eo qd qd ⁊ eēntialia si hoc fiat debito mō s̄m
datam artem. ¶ Aduertendum tamen q. pertinere ad
quid potest esse duplr. vel quantum ad rem vel quātū
ad modum. quantum ad rez differentia predicatur in
quid. quia res ipsa quā significat differentia pertinet ad
q̄ditatē. quātū aut ad modū p̄dicat in q̄le qz p̄dicatur
demonstratiue. vnde ⁊ p̄bs aliqñ equoce in hac materia
loquit. nam supra cū dixit de rōe assignata de trinitate
q. si nō erat diffinitio q. erat genus. supponebat q. non
p̄dicaretur i qd nisi genus ⁊ diffinitio. s; quē modū dif-
ferentia p̄tinet ad p̄dicantia in quale. hic at cū ait diui-
siones vtilis ad colligēdū quod qd est cū diuisiones fi-
ant p d̄rias. ip̄e d̄rie pertinebunt ad quod qd est. posset
tñ dicitū superius h̄re aliū itellectū nā supponēdo q. ac-
ceptum sit genus trinitatis ⁊ q. accepte sint d̄rie vel ac-
cepte sunt tot quot rō inde cōstituta conuertatur cum
trinitate. tunc rō accepta erit diffinitio trinitatis. si aut
nō auertitur nondū puentū est ad d̄rias vltimam. s; to-
tū quod acceptū est ante d̄riam vltimā totā accipit lo-
co generis. s; dices q. puenire vsqz ad differentia vlti-
mā cōpetit diffinitioni bone simpliciter. nō aut diffōni
bonei casu vbi ignozat d̄ria vltima. ppter qd sciēdum
q. ⁊ diffō bona in casu o; q. accipiat eēntialia vel aliqd

loco eēntialiū. ¶ Rursus h; diffō licet nō accipiat d̄riam
ppriā. accipit tamē aliqd loco talis differentie. dicemus
ergo q. etiam i tali diffōne vbi debēt accipi oia se habē-
tia i plus q̄dū nō sūt accepta tot quot oia se habēant i
eque. tādū oia accepta se habebunt vt genus. qz q̄dū
accipimus eēntialia se h̄ntia i plus tādū accipimus ge-
nus. qñ aut erūt accepta tot quot se habebūt i eque erit
ipsa diffō. hunc ergo cōsideratōi inirēs ibi p̄bs dicit rōez
acceptā vel eē genus vel diffōne. ¶ Deinde cum dicit.
(Differt aut) ondit quō debeāt huius differentie accipi
ordinate. Circa quod duo facit. qz p̄mo facit quod di-
ctum est. ⁊ assignat rationem dicti. ibi (⁊ itez ex hoc)
Dicit ergo q. (differt aut aliqd p̄dicamētozū pus poste-
rius p̄dicari). q. d. q. magna differentia est ⁊ multū atē
dendū est ⁊ quō p̄dicata. i. quō predicantia que igrediū-
tur diffōne ordinentur vt q̄ ordinent̄ pus ⁊ q̄ posterius
qz hoc mō erit vtilis ars diffinitina p diuisionē accepta
si talia accipiunt̄ ordinate. ⁊ subdit ponens exemplum
dicens (vt est dicere aial mansuetum bipes) vel (bipes
aial mansuetū). q. d. q. multū refert ordinare p̄tes diffi-
nitionis sic vel sic. qz p̄mo modo bene ordinata est dif-
finitio ⁊ male. ¶ Deinde tuz dicit (Et iterum ex hoc)
assignat rōne dicti. s; est s̄ra defectiua vt p̄z ex ipso mō
loquēdi. nā hoc qd d̄r (⁊ iterum) ad nihil cōtinuari pōt
p̄z etiā h̄c s̄ram esse defectiua ex alia trāslatōne. sic. n.
h; alia trāslatio. si. n. omne ex duobus est ⁊ vnū aliqd
aial māfuetū. totū hoc deficit i trāslatōne nostra. ⁊ po-
stqz seqtur littera nostra. v; (⁊ iterum ex hoc) ⁊ c. Cōti-
nuef ergo sic. bene dicitū ē q. differentie debent ordina-
te poni ⁊ multū attendēdū est que ponat̄ pus ⁊ que poste-
rius. qz si eni o; ex duobus est ⁊ vnū aliqd est aial man-
suetū (⁊ itez ex hoc). i. ex aiali mansuetū (⁊ differentia)
. s. bipede (est hō aut quodlibet) qd fit (esse vnū). vt vt
h; alia trāslatio aut quodcunqz quod sit vnū. q. d. q.
ppter ista tria. v; q. omne ex duobus ē. ⁊ qz aial man-
suetū dicit aliqd vnū. ⁊ iterū quia ex hoc. i. ex animali
māfuetū ⁊ d̄ria. i. ⁊ bipede est homo vel qd̄cunqz aliud
diffinitū qd dicit qd vnū (qz sic est necesse est diuidere
petere). i. supponere talē ordinē debere esse i diffōne si
debeat diffinitio bona eē vel necesse est diuidētes pere-
re. i. petitoez pncipy cōmittere si velit h; ordinem via
fillogistica cōcludere q. quia nihil per diuisionem via
fillogistica concluditur ad ppositū sine petitione p̄-
cipy. necesse est ergo diuidentem petere si velit via fil-
logistica hoc concludere. quia non debet via fillogisti-
ca talem ordinem concludere s; via collectiua accipe-
re. ¶ Notandū aut q. hoc mō d̄rie ordinate ponunt̄ vt q.
p̄mo ponat̄ d̄ria cōmuniōz. postea minus cōmuniōz vsqz
ad differentia p̄priā. si ergo hoc eēt bona diffō hois ⁊ b̄ri
assignata aial mansuetū bipes. aial eēt ibi tanqz genus.
mansuetū tanqz d̄ria cōis. bipes tanqz d̄ria propria. hoc
eni modo acciperef̄ hec diffinitio q. aial dideretur per
mansuetum ⁊ non mansuetū. ⁊ postea totū hoc aial mā-
fuetum dideret̄ p bipes ⁊ non bipes. ⁊ postea totū hoc
aial mansuetū bipes acciperef̄ tanqz diffō hois. ¶ No-
tandum etiam q. posset alio modo verificari hec diffō.
q. mansuetū bipes suppleret vicem prope d̄rie. sed hic
modus pertineret ad artem superius assignatam que
nō est bona simplr. sed bona in casu. vt qñ ignozat p̄pa
d̄ria q. accipiantur aliqua plura loco d̄rie prope quozū
quodlibet sit i plus ⁊ totum in eque. ⁊ sic videt̄ i hoc exē-
plo. vt si mansuetū nō dicit̄ nisi de hoie ⁊ de alyz ania-
libus terrestribus. ⁊ bipes nō d̄r nisi de hoie ⁊ de volari-
libus māfuetū. erit i plus q̄z homo ⁊ bipes i plus q̄z hō

Liber

sz totū hoc mansuetū bipes. erit in eque. sic ergo posset verificari hec diffō. sz tūc ptineret nō ad artē datā nūc que est bona simplr. sz ad datā pūs que est bona i casu. ppter qd melius ē dicere qd hic pūs nō curat de exēplo sz accipit māfuetū p differētia cōmuniōri. z bipes pro vzia ppzia. fm quem modus hoc modo est ordinanda diffō. vt aial ponat pūs tanq̄s genus. deide māfuetum tanq̄s differētia cōmuniōri. z vltimo bipes tanq̄s differētia ppzia. ¶ Dubitaret forte aliq̄s. quō ppter illa tria. v3. qz oē ex duobus est. z quia aial mansuetū est vnum aliqd. z qz ex hoc. i. ex aiali māfuetū. z ex dōia. i. ex bipe de est hō ideo necesse est diffinientia ordinate ponere Dicendū qd ex differētia cōmuniōri. z ex genere fit genus ppinquū. si iterū ad huc acciperetur alia minus cōis fieret genus ppingus vltimo accipiatur differētia ppzia ex qua cōstituitur spēs. vt si didat aial qd aliō est domesticū siue mansuetū. z aliud idomesticū. r postea accipiatur totū hoc. aial mansuetū. z diuidat p bipes. z nō bipes. totū hoc aial mansuetū. habebit rōes generis ppinqui. z si sciremus nomē illius generis poteremus ipsū genus. sz qz in nominatū est nobis circū loqmur ipsū aial māfuetū. Rursus cuz diuidimus aial māfuetū p bipes. z nō bipes. si bipes nō est differētia ppzia. z totū hoc. animal māfuetū bipes. n̄ puertur cū hoie. totū hoc se bēbit vt genus. donec deueniat ad dōias ppzia q̄ cū oibus acceptis cōstituit spēs. ex hoc ḡ apparet qd oz alia ordinate ponere. vt qd pmo ponat genus cū dōia cōi. z postea ponat dōia specialis. h̄. r. oz dōis vna est cā. qz oē cōpositū est ex duabus. v3. ex potentia z actu. Nā nec ex duobus i actu nec ex duobus i potētia. sz ex actu z potētia fit vnū. nec oz dare mediū. vt supra dicebat quod conglutinet potētia cum actu. ergo oē cōpositū ex duobus est. ex potentia. i. z actu. z qz sic est oz ordinate ponere differētia. vt qd pmo ponat differētia cōmunis. z postea spālis. si. n. fieret ecōuerfo qd pmo poneret dōia spālis. z postea cōis nihil cōstitueretur ex tali ordine. naz ex genere remoto z differētia specialī nihil cōstitueretur. quia talis actus cuiusmodi est differētia specialis non est ppzius actus respondens tali potētie. v3. generi remoto. ex quo enī ibi ponūtur plures dōie supponitur qd genus acceptū sit remotū. qz si eēt pxiū spēi sufficeret vna dōia. cum ergo ibi plures sint dōie pūs cōstituitur genus ppiquū qd est ex duobus. v3. ex genere tanq̄s ex potentia ppzia z ex dōia cōmuni tanq̄s ex actu ppzio. z vltimo cōstituit spēs que cōstat ex genere ppiquo z ex dōia ppzia. si ergo prius poneretur dōia ppzia z postea cōmunis fm tale ordinē nō puigeretur duo adiūcē que cōstituerent genus ppiquū nec q̄ cōstituerēt spēm. ergo hoc p̄mū dictū qd omne cōpositū ex duobus est. pbat mēbra diffōnis debere esse ordinate posita. vt tā genus ppiquū cōstituitur ex ppziis duobus. v3. ex genere z ex dōia cōmuni q̄ etiā species cōstituitur ex ppziis duobus vt ex genere ppiquo z ex dōia ppzia. Qd vero subdit. qd aial māfuetū est vnū aliqd est expositio pōis dicti cōstitū ad alterā partē. v3. qd ex aiali māfuetū. i. ex genere z dōia cōmuni fit vnū aliqd. i. genus ppiquū qd nō fieret si non cōiungeret pūs generi dōia cōmunis q̄ spālis. Qd vero 3° subdit qd itez ex hoc. i. ex aiali māfuetū z dōia. i. bipe de est homo. est expositio pōis dicti cōstitū ad alterā partē. v3. qd cum cōstitutū est genus ppiquū ex genere remoto z ex dōia cōmuni. postea ex hoc. i. ex tali genere ppiquo z dōia p̄p̄a. est cōstitutus homo vel qd. sz aliud qd sit vnū z qd sit diffiniēdum qd non eēt si

Secundus

non poneretur ordinate partes diffōnis. propter qd si gnanter loqur cū dicit. z itez qz nō sunt nisi due cause quare ponēde sunt ordinate diffōnis partes. quaz vna est vt ex genere z dōia cōmuni cōstituat genus. ppiquū alia causa est vt ex genere ppiquo z ex dōia p̄p̄a cōstituat spēs. p̄mū ergo dictū qd omne ex duobus est. deseruit ad vrāq̄ cām. z^o vero dictū qd aial māfuetum est vnū aliqd. deseruit ad hāc cām. vt pmo cōstituat genus ppiquū. tertiu vero dictum qd ex hoc. i. ex genere ppiquo z dōia p̄p̄a est homo vel quodcūq̄ aliud qd sit diffiniēdū. deseruit ad alterā cām. v3. vt ex cōstitutio pūs genere ppiquo. ex hoc. i. genere ppiquo z dōia p̄p̄a cōstituat spēs. ¶ Deide cū dicit. (Amplius ad nihil) dat tertiā vtilitatē. v3. qd vtile est p diuisionem via collectiua accipere diffōnem si accipiamus oia nihil reliquētes de ptinētibus ad ipsā diffōnem. quod quōd pot sit fieri z quōd hoc valeat declarat i lra. dicēs qd (amplius ad nihil reliquēdū i eo quod qd est contigit) sup. via diuisiua (solū mō sic). i. sicut nūc dicemus. ideo subdit. qd (cum enī accipiat p̄mū genus si quid ē accipiat aliā diuisionē i ferioz non icidet) omne enim totū genus (i hec). i. i mēbra illius diuisionis. q. d. qd hoc modo possumus cognoscere quando genus diuisum est p differētiās debitas vel differētiās generis inferioris. qz si diuidat genus aliquod nō p dōias suas. sz p dōias generis inferioris. tunc omne. i. totū tale genus non icidet. i. nō enacuabitur p tales dōias. tales. n. dōie non capient totū genus. vel totū genus nō icidet i hoc. i. nō capietur a talibus differentijs. z ponit exēplū dicēs (vt nō omne aial aut totū p̄natum aut diuisū p̄nis) vocat aut aial totū p̄natum quod h3 totā alā. q. vna p̄nam vt apparet i vesptilione. aial aut diuisū p̄nis v̄ q̄ h3 alā i qua sunt multe p̄ne. he ergo differētie totū p̄natum z diuisum p̄nis nō sunt differētie aialis sz sunt differētie generis inferioris. vt aialis pennati. ideo qd nō omne aial aut sup. diuiditur sufficienter quod est totum pennatū aut diuisū pennis (sed oē aial pennatū) z subdit qd (hec. n. est differētia huius). i. hec differētia totū pennatus vel diuisum pennis est differētia huius animalis. v3. aialis pennati non aialis simplr. z subdit. qd (p̄ma aut) .i. imediata (dōia aialis est in q̄ icidet oē aial.) z subdit. qd (s̄l̄r aut est z in vnoquoq̄ alioz) qd ille sunt per se z imediate differētie aialis pennati vel aialis gressibilis vel cuiuscūq̄ alterius aialis q̄ sufficienter diuidunt totum z in quas totū sufficienter cadit. z subdit. qd (in his que sunt extra genus. z q̄ sub ipis sūt). q. d. qd hec regula. v3. z in differentijs que sunt extra genus aialis z i differentijs que sunt sub ipis. i. i differentijs subalternatis su. huic generi quod est aial (vt in aue illa). i. est differētia p̄ma z imediata (in quam). i. differētia su. cuz sua opposita (ois auis). i. incidit (z in pisce in quē ois pisce) sic etiaz in lapide q̄ est extra genus aialis in quem ois lapis est. z subdit. qd (sic qd ē ambulās). i. sic p̄gens p differētiās p̄mas z imediatas (est). i. cōtigit (scire qd ē). i. quiditatez rei (qm̄ nihil relictū est) de pertinentibus ad quiditatem (aliter autes) su. incidendo (necesse est reliquere z non scire) su. totū quod ptinet ad qditatez. ¶ Notādū aut regulā datā in hoc cōsistere qd si diuidamus aial p differētiās p̄mas. vtputa p pennatū et nō pennatum si iste sunt differētie p̄me. z postea nō pennatū p suas dōias p̄mas. vtputa p gressibile. z reptile. z postea gressibile p suas differētiās p̄mas. vtputa per bipes z multipes. sic faciēdo veniemus ad vltimā differētiā homis z colligemus omnia q̄ pertinent ad qd i

Posteriorum

tatem hominis, et quod dictum est de homine veritates habet de quolibet alio, sic eis procedendo per differentias primas nihil relinquitur de pertinentibus ad gradatam, procedendo autem non necesse est errare et reliquere. Deinde cum dicit (Nihil autem oportet) postquam declarauit quod accipienda sit definitio ut sit utilis. In parte ista ut dicebatur declarat quod talis acceptio sit utilis, voluerunt enim quodammodo quod impossibile esset diffinire aliquid, quia ut dicebant hoc fieri non posset nisi sciremus omnia conuenientia cum eo quod diffiniri, et ideo differentia, et quod ut dicebant hoc est impossibile, ideo impossibile erat accipere aliquid per diffinitionem. Tria ergo facit philosophus primo excludit hunc errorem, 2° narrat opinionem sic erratum, 3° ostendit quod diffinientem non oportet omnia scire, et quod non est impossibile per diffinitionem aliquid accipere, secunda ibi (et tamen quodammodo) tertia ibi (primum quodammodo igitur) dicit ergo quod (nihil autem oportet) diuidentem et diffinientem scire omnia que sunt, quod dicitur quod accipere aliquid via diuisiua per diffinitionem non debet iudicari esse impossibile, ex eo quod hoc posito oportet diuidentem et diffinientem scire omnia que sunt, quod potest aliquis diuidere et diuidendo diffinire absque eo quod sciat omnia entia. Deinde cum dicit (Et tamen quodammodo) narrat opinionem vel errorem hoc opinantium, dicitur quod (et tamen dicunt quodammodo impossibile esse cognoscere differentias vel differentias que sunt ad unum quodcumque non cognoscere unum quodcumque), quod dicitur quod si volumus aliquid diffinire oportet quod diffiniamus ipsum per differentias per quas differt ab uno quodcumque, et quod tales differentias non contingit scire nisi cognito uno quodcumque, cum impossibile sit unum quodcumque cognoscere impossibile est aliquid diffinire, id subditur quod (sine differentibus, nisi unum quodcumque), id ad unum quodcumque non est (scire) sui per diffinitionem, cuius ratio est quod (a quo, nisi differt) oportet super, (esse aliter ab hoc) cum ergo non contingit scire aliquid per diffinitionem nisi sciamus cum quibus contingit, et cum quibus differt consequens est quod contingat aliquid sic scire nisi sciuerimus differentias que sunt huiusmodi tale diffinitum ad unum quodcumque, et per consequens nisi sciuerimus omnia quod est impossibile. Deinde cum dicit, (Primum quodammodo igitur) ostendit quod diffinientem et diuidentem non oportet scire omnia, et per consequens quod posse sit aliquid diffinire, circa quod tria facit, quod primo ostendit quod non necesse est omnia scire, 2° ex hoc concludit quod polis sit ars diffiniendi, et quod posse sit nos pergere in diffinitionem substantie, 3° respondet cuidam tacite questioni, scda ibi (manifestum est, nisi quodammodo) tertia ibi (Omne autem incidere) Circa primum duo facit, scilicet quod dupliciter probat iterum, ibi (postea tamen accipiatur) dicit ergo quod (primum quodammodo igitur hoc falsum est) quod oportet diffinientem et diuidentem omnia scire, cuius ratio est quod (non enim, sed omnia differentias) ipsum diffinibile (est aliter) super, essentialiter ab alio, unde subditur quod (multe, nisi sunt, dicitur in eadem specie, sed non secundum substantiam nec per se). Notandum autem vim rationis huius in hoc consistere quod dicitur que ingrediuntur diffinitionem sunt ille per quas diffinitus est aliter et diuersum secundum substantiam, et quod non secundum omnes differentias diffinitum est aliter secundum substantiam, imo multe sunt dicitur accidentales, ut puta dicitur que sunt in eadem specie, ergo non oportet quod diffinientem cognoscat omnia, quod saltem non oportet quod cognoscat illa que faciunt differentias accidentales in diffinito, quod per tales differentias non est diffinitio, diffinientem, nisi hominem non oportet quod cognoscat omnia particularia ipsius hominis, quod non oportet quod cognoscat omnes differentias accidentales ipsius hominis, per quas differunt particularia et diuisiua. Deinde cum dicit, (Postea cum accipiatur) adducit secundam rationem, quod diffinientem hominem non solum oportet scire omnia particularia eius que differunt per differentias accidentales, sed etiam non oportet scire

omnes species alias a quibus differt homo per differentias essentialis, ideo ait quod (postea cum accipiatur opposita), id est dicitur opposita (et secundum tale differentias) opposita simul cum dicitur alia (cum omne), id est cum totum genus (scilicet dicitur hinc aut inde), id est cum accipiuntur tales dicitur opposita quod capiunt omne, id est totum genus ut quod omne, id est totum genus (scilicet dicitur hinc aut inde), id est cum parte dicitur, aut inde, id est alia, cum ergo ita sit (et accipiat in altero) super, membro diuisionis (quod querit esse), id est quod debet diffiniri (et cognoscat hoc), id est illud membro diuisionis siue illam differentiam diuidentem (nihil oportet scire aut non scire ea in quibus vel in quibuscumque predicantur differentie de aliis) ut si volo diffinire hominem et diuidere aial per gressibile et volatile si iste sunt bone differentie sufficit cognoscere hoc siue hanc differentiam, id est gressibile, et quod homo que dicitur diffinire sit sub gressibili, de differentibus autem oppositis ut de differentibus que predicantur de aliis, ut de volatilibus nihil refert scire vel non scire quot sunt dicitur volatiliu, et quod distinguuntur volatilia. Dubitaret forte aliquis, utrum diffiniente oportet scire omnia, dicendum quod duplex est scire positivum et negativum, Rursus positivum dupliciter in generali et speciali, diffinientem autem oportet scire aliquo modo vel positivum vel negativum vel in generali vel in speciali, nam ex eo quod scio homines esse aial rationale quodammodo in generali et negativo, si in generali et negativo ego scio omnia alia, nam sicut scio de eo quod aial rationale est homo, ita in quadam generalitate scio omnia alia, saltem negative et scio quod quod non est aial rationale non est homo, Rursus in quadam generalitate scio omnes species aialis etiam positivum, quod sciens diuidere aial per rationale et irrationale oportet sciat ipsum aial et quod sciat ipsum irrationale scilicet sciens ipsum aial scit omnes species aialis non solum se et in propria forma, sed in quantum sunt aialia et sciens quod est irrationale scit omnia irrationabilia, non solum se et in propria forma, sed in quantum irrationabilia, hoc modo scire omnia non est inconveniens, polis est ergo ars diffiniendi, et posse est via diuisiua colligere differentiam alicuius, quod non oportet sic diuidere et diffinientem scire omnia solum se et in propria forma. Deinde cum dicit (Manifestum quodammodo) ex his que dixerat concludit quod sit posse accipere de aliquo diffinitionem subiecti, dicitur manifestum est, nisi si sic dicitur, id est si isto modo procedens per differentias immediatas (veniat in hoc), id est in tales differentias (quodammodo), id est quodammodo differentiarum (non amplius est dicitur ulterius ut quodammodo non contingit ulterius procedere per dicitur essentielles, quando ad hoc deuentum erit (habebit rationem subiecti), id est ille sic procedens habebit essentielles differentias rei, cum ergo sit posse semper sic procedere per differentias immediatas, ut quod primo diuidatur animal per pennatum et non pennatum, sed hec sunt immediate differentie animalis, et postea diuidatur aial non pennatum per gressibile et reptile, sed hec sunt immediate differentie animalis non pennatum, cum ergo sic procedendo per tales differentias immediatas posse est deuenire ad aliquas differentias ulterius quas non est amplius descendere in ulteriores differentias polis est ars diffiniendi, et possibile est aliquid diffinire Deinde cum dicit, (Omne autem incidere) respondet cuidam tacite questioni, posset enim, aliquid credere quod glibet utens diuisione ad diffinientem aliquid indigeret petere quod totum diuisum euacuaretur sufficienter per differentias diuidentes, ad hoc respondet philosophus quod non oportet quod hoc petatur vel supponatur, nam si accipiantur differentie proprie generis, et ille sint opposita, non oportet quod habeat petat, quod hoc de necessitate sequitur quod totum tale genus incidat in tales differentias, ideo ait quod (omne autem), id est totum genus diuisum (incidere in diuisione), id est in differentias diuidentes (si sint opposita) b^o diuidetur, siue b^o dicitur diu

dentes (qbus). i. inter quas (nihil interest). i. nulluz est
 mediū respū generis. si ergo tales differētie sint oppo-
 site et immediate se habeant ad genus (non est petitio)
 aliqui textus habent non est repetitio. sed falsa est lra.
 vt pz ex alia trāslatione. nō est ergo petitio. i. non opor-
 tet petere q totū genus incidat inter tales differētiās
 diuidentes. ideo subdit. q (necesse est. n. omne). i. totū
 genus diuisū (esse in altero ipsoz) diuidentiū su. cum
 suo opposito. altera autē dīa diuidens cuius sua opposita
 euacuat totū genus. et subdit. (sigdem illius est differen-
 tia). i. si talis dīa accepta sit dīa propria illius generi
 quod diuidit. ¶ Notandū autē q ex ipso mō accipiēdi
 dīas pōt patere vtz sint dīe totius generis vel nō. nā
 si accipiānt tales differentie cuiusmodi sunt gressibile
 et reptile accipientur solū differentie aialis terrestris.
 nā animalia terrestria quedā gradiunt. quedā reptāt.
 sic etiā he differentie vt totū pēnatū et diuisum pennis
 non sunt differentie animalis simplr. sed animalis pē-
 nati. sed si acciperentur Differentie opposite. vt gressi-
 bile et nō gressibile. vel pennatū et non pennatum tales
 differētie euacuarent totū animal. ideo signanter phs
 dixit q acciperentur differentie opposite. ¶ Dubitaret
 forte aliqs. vtrū requiratur alia cōditio pter hāc cōditōez
 v3. q accipiātur differentie opposite ad hoc q euacuet
 totū genus. et videt q nō. qz opposita sufficienter com-
 prehendent totū. Dicendū q nō sine causa phs postqz
 dixerat q acciperent differentie opposite addidit q
 tales differentie debent esse immediate. et q debent
 eē ilius generis qb diuidit per eas vt sigs accipit has
 differentias diuisum pēnis et non diuisum pēnis quīs
 sint opposite. nō tamen euacuarent totū aial. qz nō sūt
 differētie aialis simplr. sed animalis pēnati. differētie
 ergo accepte sic debent eē opposite q nō dterminent
 ad aliqd tale aial. sicut diuisum pennis et non diuisum
 determinant ad aial pennatum. sed hō differentie de-
 bent esse aialis simplr vel cuiuscunqz alterius generis
 et sunt opposite et de necessitate euacuant totū genus. naz
 dato q altera differentia esset ipsius generis si altera
 differentia nō acciperet opposita posset tñ cōtingere
 q non euacuaret totū genus. naz quīs volatile possit
 eē dīa aialis. qz sufficienter pōt diuidi aial p volatile
 et non volatile. attamen si acciperetur dīa non opposi-
 ta. vtputa. si acciperentur he dīe volatile. et gressibile
 non sufficienter euacuarent aial. non ergo sufficit acci-
 pere alteram dīam generis nisi accipiat sua opposita.
 nec sufficit accipere dīam cū sua opposita nisi dīa ac-
 cepta sit dīa gñria. Et qd obyciebat q opposita suffici-
 enter euacuant qdlibet totum. Dicit dōbet q oppositio
 i differentis semper accipienda est cū determinatōe.
 vt si diuiditur aial per volatile et non volatile tanqz per
 dīas propas. ibi nō volatile determinat solū ad genus
 aialis. hoc enim modo non pōt dici q lapis sit non vo-
 latilis. qz dīa aialis tunc se extēderet vltra aial. sic etiā
 cum dī diuisum pēnis et non diuisum pēnis. ibi non di-
 uisus pēnis determinatur solū ad volatile aial propter
 qd tales dīe non sunt aialis simplr. ¶ Deide cū dicit.
 (Ad probandū autē) postqz phs dedit artē colligendi
 diffōnem per viā diuisiua et ostendit quō hō ars sit vti-
 lis et declarauit q sit polis. In parte ista resumit hō ar-
 tem et probat eā eē sufficientē. Circa quod tria facit. qz
 pmo resumit tria que sunt diligenter attendenda i hō
 arte. scdo illa tria declarat. 3o ex his que dixerat pbat
 sufficientiā artis. scdo ibi (est aut vñ) tertia ibi (mani-
 festū est enim) Dicit ergo q (ad probanduz autē) vel vt

habet alia translatio (ad construendū autē) sup. diffōez
 alicuius (per diuisionē) vel ad probandū sup. diffōez
 constructā per diuisionē esse bonā tantū (tria oportet
 coniecturari) et considerare. v3. aut (accipere predicantia
 i eo quod qd est et ordinare hec) predicantia (qd ics
 p̄mum aut scz qd z^m et quoniā hec sunt) scz tot et non plu-
 ra. tria ergo sunt attendenda. q accipiuntur predicata
 essentialia. q accipiuntur ordinate. et q accipiātur oia.
 ita q nihil reliquatur. i bis. n. tribus stat tota ars collig-
 endi diffōnem per diuisionē. fm. n. hec tria accipit vti-
 litas huius artis vt supra dicebatur. ¶ Deide cū dicit.
 (Est aut vñ hōz) declarat quod dixerat. Circa qd tria
 facit. qz pmo declarat quō contigat accipere ea que sūt
 i eo quod qd siue predicata essentialia. 2o declarat quō
 possumus ea accipere ordinate. 3o manifestat quō con-
 tingit accipere oia. secunda ibi (ordinate autē) tertia ibi
 (qm aut hec oia) Dicit q (Est aut vñ hōz p̄mum) eoz q
 dicta sunt (per id quod possumus sicut ad accidens col-
 ligere quoniam iest et per genus). i. et per methodū de ge-
 nere (pbare) predicantia su. in eo quod qd. q. d. q p̄mū
 dictorum est. v3. accipere predicantia i eo quod qd hoc
 modo. s. poterit fieri. quia sicut per methodū datam
 i libro topicorum de accidente possumus probare que
 insunt et que predicantur per accidens. sic et p genus. i. p
 methodum datā ibi de genere possumus probare que
 insunt essentialiter. et que predicantur in eo quod quid.
 ¶ Deide cū dicit (Ordinate autē) declarat z^m. v3. quō
 cōtingat hec accipere ordinate. d. q (ordinate at sic o3)
 su. ptes diffōnis (si p̄mū accipiatur) su. quod est p̄mū
 et subdit. q (hoc aut erit si p̄mū accipiatur q oibus in-
 heret illi aut nō oia). q. d. q illud quod est p̄mū et illud
 p̄s accipiendū iter ptes diffinitōis quod iest et qd pre-
 dicat de oibus vel vt habet alia translatio. qd assequit
 .i. qd est p̄s ad oia. oia aut alia nō. i. nulla alia sunt p̄s
 ad ipz. et subdit. q (nec eē aliqd eē hō) .i. eē iter ptes dif-
 finitōis o3 aliqd eē hō quod predicet de alijs et sit p̄s
 ad alia. s3 nō alia ad ipsū. et subdit. q (accepto aut hoc iā
 inferioribus idē modus est). q. d. q sicut illud in diffōne
 o3 poni p̄mū quod est p̄s ad oia. ita idē modus erit i
 inferioribus. qz accipiet hō q est p̄s ad oia alia excepto
 p̄mo et accipitur tertiū quod est p̄mū habentiū se p̄ter
 iō ait q (z^m aut erit alioz p̄mū. et tertiū erit) s3 p̄mum
 (habentiū) se su. s̄r. i. reliquoz. sic ergo pcedendo sp
 accipiendo magis cōe. semp magis cōe accipiemus oz-
 dinate totā diffōnem. iō ait q (remoto. n. quod ē surū)
 .i. remoto supioz quod fuit p̄s diuisū (cōtinuū). i. qd ē
 p̄mū illi (erit p̄mū alioz. s̄r aut est et in alijs) qz cō-
 tinuū et p̄mū erit secundo p̄mum reliquoz. sic ergo
 pcedendo omnes partes diffinitionis accipientur p̄m
 ordinem suum. ¶ Notandum autem q illud est prius
 a quo nō auertitur p̄ntia. illō ergo quod p̄dicat de alijs
 et quod cōsegitur ad alia. et nō eōuerso illud est p̄s alio-
 rū. hoc ergo modo poterimus scire de oibus partibus
 diffōnis que sit p̄oz et q posterior. et hoc mō poterimus
 totam diffōnem ordinare. ¶ Deinde cū dicit. (Quoniā
 aut hec oia) declarat tertiū quō possumus accipi oia diffi-
 nientia. vt nihil reliquatur. d. (Quoniā aut hec omnia
 sunt. manifestū est ex hoc quod accipimus p̄mū fm di-
 uisionem. quoniā omne est aut hoc aut aliud) et subdit.
 q (est aut. et hoc iterū) su. diuidere et su. illud iterū v3
 ad dīam totius. et subdit. q (dīa totius) hoc amplius
 (a toto nihil differre spē) su. potest. ¶ Notandū autem
 tale esse hoc documētum q si accipiatur quod est p̄mū
 et quod se habet vt genus. et illud diuidatur per talia q

Posteriorum

omne. i. totum scilicet hoc diuidentium et aliud. id est si tale genus primum acceptum diuidatur per immediata et iterum hoc diuidentia su. diuidat per immediata sic procedendo nihil relinquemus. s. deuenimus usque ad duas totius que est differentia specifica. hec aut differentia totius non potest amplius differre spea toto diffinito. q. conuertet euz ipso diffinito. talis ergo differentia non differt spea diffinito. i. non predicabitur de aliquo quod differat spea diffinito. non. n. predicabit nisi de indiuiduis illius spei. declaratus est ergo quo modo possint accipi predicata essentialia. et quomodo possint accipi talia ordinata. et quomodo possint accipi oia. propter quod declarata est tota ars colligendi diffinitionem via diuisiua. ¶ Dubitaret forte aliquis. vtrum via diuisiua sit utilis ad oia ista. Dicendum quod via diuisiua habentur per se partes entis que sunt decem predicamenta. q. vt patet ex 5° metha. ens per se diuiditur in figuras predicamentorum. diuisio aut predicamentorum nos regulat ad cognoscendum que sunt essentialia omnibus que sunt in quocumque predicamento. nam vt supra dicebatur per communia oibus que sunt propria generi generalissimo et toti predicamento investigare possumus que sunt essentialia cuiuslibet existenti in illo predicamento. via ergo diuisiua nos iuuat ad accipiendum predicamenta essentialia. Rursus via diuisiua nos iuuat ad accipiendum talia ordinata. nam via diuisiua procedimus a magis communi ad minus commune. et sic deinceps. et hoc modo debent ordinari partes diffinitionis q. prius debet poni quod est commune respectu omnium partium. et postea quod est commune respectu aliorum. et sic deinceps. 3° via diuisiua nos iuuat ad accipiendum oia. q. oportet accipere aliquod primum quod per se se habet vt genus si ergo illud diuidatur per differentias proximas. vt putata. aial pennatum et non pennatum si be sunt differentie proxime aialis. et iteque si aial non pennatum per proximas sic procedendo nihil relinquemus. sed accipimus oia accipienda usque ad differentias totius que est differentia vltima. et specifica. utilis est ergo via diuisiua ad oia ista. propter quod prius supra cum determinauit de utilitate huius artis. vt cum dixit diuisiones secundum differentia esse utiles de oibus his tribus est excusus ¶ Alterius dubitaret forte aliquis. q. videtur falsum esse documentum a pho datum de ordine partium diffinitionum. v. q. prius debet accipi id quod predicatur de oibus alijs. vel vt habet alia translatio quod assequitur sine quod consequitur oia alia. et postea aliud quod est consequens ad omnia reliqua. et sic deinceps. nam potest contingere quod aliqua posita in diffinitione sic se habeant quod neutrum erit consequens ad aliud. q. possunt se habere sicut excedentia et excessa. nam non valet. ipar ergo primum. nec valet. primum ergo ipar. vt patuit in diffinitione trinitatis. Dicendum quod vt supradiximus phs dedit duplicem artem diffiniendi. vna que est bona simpliciter. vt quando gradatim descenditur diuidendo genus per differentias immediatas. et postea alterum diuidentius per immediatas usque ad differentia specifica et colligendo sic diffinitionem nulla erunt ibi que se habeant vt excedentia et excessa. imo gradatim se habebunt partes diffinitionis. q. primum diuisum erit commune oibus. 2° diuisum erit commune reliquis. et sic deinceps. et scdus hunc modum loquitur hic phs. argumentum autem arguebat alia via. que non est bona simpliciter. s. in casu. vt quoniam. si ignoratur differentia propria q. possunt accipi loco differentie. propria aliquid plura quorum quodlibet se habet in plus et totum in eque. vt si scimus quod trinitas est in genere numeri. et nescimus differentiam

propria que simul cum numero constituat trinitatem accepimus hec duo loco differentie proprie. v. ipar et vtrobique primum quorum quodlibet est in plus quam trinitas. et ambo simul iuncta coequantur trinitati. ¶ Deinde cum dicit (Manifestum est enim ostendit hanc artem esse sufficientem) q. nihil continet superfluum neque minus. ideo ait. quod (Manifestum est enim quoniam nec plus apponitur) vel vt habent aliquid textus. quod (nunquam plus apponitur). i. nihil accipitur ibi superfluum cuius est causa q. (oia enim horum). i. de numero horum sic acceptorum (accipiuntur). vel vt habet alia littera sunt accepta (in eo quod quod) patet ergo per primum documentum quod debent accipi predicantia in eo quod quod. q. nihil tale est superfluum. ideo ex hoc habet quod ars data docet accipere nihil superfluum. et subdit (nec deficit nihil). i. ars data non solum est superflua. s. etiam non est defectiua. et subdit. quod (aut genus. n. aut duas esse) et si parte data accipit diffinitio defectiua. vel esse genus quod ibi deficeret vel duas. et subdit. quod (genus igitur primum cum differentijs acceptis est prius). q. d. quod per 2um documentum prius quod debet oia accipi ordinata vt quod prius duas accipi genus cum prioribus differentijs. propter tale documentum non potest ibi deficere genus cum illud sit primum quod accipitur. si. n. hoc non esse acceptum nihil esse acceptum. et subdit. quod (duo autem continent oes). i. non potest ibi deficere aliquid duas. cuius ratio est. q. (si. n. vltima sunt amplius) su. (spe) dissibilia. q. d. quod per tertium documentum prius quod si erit dissio per duas immediatas quibusque diueniat ad duas vltima. istud tertium documentum facit vt nihil reliquat. q. vltra vltima duas non est vltior. processus per duas essentialia. et ideo ait quod (vltima amplius non sunt spe) su. dissibilia. et subdit quod (differat aut vltimum). i. differet vltimum vt hanc alia translatio (hoc aut dictum est prius non differre). q. d. quod si vltima differentia posset diuidi per duas specificas. tunc hanc differentia vltima differret specie a diffinito. i. reperiret in aliquo quod non esset in eadem spe cum diffinito quod negatum est supra. ¶ Notandum autem quod non debent poni in diffinitione nisi due essentialia. et q. vltra duas specificas non est diuisio per duas essentialia ars illa que docet colligere duas usque ad differentiam specificam docet colligere omnes duas et nulla reliquit. ars ergo data per primum documentum nihil accipit superfluum. q. omnia que accipit sunt essentialia et in eo quod quid. per 2um documentum non potest deficere in acceptatione generis. per tertium aut documentum non deficit in accipiendo differentias. ergo ars sufficiens nihil continens superfluum neque minus.

¶ Querere autem oportet in.

¶ Postquam philosophus dedit artem diffiniendi que magis competit ipsis subiectis vel ipsis substantijs cuiusmodi est diffinitio constans ex genere et differentijs. In parte ista docet accipere diffinitionem magis appetentem ipsis passionibus que non sufficit quod fiat per genus et differentias. sed oportet quod fiat per causam quam habet in subiecto. vel oportet quod fiat per ipsum subiectum. cuius ergo volumus diffinire aliquam passionem debemus videre ea in quibus habet esse illa passio quomodo conueniant et quomodo differant et ex conuenientijs et differentijs poterimus formare vnam rationem passionis que sit. dum tamen que sit passio habeat rationem vnam. imo hec methodus et hec ars docebit nos cognoscere vtrum passio diffinienda habeat rationem vnam. et que sit illa ratio. Tria ergo facit. quia primo dat hanc artem. 2° quod dixerat declarat per exemplum. 3° artem datam ostendit esse bonam et conuenientem. scda ibi (vt dico si querat) tertia ibi. (semper. n. est omnes.) Dicit ergo quod (querere autem). i. querentem super.

Liber

Secundus

diffōnem passionis (opozitendentem). i. cēz (i similia zī
differentia. p̄mum qdem q̄ vnum qdem omnia habēt.
postea iterum) oportet itendere (i alyz que sunt i eodē
genere subycibile cum illis) z subdit. (sunt aut ipsi). i.
sibypsis (qdez idem specie. illoz aut). i. ab illis (alteri)
.i. sunt diuisi spē. z subdit (cum aut) sup. sic factus est (in
his accipiatur qd omnia habent idem z in alyz silr) su.
querendum est quid omnia habent idem. Et subdit q̄
(i acceptis) su. vtriqz tam i istis q̄ i illis (silr est iterum
intendendū si idem sunt) omnia (quousqz vtiqz veni zt
i vnam rōnem) z subdit q̄ (hec eniz) vna rō (erit diffō)
sup. passionis que sit. Et subdit q̄ (si vero non vadit in
vnam. sed in duas aut i plures) rōnes (manifestum est
vtiqz q̄ quod queritur) diffiniendū (non est vnū aliqd)
.i. aliqua vna passio (sed plura). i. sed plures passiones.
quomodo autem sit itelligendum hec ars siue hec me-
thodus data statiz patebit. ¶ Deinde cū dicit (Ut dico
si queratur.) declarat artem datam per exempla. Pro-
pter hoc sciendum artem. datam in hoc consistere q̄ si
volumus diffinire aliquam passionem. vtrūta si volu-
mus diffinire magnanimitates debemus intendere in
aliqua similia z i aliqua differentia. quia aliqui sūt vno
z similitudo magnanimi. aliqui vero alio modo z dif-
ferēti. vtrūta alchiades. achilles. z ayax fuerūt magna-
nimi. quia nō potuerunt tolerare iniurias. alexander z
socrates fuerunt magnanimi. quia non curauerunt de
fortunis et de infortunis. ad diffiniendum ergo hanc
passionem debemus videre quid omnia. id est quid oēs
hi. videlicet alchiades et achilles et ayax habent idem
z itez i alyz. vti socrate z i alexandro qm̄ sunt i eodem
genere subycibili cum illis. id est. quia sunt subiecti ma-
gnanimitati sicut z ille. debemus q̄ videre et i istis alyz
q̄ habent idem. nam p̄mi habent q̄ non sufferunt. scōi
habent q̄ non curant. nō sufferre aut z omnia patiēter
sufferre videntur omnino opposita. p̄mi ergo sunt qdez
sibypsis idem specie. qz cui libet competit non sufferre
sed illoz autem. i. ab illis alyz sunt alteri. i. sunt multuz
diuersi cum p̄mia cōpetat nihil sufferre. aly sic sūt ma-
gnanimi q̄ omnia sufferunt z nihil curant cum autem
sic factum est z i his qdem accipiant quid habent idem
z i alyz vti socrate et alexandro similiter acceptum est
qd habent idem. tunc i acceptis. i. i omnibus tam i istis
q̄ i illis. similiter iterum itendendū est z si sunt idem z
si tam isti q̄ illi habent vnum aliqd z ex omnibus pos-
sumus i vnam rōnem venire. tunc illa vna rō erit diffō
magnanimitatis z magnanimitas erit vna passio. i. vni
us spēi. q̄ si nō contigit omnia reduci i vnam rōnē. tunc
magnanimitas vel quecūqz alia passio q̄ querit diffini-
enda non est vnum aliqd nec est vna passio. i. nō est vni
us spēi. hec est ergo ars data ad diffiniendum quācūqz
passionem. hanc ergo artem sic declarat p̄ exempla. qz p̄-
mo exemplificat de q̄busdam magnanimis q̄ nō potu-
erunt sufferre iniurias. scōi exemplificat de q̄busdam
alyz magnanimis. qui omnia sufferrebant z de nullo cu-
rābant. z docet quō ex his debeat accipi ratio passiois
q̄ sit i bi. (silr aut z i alyz). dicit ergo (vt dico). i. expono
me (si querat) vel (si q̄ramus qd est magnanimitas itē-
dendū z quosdā magnanimos quos scimus) eē magna-
nimos itendendū. i. (i quantū sunt huius). i. i quantum
sunt magnanimi (qd vnum habēt oēs vt alchiades ma-
gnanimus. vt achilles z ayax. omnes qdem) habēt sup.
(hoc vnum nō tolerare iniuriā. hic. n.). i. alchiades pro-
pter iniuriā quam nolebat sufferre (dimicauit). i. bella-
uit vel pliatu est (ille vero). i. achilles (ifaniuit). i. itā

habuit indignatōem de iniuria illata q̄ versus est i insa-
niam (hic aut) i. ayax (iterfecit seipm̄) non valens. n. se
vidicare de iniuria illata iniuriatus noluit vterius vi-
uere. ¶ Deinde cum dicit. (Similiter aut z i alteris.) vlt
habent qdam r̄xrus. (Iterum i alyz. n.) exemplificat
de alyz. d. (Silr aut z i alteris) vel (iterum. n. z in alyz)
sup. itendendum est (vt i alexandro z i socrate. si autem
indifferentes p̄sperati z iprosperati). i. q̄ oia sufferebāt
de nullo curabant idifferenter se habebant ad fortunaiz
z ifortunia p̄speritatem z iprosperitatē. hoc facto dat ar-
tem accipiendi diffōnem passionis. d. q̄ (hec duo accipi-
entes itendendum est q̄ idem habent aut ipassibilitas
aut nō tolerantia siue itolerantia iniuriarū) itendendū
est vtrum hec duo conueniant i aliqua vna rōne q̄ si sic
magnanimitas erit vnum aliqd z illa vna rō erit diffō
eius q̄ si nihil est vnum tale magnanimitas nō ē vnum
aliqd. id subdit q̄ (si vero nullum sit). i. nulla sit vna rō
i qua conueniāt predicta duo (due vtiqz erunt spēs ma-
gnanimitat) ¶ Dubitaret forte aliqs de superiori litte-
ra. quomō possit cōtingere q̄ vna z eadez passio sit i aliq-
bus que sunt eiusdem generis z sint ad se iuicem alteri
spē. Dicendum q̄ si accipere subm̄ passioni fm̄ q̄ illi
passioni subycitur semp vni passioni responderet vnuz
subm̄. sed qz aliquando accipit subm̄ passionis. non fm̄
omnino debitam rōnem. id p̄tigit q̄ eiusdem passionis
accipiat alterū z alterū subm̄. vt magnanimitatis acci-
piet subm̄. nō tolerās qdem quātū ad eos qui non po-
tuerunt sufferre iniurias. tolerans autem q̄tum ad cos
q̄ omnia equo ato tolerabant. tolerans aut z nō tolerās
possunt eē in eodē ḡne. sed nō possunt eē in eadē spē. nō
tolerantes igit sūt sibypsis idem spē. sed illoz. i. ab illis
qui tolerauerunt sunt alteri spē. non eni hic loqmur de
spē substātiarū fm̄ se. nā tam tolerātes q̄ nō tolerātes
fuerūt boies. oēs fuerūt eiusdēz spēi. sed hic loqmur de
spē subiectoz in ordine ad magnanimitatē vel ad q̄cū-
qz aliā passionē. nā alchiades achilles z ayax habuerūt
ordinē ad hanc passionē que est magnanimitas per ito-
lerantiā. alexander z socrates per tolerantiā. tolerantia
aut z itolerantiā nō sunt eiusdē spēi lz p̄tigit eē eiusdē
gn̄is. hoc ḡmō eadē passio pōt p̄petere his q̄ sunt idem
ḡne z alteri spē. qz nō omnino p̄prie z directe accipere-
tur illud fm̄ quod inest talis passio. sed si accipere oio
p̄prie z directe semper eiusdē passionis eēt eadē ratio.
¶ Alterius forte dubitaret aliquis. vtrū tolerantia z i-
tolerantia possint conuenire in aliq̄ vna ratione. Dicu-
ndū q̄ ex eadem rōne z ex eadez cā pōt p̄tingere q̄ aliqs
nō possit tolerare. z q̄ aliquis possit oia tolerare. potest
enim vtrumqz eoz contigere ex eadem causa. quia iudi-
cat se dignum magis. qui enim iudicat se dignū magis
cum despiciat nimis indignat. ideo nō pōt iniurias tole-
rare. sed posset se aliquis adeo iudicare dignū magis q̄
totū honorem mundi nihil reputaret. p̄pter quod p̄ns
eēt q̄ si totū perderet de nullo curaret. ex eadē ḡ causa
potest cōtingere q̄ aliqs nihil toleret z q̄ aliqs de nullo
curet. ¶ Aduertendū tñ q̄ lz ex eadē rōe z eadē cā possit
contingere hoc z illud. tñ qui sunt sic z sic magnanimi nō
sunt eodem modo nec pari mō magnanimi. est aut ma-
gnanimitas hec z illa eadem specie sed nō equalr parti-
cipata a suis subiectis. nam multo magis fuit magnani-
mus socrates qui de nullo curauit q̄ achilles q̄ versus
est in insaniam non valens se vindicare. ille est eni oio
magnanimus q̄ nulluz bonū ceterius aliqd appreciat.
totum enim gaudiū magnanimi est de virtute z de inte-
riori bono. et ideo equo ato tolerat fortuna z ifortunia:

Posteriorum

ppter qđ p̄s q̄ fides christiana v̄esac̄ magnanimos. qz
 p̄fectōem suā ponit i nō curare de exteriori bono. f̄z. n.
 hāc fides p̄fecti sumus. cum omnia abq̄cimus. est ergo
 ars p̄hi bona qz statim occurrerunt nobis d̄ia respectu
 alicuius passionis. zēt aliqua similia respectu eiusdem
 passionis. v̄puta. alicubus cōpetit aliqua passio. qui oēs
 h̄nt tale qđ. v̄puta. nō tolerare. alicubus at̄ alȳs p̄petit
 alia passio q̄ oēs habent aliud qđ. v̄puta. tolerare. et qz
 habentes vnam z eandē passionē alij inter se cōueniūt. z
 ab alȳs differunt. ex h̄s cōuenientys z differentys ma
 nifestius apparet v̄z sit reducere omnia talia i vnam
 rōnem. quod si sic illa erit diffō illius passionis. vt si to
 lerare z nō tolerare reducunt i hanc vna rōnē reputa
 re se dignum magis. hec erit diffō magnanimitatis. vt
 qđ ē eē magnanimū reputare se magis dignū. ¶ Deide
 cum dicit. (Semp. n.) on̄dit h̄s artes datā eē bonā z cō
 nuenientē. aliqd aut̄ ē bonū z cōueniens quātū ad p̄sens
 spectat tripliciter. v̄z. p̄ cōparatōez ad p̄positū. ad oppo
 situm. z ad nos. p̄ cōparatōem ad p̄positū illa ars dicit̄
 cōuenientior p̄ quā habet melius cognitio de re itenta.
 p̄ cōparatōem ad oppositū illa ē p̄uenientior p̄ quā ma
 gis vitat̄ oppositū. v̄z. error z deceptio circa h̄s cogni
 tōem p̄ cōparatōem aut̄ ad nos illa ars ē cōuenientior
 q̄ tradita est f̄m modum nobis magi p̄portionatū. tria
 ḡ facit f̄m q̄ hic triplici modo on̄dit hanc artē eē cōue
 nientē. sc̄da ibi. (facilius qđem est singulare) tertia ibi.
 sicut i dem̄strationibus.) Dicit ḡ q̄ (semp. n. omnis diffō
 v̄l̄is). i. est rei vniuersalis. cuius rō ē. qz (nō. n. i quodā
 oculo medicus dicit). i. diffinit (sanabile. s̄z aut̄ i omni)
 .i. aut̄ diffinit sanabile v̄l̄r (aut sp̄e determinans). i. aut̄
 distiguit sanabile p̄determinatā z p̄ diuersas sp̄es. ¶ Du
 bitaret forte aliqs quō ex hoc on̄dat̄ ars data eē cōue
 niens. qz p̄ ea z magis habeat̄ p̄positum siue intentum.
 Dicendū q̄ p̄ticulariū nō est sc̄ia neqz diffō. diffō ergo
 est rei v̄l̄is z nō v̄l̄is cuius. s̄z sp̄e magi q̄z generi. medi
 cus ḡ nō diffinit hoc sanū vel sanum i hoc oculo. s̄z vel
 diffinit sanum vniuersaliter. vel determinabit. i. disti
 guet sanum per diuersas sp̄es. nam si sanum est i oibus
 eiusdē sp̄e. tūc diffinit sanū gnāl̄r. si aut̄ nō est eiusdēz
 sp̄e distiguet sanus p̄ diuersas sp̄es. z cuiuslibet speciei
 suā diffōnez assignabit. illa ē ergo optima ars diffinitia
 z p̄ illā habetur optime itentū. quādo hec duo facit. v̄z.
 q̄ aut̄ diffinit rem v̄l̄r si est eiusdē sp̄e. aut̄ si nō est eius
 dem sp̄e distiguit ipsam i diuersas sp̄es z cuius rōnē su
 am assignat. ad hoc tendit ars data i exēplo posito d̄ ma
 gnanimitate. vt si cōsideret̄ magnanimitas i alchiade
 achille z ayace apparebit q̄ illi fuerūt magnanimi. qz n̄
 potuerūt iniurias tolerare. In alexandro aut̄ z socrate
 fuit magnanimitas p̄ ipassibiles eē a fortunys z ifortu
 nys. si ḡ hec duo ipassibilitas z itolerātia reducuntur i
 vna rōnē magnanimitas erit eiusdem sp̄e. z illa vna rō
 erit diffō eius. si aut̄ nō reducunt i rōnē vna magnani
 mitas erit diuersarū sp̄ez. z vnius sp̄e magnanimitat̄
 diffō erit intolerantie iniuriarū. alterius aut̄ sp̄e diffō
 erit ipassibilitas ab aduersis z p̄speris. ars ḡ data opti
 ma est ad habēdū p̄positū. qz p̄ eā qđ habz v̄l̄r diffiniri
 v̄l̄r diffinit̄. quod aut̄ ōz distiguit i diuersas sp̄es z habe
 re rōnes plures i diuersas sp̄es distiguit̄ z p̄les rōes h̄z.
 ¶ Deide cū dicit. (Facilius qđem est) on̄dit h̄s artē datā
 eē cōuenientem. qz p̄ eā magis vitat̄ oppositū. v̄z. error
 z deceptio. iō ait q̄ (facilius qđem est diffinire singula
 re). i. diffinire rem p̄ cōsideratōem quā habemus i sin
 gularibus (q̄z v̄le). i. q̄z diffinire rem p̄ cōsiderationem
 quā hēmus i v̄l̄ibus (v̄nde) qz ita ē (ōz ex singularibus)

vel (a singularibus). i. ex cōsideratōe quā hēmus in sin
 gularibus (ascendere i v̄l̄ia) ad cōsideratōem vniuersa
 lem. z subdit. q̄ (z nāqz eguocatōes magi latēt i v̄l̄ibus
 q̄z i differentibus). i. q̄z i singularibus q̄ nō differūt per
 differentias specificas. ¶ Notandū aut̄ q̄ eguocatio ē
 multum cauēda i diffōnibus. nam eguocū f̄m q̄ huius
 nō diffinit̄. qz eguoca nō h̄nt rem vna. iō licet habeant
 nomē cōe rō t̄n substantie ē diuersa. nō ḡ diffinit̄ canis
 f̄m q̄ est eguocū ad piscē z ad latrabile. s̄z f̄m q̄ canis ē
 vniuoū ad omnia latrabilia habebit diffōnē vnam. vt
 est vniuoū ad oēs passiones q̄ dicunt̄ canes hēbit dif
 fōnem aliam. nunqz ḡ diffinit̄ eguocuz. s̄z sp̄ vniuoū
 ars ḡ data ē valde cōueniens qz p̄ eam vitat̄ eguocatio
 per quam accidit error z deceptio circa diffinitiones.
 ¶ Dubitaret forte aliqs quomō partē datā vitat̄ equi
 uocatio. Dicendū q̄ q̄z p̄sideraret sanū v̄l̄r forte crede
 ret omne sanū eē eiusdē sp̄e. z ex hoc posset credere q̄
 sanū eēt eiusdē rōnis cū sit alterius z alterius rōnis. sed
 si p̄siderat̄ sanū in h̄ntibus h̄ntē p̄plexionē. z videat̄ q̄
 sanitas in tali p̄plexione est eq̄tio humoz. f̄m h̄nt rōez
 siue f̄m hanc p̄portionē si postea p̄sideret̄ sanū in alijs
 indiuiduis habētibus aliā p̄plexionē videbit̄ q̄ sanitas
 in illa alia cōplexione sit eq̄tio humoz f̄m aliā rōnē. sic
 ergo ex particularibus ascendere in v̄l̄ia facile erit co
 gnoscere eguocatōez. qz nō latebit nos diuersitas rōnū
 Et qz ars data docet sic ascendere ex p̄sideratōe p̄ticu
 lariū in v̄l̄ia. idco cōueniēs est ad vitādū oppositū. i. ad
 vitādū deceptionē z errorē. qz p̄ talē artē itat̄ apparet
 vbi est eguocatio p̄ quā accidit error z deceptio i diffō
 nibus. ¶ Est aut̄ diligenter aduertendū q̄ hic p̄bus de
 eguocatōe loq̄tur large f̄m q̄ vera vniuoocatio est soluz
 i sp̄e sp̄alissima. in v̄l̄ibus aut̄. i. i gn̄ibus nō est vera vni
 uocatio. s̄z quodā nō est ibi eguocatio. eo q̄ genus non
 est vna forma z rō siue diffinitio rei potissime a forma
 sumit̄. z qz illud qđ est de p̄ximo z immediate respicit par
 ticularia est ip̄ia sp̄es sp̄alissima. vbi est vera z sūma vni
 uocatio z cui potissime p̄petit diffinitio. iō ex p̄siderati
 one particulariū est optimū diffinire rem. qz ex tali p̄
 deratōe facit̄ deueniemus in cognitōem sp̄e. cui cōpe
 tit rō vna. z vbi nulla est eguocatio. ¶ Deinde cū dicit.
 (Sicut in dem̄strationibus) ostēdit h̄s artē ex parte n̄ra
 eē p̄uenientes. Circa quod tria facit. qz p̄mo facit quod
 dictū est. 2. quod dixerat declarat p̄ exemplū. 3. qđ d̄z
 quod supposuerat p̄bat. secunda ibi (Ut simile) tertia
 ibi (Si aut̄ nec disputare) Dicit ergo q̄ (sicut i dem̄tati
 onibus ōz sūm eē) su. certū. i. fieri p̄ aliqd certū (sic et
 in terminis). i. in diffōnibus (certū). i. per aliquid certū
 oportet diffinire. z subdit q̄ (hoc autē erit si per ea que
 dicunt̄ singl̄r in vnoquoqz gn̄e sit). i. cōtingat (diffinire
 separatum) id est vniuersale. ¶ Dubitaret forte aliquis
 quō est simile de diffōnibus z de dem̄tationibus qz ōz et
 hic z ibi p̄cedere p̄ aliqd certū. Dicendū q̄ nihil ē certū
 f̄m speculatōem nisi quod est reductū ad sensus. nam si
 certi sumus de p̄ncipiat̄ hoc est qz scimus ea reducere
 i p̄ncipia. si aut̄ certi sumus de p̄ncipys hoc ē via sensus
 memorie z exp̄ietic. tota ergo certitudo dem̄tationū ē
 p̄ reductōem ad sensū sic z i diffōnibus ōz q̄ certitudo
 n̄ra oriat̄ ex sensu. hoc aut̄ non poterit eē nisi per ea que
 cōsideramus particul̄r. qz nō cōtingit sentire nisi p̄ticula
 ria. ḡ potissime p̄cedemus i diffōnibus per aliqd certū
 q̄ p̄ ea q̄ videmus sensib̄l̄r i hoc p̄ticulari z i illo accipi
 mus z p̄stamus rōnem vna per quam diffinimus sp̄em
 z vniuersale quod p̄sideramus sepatū preter hoc parti
 culare z p̄ter illud. est ergo ars data valde p̄ueniens ex

parte nostra qz pcedit p pportionata nobis cū pcedat p sensibilia z cognitio nostra a sensu incipiat. z cū certitudo cognitōis nostre ex his q sunt i sensu sumat. Utrū aut cognitio sensitua sit certior omni cognitōe z quō se habeat ad cognitōem pncipiorū dicec i capitulo illo. de pncipijs aut quō. ¶ Deinde cū dicit. (Ut simile.) declarat quod dixerat p exēplū. d. (Ut simile). i. si aligs vellet diffinire quod est simile (nō omne). i. nō cōsiderabit vlr omne simile. (sz i coloribus). i. sz si cōsiderabit simile particulr in hoc colore z in illo (z figuris). i. z cōsiderabit simile particulr in figuris vt in hac figura z in illa (z acutum). i. si vellet diffinire acutū (quod ē i voce). i. sed nō cōsideraret acutū gnār. sz quod ē in voce. i. sz cōsideraret acutum quod ē in hac voce z in illa (z sic) su. oportet eum (ire in cōe). i. ex particularibus ire in vte (timētem ne equocatio ptingat.) ¶ Notandum aut q simile dicit equoce in coloribus z in figuris. nam simile in coloribus ē ex identitate coloris. vt duo alba dicuntur similia fm colore. qz hnt eundem colore. simile aut i figuris ē ex equalitate angulorum z ex pportionabilitate laterum. vt duo trianguli dicuntur similes si habeat equales angulos z latera equos angulos pmentia sunt pportionabilia. q ergo cōsiderat simile vte de facili decipies. qz forte crederet q simile eēt eiusdez rōnis i oibus. z ex h diffiniret simile p diffōnem ynā. sz quando cōsiderat simile i hoc colore. z in illo z in hac figura z in illa statim apparet equocatio. qz statim apparet q simile nō dī sz rōne ynām i coloribus z i figuris. z quod dictum ē de similibz itelligendum ē de acuto. nam acutum dī equoce i voce z i humore. siue i sapore z i magnitudine. nā acutū i voce ē vox alta subtilis q multū penetrat audituz. acutum i humoribus ē sapor fortis q multū pungit gustuz. acutuz i magnitudinibus est ferrū siue aliqd aliud acutum habens cuspidē vt cito pfozet. sigs cōsideraret acutum vlr cito decipies p equocatōem. sz si cōsideraret acutum in hac voce z in illa z i hoc humore z i illo statim appz q acutum nō ē eiusdē rōnis hic z ibi. ¶ Deinde cur dicit. (Si aut disputare.) qōdam quod supposuerat pbat. dixerat. n. qz debemus timere ne cōtigat nobis equocatio i diffōibus. quod pbat qz methaphora ē qdā equocatio imo equocatio ē peior qz methaphora. si qz debemus cauere i diffōibus locutōez methaphoram multo magi debemus cauere equocam. iō ait. qz (si aut nec disputare ē i methaphoris. nec opz diffinire) su. i methaphoris. (nec qz cū qz dicunt i methaphora) sup. sunt diffiniēda z subdit. qz (disputare. n. nec erit i methaphoris) sup. ptingat diffinire p methaphoras. ¶ Notādū at qz diffōnes sunt pncipia silkoz z demōstratōum. z potissime disputatōes fiunt p rōnes z p sillos. si qz eēt tolerabile diffinire aliqua methaphorice oporteret nos tolerare qz disputaremus methaphorice. ¶ Notandū ē qz licet h dictum sit fm se ad ppositum. tñ forte phus i hoc dicto habuit oculum ad Platonē qz cōsueuerat diffinire res methaphorice. d. hominem eēt platanum. i. arborē vram. nam i arboze rami pcedunt sursum z radices sunt deorsum. i. boie aut ecōtrario. os quod hz quasi viz radice. qz pos sumit alimētū i boie. sic gradices i arboze. hz os qd ē quasi radix i boie ē sursum. brachia aut z crura que sunt quasi quidam rami procedunt versus deorsum. ¶ Notandū etiā qz nō ē in methaphoris disputare. ridiculosuz enī eēt argumētū si quis diceret qz hō est arbor versa. arbor hz folia. qz hō hz folia. ¶ Dubitaret forte aliquis. quō hoc dictū deseruiat ad ppositū. v3. qz nō debemus diffinire p methaphorā. iō debemus cauere i dif-

finiōibus de equocatōe. Dicendū qz vltimum equocatōes fiunt fm methaphoras. qz fiunt fm quandā transumptionē. vt quia acutū i magnitudinibus cito penetrat ex hoc trāsumptū est ad humores vt dicantur humores saporis acuti qui multū pungunt gustū. ex hoc autē vltimius trāsumptū est nomē acuti a i voces. vt dicatur vox acuta que multū penetrat auditū. acutū g in humoribus z in vocibus dicitur fm methaphorā z fm quandam transumptionē. sic etiā z simile i coloribus est fm vnitate cuiusdā qualitatis. vt fm vnitate coloris ex hoc at trāsumptū ē nomen similitudinis ad figurā. vt dicantur figure siles que habent eandē qualitātē. qualitas aut i figuris est ipa dispositio figuraz. illi g trianguli habent eandem qualitātē. z per oīs sunt siles qz sunt eodez mō dispositi. sunt aut eodē mō dispositi trianguli vel qz aliē figure si habeat angulos equales z latera pportionabilia. simile ergo i coloribus dī pprie. i figuris aut trāsumptiue z methaphorice. qm ergo vltimum equocatiōes fm trāsumptōem quādā z methaphorā accipiūt. si non est fm methaphorā diffinire non est fm equiuocū diffinire. qz si volumus equiuocum distinguere a methaphorico siue a transumptiōe dicemus qz tunc est recte equocū qn vnū nomen iponit duobus diuersis inter qz nō attendit ppter ipōnem huius nois aliqua puenientia nec aliqua habitudo. z tūc equiuocū eē peius qz methaphoricū. z magis cauendū est a tali equoco in diffōnibus qz a methaphora. nam iō cauet a methaphora in diffōnibus. qz methaphora nō certificat nos de nā rei quā idicat diffinitio. vt per sile quod reperit i figuris nō certificamur de sili quod reperit i coloribus. cecus enī possz doceri de sili quod reperit i figuris. nihil tñ ppter hoc sciret de sili qd reperit i coloribus. si g methaphora cauēda ē a diffōnibus. quia nō certificat. multo magis pura equocatio cauēda est. qz nullo modo certificat. signanter g phus locutus ē supra. cum dixit qz p aliqd certū debemus sillogizare z diffinire. itēdēs p hoc qz methaphora z equocatōes sūt cauēda a diffōnibus z a sillis siue a disputatōibus qz talia nos nō certificāt p3 qz quō sit ad ppositū h dcm phi. possumus. n. dīe qz arguit hic phs plocū a miozi. qz equocatio. vel ē qdā methaphora z qdā trāsumptio. si sumpta sit equocatio p quādā similitudinē. vt p3 de acuto i magnitudine z i humore. v3 equocatio ē peior qz methaphora z qz trāsumptio si sit equocatio pura. minus g videtur qz i diffōnibus z ēt in disputatōibus cauēda sit methaphora qz equiuocatio qz si sit pura est peior qz methaphora. sz cauēda ē i talibus methaphora ergo multo magis equiuocatio.

ii Habemus aut ppositū.

¶ Postqz phs dedit artes diffiniendi passionē qz diffinitio passionis ē mediū i demōstratiōe. iō postqz venatus est quo mō accipiēda sit diffiniē? passionis. In parte ista venat quo mō accipiendū sit mediū i demōstratiōe. vnde hoc quod hic tradit differt ab eo quod superius tradebat. nāz aliud est scire quo mō diffiniē? se habeat ad demōstrationē. z aliud ē dare artē diffiniēdi. z ostendere quo mō diffinitio accipiēda sit. z aliud est ostendere quo modo mediū se habeat ad demōstrationē. z declarare quo mō contigit demōstrare p singula gnā carum. quod si ebat in superioribus. et aliud ē dare artē inueniendi mediū ad demōstratōem quod sit hic. ¶ Sciēdū g qz venari z inuēire mediū i demōstratiōe ē duplf. qz alif accipit mediū i demōstratiōe p particulari alr i vli. nam i demōstratiōe p particulari mediū ē ipm subm. vt p triangulū demōstrat

Posteriorum

habere tres particulariter de yfochele. s; i demfatione vli medium est cā ibeientie passionis i subo. ad inuestigandum autē hanc cām multuz valet scire pblemata. ⁊ quō demōstrabilia diuersimode adiunctz identitatem hñt. Tria g̃ fac̃ p̃hs i hac pte. q; p̃mo docet venari medium i demōstratōe particulari. ⁊ oñdit quō pblema. ⁊ quō ea q̃ sunt demōstrabilia diuersimode identitatem hñt. 3.º ex eo quod dixerat accedit ad ostendēduz quō iueniendū sit mediū i demōstratōe vli. sc̃da ibi (eadem autē pposita) tertia ibi. (de cā autē cuius est cā) p̃propter p̃mūz sciendū q; vt p̃mo dicebat mediū i demōstratōe particulari est ip̃m subm. s; subm̃ aliquādo est vniuocum aliquādo analogum. ⁊ vniuocuz est dupl̃r. q; aliquādo ē nomiatus. aliquādo inomiatus. Tria g̃ fac̃ fm̃ q; tripl̃r docet demōstrare particul̃r. q; p̃mo docet hoc p̃ medium vniuocuz nomiatus. 2.º p̃ medium vniuocum inoñiatum. 3.º p̃ mediuz analoguz. sc̃da ibi (nunc q̃dez ig̃r) tertia ibi. (amplius alius modus) Circa p̃mum tria fac̃ q; p̃mo fac̃ quod dcm̃ est. 2.º quod dixerat declarat per exēplum. 3.º suum dictū disponit p̃termios. sc̃da ibi. (vt si aialia sint) tertia ibi. (sit autē aial.) Dic̃ g̃ (Ut habemus aut eligere) p̃positū ad demōstrādū particul̃r q; cūq; p̃posita (o; d̃cisiōes ⁊ d̃siones) su. facere (⁊) o; su. sic at̃ (eligere subm̃ cōe genus oñuz) eritū sub illo g̃ne. ¶ Notandum autē documentū datū i hoc cōsistere. q; si volumus demōstrare tres p̃ticul̃r de yfochele. ⁊ de sca lenone ⁊ de h̃s sp̃ibus triāguli debemus accipere cōe genus quod est sub̃ istius passionis i quo cōmuni g̃ne sūt oia q̃bus p̃tigit ista passio. vt si hanc passionē videmus cōpetere yfocheli siue egruri eglatero ⁊ scalenoni. debemus videre quod est illud cōe genus i quo cōueniūt oia ista. cā autē illud cōe triāgulus quod ē subiectū istius passionis. habito autē hoc cōi vt habito triāgulo siue habito h̃s subiecto. iam habemus mediū ad demōstrādū p̃ticul̃r. h̃s at̃ mediū siue h̃s subiectū debemus videre ⁊ ēt subdividere. ⁊ hoc appellat ipse d̃cisiōes ⁊ d̃sionēz facere. diuidēdo. n. triāgulū i suas p̃tes subiectiuas. ⁊ itez ēt illas partes subiectiuas videmus i alias p̃tes subiectiuas. si sūt vlt̃erius d̃sibiles. ⁊ t̃c p̃ hoc cōe subm̃ vt p̃ triāgulū demōstrabimus h̃re tres particulariter de qualibet parte huius subiectiuas. ¶ Deinde cū dicit. (Ut si aialia) quod dixerat declarat per exēplū. d. (Ut si aialia sunt siue sint que cōsiderantur). i. q̃ cōsideranda sunt vt de eis aliq̃ demōstrent̃ su. accipienda sunt (q̃lia insunt omni aiali) vtputa somnus ⁊ vigilia (acceptis at̃ his reliquoz omni q̃lia ibereāt) su. manifestū erit. q. d. q; acceptis his que insunt omni aiali. tunc per aial manifestū erit q̃lia insunt omni reliquoz su. cōtentoz sub aiali. vt si somnus ⁊ vigilia inest omni aiali manifestuz erit per aial q̃lia insunt oibus reliq; q̃ sunt sub aiali. q; manifestū debent accipi que de p̃ximo diuidunt aial ⁊ postea alia q̃ didunt h̃s d̃dientia. vnde subdit. (vt si hec ē auis) q̃ est cōtenta sub aiali. ⁊ q̃ de p̃ximo diuidit aial su. manifestū erit (q̃lia ibeientia omni aui) q. n. scit q̃lia insunt omni aiali scit q̃lia insunt o aui. ⁊ subdit (⁊ sic semper insunt aiali p̃ximo). q. d. q; didendo aial p̃ p̃xima d̃dientia. ⁊ illa p̃ alia p̃xima p̃ id quod uest oī aiali. manifestū erit q̃ semp aiali p̃ximo. i. ei qd̃ de p̃ximo diuidit aial insunt. q; sic p̃cedēdo semp p̃ p̃xima d̃dientia semp p̃ cōe sup̃ius manifestū erit q̃lia insunt inferioribus. vnde subdit. q; (manifestū ē. n. qm̃ iam habebimus d̃re p̃pter qd̃ ibeientia sūt his q̃ sūt sub cōmuni) vtputa. sub aiali. (vt p̃pter qd̃ insunt talia ibeientia boi. aut equo) q̃

sunt sub aiali. ¶ Notādū autē q; si accipimus somnum ⁊ vigiliā q̃ insunt oī aiali sciendo q̃lia insunt omni aiali. vt q; insunt ei somnus ⁊ vigilia. sciemus q̃lia insunt oibus bis q̃ sunt sub aiali. q; sciemus eis iēē somnū ⁊ vigiliā. videmus. n. aial p̃ p̃xima d̃dientia. vtputa. vtputa. ⁊ aquaticū ⁊ terrestre: ⁊ terrestre aial p̃ p̃xima. vtputa. per gressibile ⁊ reptile. ⁊ gressibile p̃ p̃xima. vtputa. per boiem ⁊ equum. ⁊ sic faciendo d̃siones ⁊ subdivisiones. siue d̃siones ⁊ d̃cisiōes. i. d̃siones magnas ⁊ paruas demōstrabimus particul̃r p̃ hoc mediū aial quod est cōe subm̃ h̃ac passionē. s. somnū ⁊ vigiliā iēē oibus reliq; .i. oibus sub aiali cōtentis. ¶ Notādū ēt q; cōtenta sub aiali dicunt̃ reliqua. i. p̃ d̃sionē relicta. nā hoc mō fit talis demōstratio videndo cōmune subm̃. ⁊ p̃ h̃s cōe subm̃ de reliq; .i. de relictis ⁊ de habit̃ p̃ d̃sionē demōstrabimus h̃s passionē cōmunem. sicut ergo est demōstratio particular̃ omnis triāgulus habz tres. yfocheles vel q̃libet alia sp̃es triāguli est triāgulus. ergo ⁊c. ita est demōstratio particular̃is si dicatur. omne aial somnet. equus homo vel q̃cunq; alia sp̃es animalis est aial. ergo ⁊c. ¶ Dubitaret forte aliq; quomodo aliqua sunt p̃xima aiali. ⁊ quomō que insunt aiali p̃us insunt proximo. Dicendum q; magis proxima ⁊ magis remota i genere possunt accipi. vel secundum ordinem rōnis. vel fm̃ ordinem rei. fm̃ ordinē rōnis quanto contenta sub genere sunt magis vliā tanto magis de p̃ximo diuidunt genus. vt si aial diuidit̃ p̃ volatile ⁊ nō volatile tā q; rōnas magis vles. ⁊ si quodlibet hoz diuidat̃ p̃ d̃siferentias alias que non erunt ita vles. d̃c̃e p̃ime q̃ sūt magis vles magis de p̃ximo diuidunt aial q; d̃c̃e sc̃de que sunt magis particulares. passio g̃ inherens oī aiali dem̃strabit̃ particulariter p̃ aial. p̃mo de p̃ximis diuidētibus. ⁊ postea de alijs. 2.º mō pōt accipi p̃ximū ⁊ remotum. m̃ ordinē rei. fm̃ quē modū dicimus formas esse sicut numeros. itaq; sicut nunq; reperiunt̃ duo numeri diuersarū sp̃erū equales fm̃ vnitates. q; semp sunt plures vnitates in vno q; in alio. sic nunq; reperiunt̃ due sp̃es sub eodem g̃ne equales fm̃ perfectōes. q; semp p̃fectius referuat̃ nā gñs in vna sp̃e q; in alia. sicut ergo si vellemus ordinatē descendere fm̃ ordinē rōnis p̃us descenderemus a g̃ne in magis cōia et postea in minus ⁊ passionē p̃petētē toti gñi per ip̃z genus tanq; p̃ in mediū p̃us pbaremus de magis cōibus ⁊ postea de minus sic si vellemus descendere fm̃ ordinē rei p̃ius descēderemus in sp̃em p̃fectiorē. ⁊ postea in minus p̃fectz. ⁊ sic d̃c̃e incept. ⁊ passio cōpetēs toti fm̃ hunc ordinē p̃us pbaretur de sp̃e p̃fectiori. ⁊ postea de minus p̃fecta. ⁊ sic d̃c̃e incept. ¶ Deinde cum dicit (Sit autē aial) disponit suū dictū per terminos d̃cēs. (Sit at̃ aial in quo a. b. autēz inherētia oī aiali) vtputa somnus ⁊ vigilia (in quibus autē) su. sunt talia inherētia. (sint c. d. e. quedaz aialia. manifestū est ig̃r) su. p̃ dem̃strationē particularē. (p̃pter qd̃ est b) .i. passio inherēs (i. d.). i. in aliquo quod est sub aiali (p̃pter a. eni). i. p̃pter aial. nam in tali dem̃fatiōe particulari ip̃z aial siue ip̃z subiectū erit mediū. ⁊ p̃ ip̃z aial demōstrabit̃ passio de. d. i. de cōtento sub aiali. Et subdit q; (sitr autē ⁊ in alijs) q. d. q; sicut demōstratū est per aial q; b. passio inest d. i. contento sub aiali. vtputa volatili. sitr ostēdetur q; inest alijs contentis sub aiali. vt q; inest c. ⁊ e. vtputa aq̃tico ⁊ terrestri. ⁊ subdit q; (semg ⁊ in alijs deozsum eadē rōē) vtputa si diuideret̃ aial volatili aquaticū ⁊ terrestre per differentias magis deozsum. id est magis inferiores eadem ratio vti que est quia de omnibus talibus posset probari hec passio. b

vrputa. somnus et vigilia per hoc mediū quod est animal.
 ¶ Deinde cum dicit. (Nunc quod est igitur.) Docet demonstrare
 per mediū vniuocum inominatum. d. q. (nunc quod est igitur.
 sicut ea quod assignant omnia nomina dicimus). i. sicut ea quod nunc
 dicimus. vel quod nunc diximus omnia nomina subiecta quod sic assi-
 gnant sunt nomina. i. sunt nominata. et subdit. q. (opz autem non
 solum considerare) sup. communia nominata (sicut et si aliquid
 aliud accipiat eodem) su. inominatum (accipientes). i. debe-
 mus accipere et considerare (si aliquid) su. talibus coribus
 inominati (libereat hec). i. aliqua passio. (et) su. debemus
 considerare (qualia) su. didentia. (vel quales) sup. partes
 subiectiue (sequantur hec). i. talia nomina inominata. et ponit
 exemplū. d. (vt cornua habentia). i. hoc eodem inominatum
 quod omne animal habens cornua. sup. hinc habens passiones. v. s.
 (hinc ventres duos. et non hinc dentes utrobique). i. i. utraq;
 mandibula. hinc enim talia animalia dentes in maxilla inferiori
 sicut non hinc dentes in maxilla superiori. et subdit (ites cor-
 nua habere). i. hoc esse inominatum quod est habens cornua
 (sequuntur). i. sunt sub eo. et sunt inferius ad ipsa (quodam)
 partes subiectiue. vrputa. ceruus. bos. et hinc animalia quod habet
 cornua. et subdit. q. (manifestū est. n. propter quod illis ferit
 quod dicitur). v. s. propter quod talibus animalibus. vt ceruo et boui
 et alijs similibus test non habere dentes utrobique. et hinc
 duos ventres (propter id. s. q. habet cornua). i. propter eodem
 inominatum quod est habere cornua. ¶ Notandum quod omne
 quod nescimus nominare vno nomine. sicut nominamus ipsum per
 circūlocutionem dicitur inominatum. animal ergo habens cornua est
 quod dicitur eodem. et habet sub se multa inferiora. attamen istud eodem
 est inominatum. quod nescimus nominare vno nomine quod est
 tale sicut nominamus omne volatile vno nomine. vrputa
 si dicamus ipsum esse aues et esse aquaticū forte nominamus
 vno nomine. vrputa piscem. non autem scimus nominare vno
 nomine omne animal cornutum. id dicitur tale eodem esse inominatum.
 ¶ Notandum est quod si animal cornutum est propriū subiectū
 huius passionis. v. s. dualitatis ventris et carētie dentium
 in mandibula superiori. demonstrabitur particulatim per hoc eodem
 subiectū quod est animal cornutum quodlibet predictarum passionū
 de quolibet cōtēto sub tali cōmuni subiecto. sicut ergo
 in cōmunitibus nominatis si quereret propter quod ysocheles hinc
 tres rīdes quod est triangulus. nā ysocheles hinc tres per tri-
 angulū. triangulus autem non per aliud subiectū. sic se hinc est in coribus
 non nominatis. vt si animal cornutum est propriū subiectū predictarum
 passionū. v. s. dualitatis ventris et carētie dentium omnibus
 alijs ferit per ipsum. ceruus quod et bos et alia quod sunt sub hoc cōi
 animali inominato. v. s. sub animali cornuto habent predictas
 passiones propter id quod hinc cornua. i. propter id quod sunt animal
 cornutum. ¶ Notandum autem quod sequi vel assequi vnum aliud
 potest intelligi dupliciter. v. s. sicut cōsequētia. et sic superiora sequuntur
 ad inferiora. vt animal sequitur ad hominem. quod valet. homo
 animal non eodē verso. et hoc modo sequi non est esse posterius sed
 esse prius iuxta illā diffōnem datā in libro predicamentorum
 quod illud est prius a quo non cōuertitur cōsequētia. alio modo
 potest accipi sequi sicut posterioritatem. vt idem sit sequi quod esse
 posterius. et sic inferiora sequuntur superiora. quod sunt posteriora
 vtilibus. ista ergo superius habita quod debemus esse accipientes
 quia hec sequuntur potest exponi dupliciter. debemus. n. accipere
 quia. i. quales partes subiectiue sequantur hec. i. nomina inominata.
 et tunc quia erit casus nominatiui. et accipiet sequi per idē
 est quod esse posterius. alio modo potest exponi quod debemus acci-
 pere qualia. i. quales partes subiectiue hec communia
 inominata sequuntur. et tunc ly hec. erit casus nominatiui. et acci-
 pietur ibi sequi pro consequi secundum consequentiam
 per superiora sequuntur ad inferiora. utrobique tamen semper
 erit idem sensus. v. s. quod debemus accipere si aliquid cōi

bus inominatis inhercat hec. i. aliqua passio. et postea debe-
 mus videre quales. i. quas partes subiectiue habet illa
 communia inominata. quod his visis poterimus illā passionem
 demonstrare particulariter per hinc nomina inominata de illis
 partibus subiectiuis. ¶ Dubitaret forte aliquis. quod hinc
 cornua sit per se subiectū istarum passionū. v. s. dualitatis
 ventris et carētie dentium in superiori mandibula. Di-
 cendum quod in naturalibus aliqua sequuntur ex fine. aliqua quod ex
 cōditōe materie dicimus. n. quod nā est sagacissima. et dici-
 mus quod nā sapiēter agit. et non est intelligendum quod ipsa nā co-
 gnoscat. sicut omnia ista referenda sunt ad artē diuinā ex qua sunt
 omnia naturalia ordinata. vnde et cōmē. in. 12. metaph. vult quod
 nā non agit nisi rememorata ex superioribus causis quod dicitur
 intelligentie. et omnia ista vt ibidem dicitur pueniunt ex vna
 arte principali que est ipsius dei. debemus igitur imaginari
 nā totam ordinatissimā esse. et in omnibus suis actionibus
 quantum possibile est ordinatissime se habere. animalia ergo
 habentia cornua non habent dentes quod propter cōditōes mate-
 rie. nā nutrimentū quod dicitur ire in dentes vadit in cornua.
 vñ huius demonstrationis mām vel defectum materie
 assignabimus cām. deficit. n. mām et nutrimentū dentium
 propter materiā et nutrimentū cornuū et inde est quod dentes
 non deficiunt in utraq; maxilla. sicut in superiori ex qua parte sunt cor-
 nua. deficiunt. n. talibus animalibus dentes in superiori mādi-
 bula. per quod animalia cornuta sequitur hec passio. v. s. caren-
 tia dentium cuius passionis persecutio reducit quasi in cās mā-
 le. alia autem passio. v. s. dualitas ventris reducit in cās finalē.
 vt quod talia animalia propter carētia aliquid et defectū dentium
 non possunt bene sterere cibū igitur nā quod haberēt duos ve-
 tres. vñ ad mollificandū cibum non cōtēritū et musica-
 tum. et alium ad digerendum. omnia. n. talia animalia rumi-
 nāt. nā primo cōplete masticat cibum quem cōplete masti-
 catum pncipiūt in ventrē mollificatiui. postea itez hinc ci-
 bus incomplete masticatus et in ventrē mollificatiui pie-
 ctus redit ad os et ibi itez masticat. hoc. n. est ruminare et ci-
 bum incomplete masticatus itez masticare. iacent. n. hinc
 animalia cum rumināt et cum genu posterioris cruri pncipiūt
 sibi ventrem mollificatiui. ex qua compressione cibum
 ibi existens incomplete masticatus redit ad os vbi cōple-
 te postea masticatur. et ibi complete masticatus mitti-
 tur in ventrem alium. v. s. in digestiuum quod dicitur stomachus.
 dualitas ergo ventris competit talibus animalibus
 propter hunc finem vt melius possint digerere cibum.
 ¶ Deinde cum dicit (Amplius alius modus) docet de-
 monstrare per mediū analogū dicens quod (amplius alius mo-
 dus eligere) su. mediū (sicut analogū). i. sicut analogias. et
 subdit quod (vñ enim et idē) su. sicut genus vel sicut spem (non est
 accipere quod oportet vocare sepion et spinas et os) hec
 enim tria. v. s. sepion quod est quodam neruus ad sustinēdū
 mollicie carnis. cuiusmodi neruū hinc vermes. et spinas
 quā hinc pisces. et os siue ossa que habent animalia alia dicitur
 tur sicut analogiā respectu harum passionū que sunt vestiri
 carnibus et sustinere mollicie carniū. non enim sicut idē ita-
 tes gnis nec spem cōpetunt ista his tribus. ideo dicuntur
 talia in hoc non esse idem nec genere nec specie. sed sicut
 analogiam. sustinere enim molliciem carnis primo cō-
 petit ossi. deinde spine. et vltimo sepioni. et subdit quod (sicut
 que consequuntur hec). i. sunt aliquę passiones que conse-
 quuntur ista tria (tanquam vna nā existente huius). i. sicut
 quandā analogiā. quedam enim passiones. vrputa ve-
 stiri carnibus et sustinere molliciem carnis sequuntur ista
 tria propter vnam naturam. i. propter vñ aliquid. vt pro-
 pter duriciem que existit in eis huius. id est secundum
 analogiam. molle enim non sustinetur nisi per durum.

Posteriorum

durities n. reperit̄ in omnibus his tribus. sed analogice. qz pmo reperitur in osse. deinde i spina. ⁊ vltimo i sepiōe. ¶ Deinde cū dicit. (Eadē aut.) determinat quō diuersi mode aliqua pblemata pposita. vel aliqua pblemata demonstrabilia hnt̄ adinice identitatē ⁊ vnitatē. iō duo facit fm̄ qz dupl̄r ondit qz hoc possit cōtingere. nā pmo ondit hoc qz hnt̄ idem mediū. nā illa dicunt̄ eadē talia q̄ hnt̄ idē mediū. ⁊ ondit talia cē eadē. nō qz habeāt idē mediū omnino. s; qz hnt̄ mediū sub medio. ibi. (alia at̄ ex eo) Circa p̄mum duo facit. qz pmo ostendit quō talia hnt̄ identitatē ppter identitatē medij. ⁊ declarat quō ipsa identitate medij possunt h̄re diuersitatē. ibi. (hōz aut̄ qdam.) Dicit ḡ qz (eadē aut̄ pposita sunt). i. pblemata pposita sunt eadē q̄ qdē idē hnt̄ mediū. ⁊ subdit. qz (amplius) su. idēz h; mediū (vt qm̄ oia sunt cōtrary status) q. d. qz illa sunt eadē pblemata q̄ idē hnt̄ mediū ⁊ pblemata pposita de osse spina ⁊ sepiōe sunt eadēz. qz sunt illa q̄ idem hnt̄ mediū vt oia habent hoc mediū cōe qm̄ sunt cōtrary status. ¶ Notandum at̄ qz vt diximus mollities carnis nō sustinetur nisi p cōtrariū. v; p duritiē. oia ergo p̄dicta tria sunt cōtrary status. i. cōtrariū hnt̄ statū ad mollitiē carnis. qz oia p̄dicta tria habēt quādā duritiē. verm̄. n. nō est totus caro s; h; i se quendā neruū extensū p totū q̄ d̄ sepiōe ad sustinēdū mollitiē carnis. habet ḡ ille neruus sine ille sepiōe in se quandā duritiē. sic cē spina ⁊ os i tali duritiē cōueniūt. pblemata ḡ de oibus his tribus sunt aliquo mō eadēz. qz quodā mō hnt̄ idem cōe mediū. ¶ Deinde cum dicit. (Hōz aut̄ qdam.) ondit qz h; pblemata q̄ sunt eadem ppter identitatē medij ipsa identitate medij hnt̄ quādā diuersitatē. qz nō habent idem simpl̄r vt idēz mediū spē. s; idē ḡne. vel idē analogia. iō ait qz (hōz aut̄) i. de numero hōz. pblemata q̄ sunt eadē (quedā sunt eadē quecūqz hnt̄ differentias ex quo). i. ex ḡbus differentis. (alr aut̄ sūt aliorū). i. p q̄s d̄ias h; media eadē s; diuersa diuersimode se hnt̄. ⁊ ponit exēplū (vt ppter quid echo) su. fit (aut ppter qd̄ apparet idolū) in speculo (⁊ ppter qd̄ yris) su. apparet i nubibus (oia. n. hec sunt idem ppositū) vel pblema vt h; alia trāslatio (ḡne oia enī sūt reppussio). i. oia ista tā echo q̄ imago in speculo q̄ etiā yris fiunt ex eadē cā ḡne. vt ex reppussione. i. ex reflexione (sed spē altera). i. sed huius cā ē altera spē. qz nō est eadē reflexio fm̄ spēm per quā fiunt oia illa tria. quod quō sit in qōne patebit. ¶ Notādū aut̄ qz fm̄ aliā trāslatōez littera p̄cedens nō est referenda ad illa tria: v; ad os spinā ⁊ sepiōe. s; ad hec tria. v; ad echo. ad idolū i speculo. ⁊ ad yridem. multū. n. diuersificat̄ alia trāslatio a nostra. sic. n. habet l̄ra alia. eadēz aut̄ pblemata sunt hec quidem eo qz idēz mediū habeant. vt puta. qm̄ oia anticipastis. i. oia sūt p̄resistentiā. vñ vbi nos habemus. amplius. alia l̄ra h; vt puta. ⁊ vbi nos habemus cōtrary status. alia l̄ra h; anticipastis. s; hoc ḡ expone tur l̄ra qz omnia hec dicēda sunt eadē pblemata. qz hnt̄ idē mediū ⁊ eandem cās. tā. n. echo q̄ idolum i speculo q̄ ē yris fiunt p eandē cām. v; p contrarēsentiam. i. p reflexionē. nā nūq̄ sit reflexio nisi qz iuenit cōtrariam resistētiā. ¶ Notādū et̄ qz qz vellet posset vtrāqz referre ad oia. nā tā cōtrariū status q̄ cōtrareistentiā possunt referri ad os spinā ⁊ sepiōe. ⁊ ad echo. ⁊ ad idolū i speculo ⁊ ad yridē. os. n. spina ⁊ sepiōe ppter vna ⁊ eandem cām sustinēt mollitiē carnis. qz hnt̄ cōtrariū statū ad mollitiē. vt qz sūt dura. v; cā huius est. vt iō sustinēt mollitiē carnis. qz contra resistunt h; mollitiei supponēdo ipsam. possunt et̄ hec referri ad alia tria. nā echo

⁊ idolū i speculo ⁊ yris fiunt ppter cōtrariū statū. nam cum fiant p cōtrariū motū. qz fiunt ppter reflexionem qz opz cē cōtrariū statū ⁊ cōtrariū terminū vbi est cōtrariū motus possumus oīz istozū assignare vñā cōez cām h̄re cōtrariū statū. quō aut̄ possit assignari cōis cā contrarēsentia patet. imaginabimur. n. qz pus sit motus aeris vel multiplicatio spēi ad speculū. vel emissio radiozū solarium ad nubem aquosam. ⁊ postea contrarēsentia talia reflectunt̄ ⁊ cōtraflexa hnt̄ cōtrariū motū. ⁊ cōtrariū statū ⁊ cōtrariū terminū ppter que oia aggenerat̄ p̄dicta tria. ¶ Dubitaret forte aliqz. quō reflexiones p quas generant̄ p̄dicta tria nō sunt eadēz spē. Dicendū qz reflexiōes p quas generant̄ p̄dicta tria vno mō differunt ḡne alio mō differunt spē. nā echo ḡ sonus aggeneratus ex reflexiōe aeris. sicut apparet dū loqmur supra puteum. vel cū loqmur sub aliqua volta vbi iterūz reflectit̄ vox ⁊ videt̄ nobis eandē vocē audire quā ptulimus. illa ḡ vox aggenerata ex tali reflexiōe aeris vocat̄ echo. ipellimus. n. aerē loquendo qz aer repulsus. cū pringit ad volta vel ad aliq̄ obstaculū cōcauū ppter cōtrareistentiā reflectitur. sicut pila ad parietē impulsa ppter cōtrareistentiā parietis reflectitur in cōtrariū ⁊ cōtra mouet̄. aer ḡ sic cōtraflexus ⁊ in cōtrariū motus. qz motus reflexiōis est silis motui impulsionis gnāt̄ silē vocē ⁊ facit echo. Idolū aut̄ apparet i speculo. qz multiplicat̄ silitudō faciei vsqz ad sup̄ficiē speculi. ibi aut̄ ppter r̄resistētiā speculi fit reflexio. ⁊ sūt multiplicatio silitudinis faciei i d̄rium. ita qz p̄ma multiplicatio silitudinis faciei ad speculū. secūda multiplicatio ē p reflexionēz in d̄rium. v; a speculo ad facie. ita qz silitudō faciei p talem reflexionē recipit̄ in ipso oculo ita qz hō videt̄ ppriā faciem p speculū. qd̄ nō posset eē nisi i oculo suo recipere silitudō pprie faciei ¶ Huius aut̄ silitudō nō poss; ibi recipi p huius multiplicacionēz in directū. qz talis multiplicatio i directū icipit a re visa. nō at̄ terminat̄ ad ipsā. cū ḡ receptio silitudinis rei vise fm̄ qz huius nō incipiat ab oculo s; terminet̄ ad ipm̄ oz multiplicatōem tales fieri p reflexionē. imo qz ip̄e oculus videt̄ seipm̄ p speculū oculus erit res visa ⁊ res vidēs. vt est res visa ab eo icipit̄ multiplicatio spēi. vt est res vidēs h; multiplicatio terminat̄ ad ipm̄. qz at̄ rectus motus incipiat ab aliquo termino ⁊ reuertat̄ ad ipm̄ hoc non poterit̄ esse nisi sit motus reflexus. Apparentia ḡ idoli i speculo fit p reflexionēz sicut etiā apparentia yridis per reflexionem fit. nā radij solares cū pringūt ad nubem roridā ibi reflectunt̄ ⁊ reflexigenerant̄ colores yridis. vnde ⁊ si aqua de alto distillat̄ caderet. sicut apparet de aliquibus fontibus qz de alto cadunt in lapides. tunc qz multe guttule p talem casū in altū reuertunt̄ euz ad illas guttulas pringunt̄ radij solares ex reflexione illozū radiozū ad illas guttulas aggeneratur colores yridis. he ḡ reflexiōes vno modo nō sunt idem ḡne. nā reflexio aeris p quas gnāt̄ echo fit p motū localē. motus localis ḡ ē realis motus. vt qz est motus ad situm nō est idem genere euz motū p quē apparet idolū i speculo ⁊ yris qz nō sunt ppe motus nec sunt quid reale sed quid intentiōale. nā h; motus nihil est aliud qz multiplicatio similitudinū intentionalium. Alio mō h; reflexiones p̄nt dici nō differre ḡne. nā cū ip̄o motū locali aeris itentōalr̄ fit sonus. ita qz in oibus his reflexionibus est quedā multiplicatio intentiōalis et quantum ad hoc omnes isti motus sunt quodam modo idem in genere. nō est autem idem specie. quia sicut motus ad formam recipit̄ species ex forma ad quā est.

Liber

propter quod de albatio et denigratio non sunt motus eiusdem speciei. sic et multiplicationes intentionales possunt dici recipere speciem secundum intentiones que generantur per tales multiplicationes. vel quia non est eadem intentio que generatur cum fit echo. et cum apparet idolum in speculo. et cum fit iris. id est tales reflexiones non sunt eadem speciei. imo et non sunt eadem genere loquendo de genere persequendo. licet possint dici eadem genere. loquendo de genere remoto. quia omnes sunt intentiones quarundam qualitatum. ¶ Deinde cum dicit. (Alia autem.) determinat de identitate problematum. putat problemata sunt eadem non quia omnino habeant idem medium. sed habent medium sub medio. quod (alia autem propositorum) siue problematum (differunt) super. et sunt eadem (ex eo quod medium quidem est subalternatum) ut quia unum medium est sub altero medio. et ponit exemplum. d. (et propter quod nilus finiente mense magis fluit) et subdit. (propter id quod vernior.) i. humidior est (finis mensis.) et subdit. (propter quod vernior.) i. humidior est (finis mensis.) propter id quod luna deficit) et subdit. quod (hec quidem) sunt problemata proposita (sic se habent adiuncte) quod unum medium est sub altero medio. vel quod causa unius est sub causa alterius. augmentatio. n. nili in fine mensis causa est maior humiditas circa finem mensis. et causa maioris humiditatis circa habet finem est defectus lune. ista ergo duo problemata. v. propter quod in fine mensis crescit nilus et propter quod in fine mensis crescant humida reducuntur in unam causam. v. in defectu lune non tamen eodem modo. sed modo subalternatio. quia unum reducitur per aliud. nam augmentum nili reducitur in defectum lune tamquam in causam per augmentum humidum. et hoc appellatur habere medium sub medio. hec ergo problemata sic se habent adiuncte. quia aliquo modo sunt eadem. aliquo modo diversa. ¶ Dubitaret forte aliquis. quod defectus lune est causa augmenti humidum. Dixerunt quod si quosdam defectus lune id est causa augmenti humidum. quia luna habet dominium super humida. id est deficiente lumine lune ex hoc augmentantur humida. quia commouentur vapores. sed hec videtur esse ratio contrarium. nam quod luna habet dominium super humida id est crescente luna. crescant humida. id est videmus quod animalia habentia testas cuiusmodi sunt cancri. quia eorum substantia consistit in quadam humiditate pleniores sunt cum luna est plena. propter hoc possumus dicere quod aliqua sunt humida que de leui consumuntur a sole sicut sunt vapores in altum eleuati. id est in estate non ita frequenter pluit sicut in hyeme non quod non eleuantur vapores humidum in estate. sed quia propter vehementia caloris solis consumuntur vapores eleuati et desiccantur quod non possunt ad se peruenire ut faciant pluuiam. aliquid autem sunt humida que non ita de facili consumuntur a sole. et tanta humida crescant luna existente plena sicut apparet de aliquibus pomis. poma. n. punica pleniora sunt si colligantur plena luna et est aliquid animalia ut diximus de cancribus quia maxime verum est de aliquo genere cancribus cuiusmodi sunt canceri habentes unam rotundam testam. tales. n. cancri rotundos experimento dicimus in plenilunio pleniores esse. sed humida illa que de facili consumuntur a sole in fine mensis lunaris cum luna coniungitur soli augmentantur et crescant. unde magis pluit ceteris paribus cum luna coniungitur soli. quod idem contingit non quia defectus luminis lune augmentet pluuiam imo magis hec est causa opposita. nam si luna habet dominium super humida deficiente luna nisi aliquid aliud desit quibus est tamen ex defectu luminis videntur magis deficere humidum verum quia luna coniuncta soli propter sui frigiditatem conterat calorem solis. propter quod sol non potest ita consumere vapores eleuatos. et idem circa coniunctionem solis et lune magis contingit fieri pluuiam. et quia forte nilus multum augmentatur ex pluuiam. id est circa finem mensis lunaris cum luna deficit. id est cum luna coniungitur soli ille fluuius est vernior. i. humidior

Secundus

et abundat magis in aquas. potest et ad hoc scilicet causa assignari. nam fluuius ille quod dicitur nilus. cum propter illas calidas trahatur. v. propter egypti multum est pinguis torride zone que torrida cona describitur secundum excellentiam codyaci. sub quo quod dyaco currunt omnes planete. et quia luna habet dominium super humida in plenilunio in fluuiis illis que sunt pinguis circulo codyaco eo quod directius mittit luna radios super tales fluuios ex ipsis radiis lunariis fit magis eleuatio vaporum. et propter in plenilunio in talibus fluuiis propter eleuationem vaporum factam virtute lune fit magis sumptio humidum. igitur propter assumptionem humidum in plenilunio nilus erit paruus circa medietatem mensis lunaris. ergo circa finem talis mensis quia non erat tanta sumptio nilus erit vernior. i. humidior. ¶ Sed aduertendum quod aliud est assumere humidum simpliciter. aliud assumere humidum in hoc. simpliciter. n. luna non consumit humidum sed augmentat. sed non est icoueniens quod id quod est causa augmenti simpliciter sit causa sumptio humidum. luna ergo que est causa augmenti humidum in fluuiis pinguis codyaco. quia super talibus fluuiis directius mittit suos radios poterit esse causa desiccationis. luna enim in suo plenilunio cum maiorem virtutem habet trahens a talibus fluuiis vapores humidum ad se desiccatur habet fluuios. nilus ergo qui est pinguis codyaco sub quo currunt luna sicior erit in plenilunio. et vernior. vel ut habet alia translatio hyemalior. i. humidior. quia verum et hyems humida sunt. erit circa finem mensis lunaris. ¶ Quod si quare a quo fit talis tractus quod luna possit ad se trahere vapores de talibus fluuiis. Dicimus quod non erit habet tractus a calido sed erit a tota specie. sicut enim ferrum mouetur ad magnetem. quia aliquid virtus est in magnete complete que est in ferro incomplete propter quod talis tractus est a tota specie. id est a tota et completa virtute. unde dicitur talis motus esse sicut incompleti ad completum. sic quia luna habet dominium super humida est aliqua virtus in luna complete quam virtutem secundum modum eis possibile imitantur humida incomplete ad actionem. ergo talis virtutis non est mirum si commouetur et exalat humida. et potissime illa humida super quibus lunare corpus directius imittit suos radios. dicimus. n. quod habet humiditatem effectiue sicut habet luna est habere humiditatem perfectiorem in modo excellentiori quam habet eam formaliter sicut habet aqua. motus ergo humidum siue tractus humidorum per radios lunares poterit reduci ad tractum scilicet a tota specie. potest etiam ad tertiam causam assignari nam secundum variationem lune multum variantur venti. patet ergo aliquid venti flare circa coniunctionem solis et lune. siue quod idem est circa finem mensis lunaris. nam hic per se de mense lunari loquitur. qui venti flantes commouent arenam et replent per arenam commotam locum illum ubi nilus intrat mare. propter quod nilus non valens libere intrare mare inflatur in seipso. et ex hoc magis abundat aquis. Hanc autem tertiam causam Linconiensis assignat.

causa autem et cuius est causa

Postquam per se docuit inuenire medium per quod dematur particulari quod est subiectum ipsius passionis. In parte ista ut dicebat docet inuenire medium per quod dematur vel quod est causa ipsius passionis. aliter. n. demonstrat habere tres de ysochele per triangulum. et aliter dematur habere tres de triangulo per hunc angulum extrinsecum. de ysochele enim dematur per triangulum tanquam per per se subiectum particulariter. de triangulo autem dematur per hunc angulum extrinsecum vel. demurare ergo vel est demurare per per se causam. ex duabus autem scimus aliquid esse per se causam alicuius. primo quod sit effectio causati ad causam per se secundo quod unius causati sit una causa. hoc ergo modo per se dat artes inueniendi causam et demonstrandi per causam

Posteriorum

mouendo quoniam de persecutioe carni ad cam et unitate carni
 ti et cause. duo g facit. qz pmo mouet quones de persecutioe.
 scdo de unitate. ibi (vtru aut cotigat no eande) Circa p
 mu tria facit. qz pmo mouet h3 quone. 2: adducit huius
 rones ad parte vera. 3: distinguit quomo ca et catum se
 psequitur et quomo no. scda ibi (vt si huius e) tertia ibi.
 (aut cotigit vnus plures.) Dicit g. (De ca aut et cuius e
 ca). i. de ca et cato. (Dubitabit aliq. nuqd cu e catu et ca
 est) vtru se cosequatur vt si est catu necesse sit ee cam. et
 ponit ex plm (vt si folia fluunt) ab arboribus. (aut defi
 cit). i. aut si defic luna (et ca erit). i. vtru oporteat ee cam
 (deficiendi et cadendi folia.) Deinde cum dicit. (Ut si
 huius est) adducit rones ad pre vera. Circa qd tria fac.
 fm qz triplic pbat qz hec se psequant. nam pmo pbat h
 ex eo qz causa facit ad esse carni. 2: ex eo qz causa infert
 catu. 3: ex eo qz catu infert cas. scda ibi (et si demonstrat)
 tertia ibi (Sed qm latis folijs). Dicit g. (Ut si huius)
 .i. si cadendi folia (est) su. ca (lata hre folia. deficiendi ar)
 su. causa e (terram ee in medio) si sic oportet si est tale
 catum qz sit talis ca. (si. n. no). i. si ad ee carni no sequatur
 et tales cam (aliq) alia (erit causa ipsoz) causatorum.
 sz qz su. ita (sit simul). i. opz qz simul sit (ca et catu. vt si in
 medio est terra deficit) luna (aut si latuz e folium folia
 fluunt). q. d. qz posita ca ponit effectus. et e conuerso posito
 effectui ponitur causa. et subdit. qz (si aut sic e simul vtriqz
 erit) ca et catum. Notandum aut vim ronis huius i hoc
 consistere. qz no est catum sine ca. nam ponere catuz sine
 ca est ponere catum no ee causatu. si ergo deficiendi ca
 est interpositio. et si cadendi folia causa folijs latu. posito
 defectu opz qz ponat ee interpositio. et si cadunt folia opz
 qz sit latitudo foliorum qz si no. i. si non sunt tales cause
 cum sint talia cata aliqua alia erit ca istoz causatorum
 siue g taliu catorum sint cause assignate. siue alie. semp
 oportebit qz positus carnis i esse ponant ee cause. simul g
 erit catum et causa. Dubitaret forte aliqz d qz simulta
 te loquitur hic pbs cum dicit simul ee catum et cam. Dicē
 dum qz sz aliquos hic loquit de similitate temporis. sz
 ex ipso exemplo pbi repellit h3 positio eius pbus ponat
 exemplū de latitudine foliorū. d. hanc esse cas cadendi
 folia. nec tamen h3 ca et catum simul sunt. qz non statim
 cum sint lata folia fit casus foliorū. dicemus g vt etiam
 alij dicunt qz hic pbs loquit de similitate consecutiois vt
 illa dicant simul ee fm consecutioem qz conuertibiliter se
 cosequunt. talis. n. similtas stat cu similitate teporis et
 stat cu non similitate temporis. na hre lata folia et folio
 fluere se psequunt. arbores. n. habentes lata folia folio
 fluunt et e conuerso. et tñ ista no sunt simul tempore. qz puz
 arbores emittunt lata folia. et postea folia fluunt. simul
 ras g siue conuertibilitas psequetie stat cu no similitate
 temporis et cu similitate temporis. vt si terra iterponat
 luna deficit et e conuerso. et tñ simul sunt tempore interpō
 terre et defectus lune. pbs g volens ostendere de q simul
 tate loquit cu dixit qz ca et catum simul sunt de vtriqz.
 posuit exemplū. v3. d. carnis qz sunt simul tepore cu sua ca
 vt p3 i defectu lune qz e si tpe cu interpōe terre. et d folio
 fluere qd no est simul tpe cu emissione foliorū latozuz.
 Deinde cum dicit. (Et sic demonstrant.) adducit hanc
 rōnem sumptā ex eo qz ca infert catum. d (Et sic demon
 strant paltera). i. p se iuicē. qz ca infert et demonstrat p ca
 tum et e conuerso. et pmo exequit quō catum infertur per
 causam. d. (sit enim folium fluere in quo est. a.). i. maior
 extremitas (latū foliū in quo. b.). i. medius terminus (vi
 tis vo i quo. c.). i. vitis et quelibet arbor habes lata folia
 sit. c. i. sit minor extremitas. (si aut) su. sic est (in. b. est. a.

omne enim latū foliū habens folio fluūt) hec est maior. in
 c. aut est b. omnis enim vitis est habens latū foliū. hec ē
 minor. i. c. aut est a. omnis vitis folio fluūt. hec ē conclusio.
 Et subdit qz (ca at ē b. mediū) ostenditur. n. hic effectus p
 cam. mediū enim assumptū est ca siue h3 rōem cause. lata
 enim folia habere vt patebit est causa qz arbor folio flu
 at. Tunc g supplenda est rō qz si hec ca que est lata folia
 de necessitate infert hunc effectum qui est folio fluere.
 igitur hic effectus de necessitate psequit ad talē causam.
 Deinde cu dicit (Sed qm latis) adducit tertiā rōnem
 que cōpletua est secūde. pbant enim rō secūda qz ca de
 necessitate infert effectū. hec aut tertiā rō pbat qz effectus
 de necessitate infert suā cam. he aut rōnes simul sumpte
 faciunt vnam cōpletā. nam si effectus de necessitate infert
 cam et conuerso. g effectus de necessitate sequit ad cam.
 et e conuerso. Tria aut facit. qz primo ostendit qz effectus d
 necessitate infert cam. 2: remouet quandā cauillatōez
 que posset fieri circa ea qz dixerat. tertio quoddā qd sup
 posuerat pbat. secūda ibi (Si aut no cotingit) tertiā
 ibi (Quod at deficere). Dicit g. (Sed qm vitis sit latis
 folijs). i. habeat lata folia (est). i. cotingit (demonstrare p id
 qz folio fluūt) q. d. qz sicut ca infert effectus. qz lata folia
 hre infert qz arbor folio fluat. sic effectus infert cam. qz
 pōt e conuerso fieri demonstratio. vnde subdit exponēs i
 terminis quod dixerat dicēs (sit enim latuz foliū hre. d.)
 .i. maior extremitas (folio autē fluere. e.) id est medius
 terminus (vitis vero in quo. c.). i. minor extremitas. et
 subdit (In. c. igit est. e. ois. n. vitis folio fluūt) hec ē minor
 extremitas (in. e. aut. d. oeni folio fluēs latū ē habens
 foliū) hec est maior. (ois itaqz vitis ē latū habēs foliū)
 hec est conclusio. Concludit enim latū foliū habere de vite p h
 qz folio fluūt. Ca g cludit p effectū. et subdit qz (ca aut
 est folio fluere) ca. i. inferendi no eēndi. Cum g effectus
 sit ca inferendi cam. et ca sit ca eēndi et inferēdi effectus.
 Ca igit et effectus fm illatōem se consequunt. fm hoc g
 sunt simul. i. hnt mutuā cosequētiā. Deinde cum dicit.
 (S aut no.) Remouet quādā cauillatōez qz posset fieri
 ex dicti. dixerat. n. qz lata folia hre erat ca qz arbor folio
 flueret. Et postea dixit qz folio fluere erat ca qz vitis la
 ta folia hre possz. g ex hoc quis crederet qz effectus et ca
 sic se hrent qz possent sub ipis adiuicē ee cause. h remou
 uet. nam aliud ē ee ca inferēdi aliud eēndi. cu g dicimus
 qz effectus et causa sunt sibi inuicē cause. no ē intelligēdu
 simplf. sz fm illatōem tantū. nā effectus est ca inferēdi
 cam et e conuerso. id aut (si aut) su. effectus est ca inferēdi
 cam et e conuerso. (no cotingit) su. ppter hoc effectū et cam
 (esse cas adiuicēz). et subdit qz (ca. n. prius est eo cuius
 ē ca) cu g ca sit pōz effectui. et no e conuerso simplf et abso
 lute loqndo ca habebit rōnem cause respēctū effectus. non
 e conuerso. nec idem erit modus de nōstrādi si p causam
 inferat effectus. qm erit demrātio ppter quid. et si fiat
 e conuerso. qm tunc erit demrātio qz. id subdit. qz (et
 deficiendi qdem causa est in medio terrā ee. eius autēz
 qd est i medio. terrā) esse (no est) ca ipz (deficere) et sub
 dit qz (siquidem igit p cam demrāf.) siue (est demrātio
 ppter qd est) su. talis demrātio. (si vero sit) su. demō
 stratio (non per cas ipsius quia). i. erit demrātio ipsius
 quia. vt su. si p deficere demrāretur terrā ee in medio.
 (qm in medio qz est terra cognouit. ppter quid aut est
 in medio no cognouit). Dubitaret forte aliqz qz non
 videtur hoc icōueniēs aliqua duo sibi inuicē causas ee
 vt sanitas est ca potiois. et e conuerso. quocūqz g mō fiat
 demrātio siue p potōem iferat sanitas siue e conuerso
 semp demrātio est ppter quid. Dicendum qz si bene

Liber

Secundus

attendamus ad litteram philosophi non excluditur quod est causa finalis alterius possit esse effectus illius eiusdem in alio genere cause. vtruta. in genere cause efficientis. hoc enim est speciale de causa finali. nam tota causa quare plus negat aliqua sibi inuicem causas esse est ratio prioritatis quia causa prior est effectui. in his ergo causis que sunt plus eodem modo ipse est tales causas nec in eodem genere cause. nec in alio sibi inuicem causas esse. videmus. n. quod materia et forma et efficiens sunt propria suis causatis sibi esse. et si non tempore natura. talia. n. si accipiatur ut proprie sunt cause nec in eodem genere cause. nec in alio sibi inuicem sunt cause. non in eodem. quia non reperiuntur aliqua duo quorum unum sit materia alterius et econuerso. immo in nullo genere cause sibi idem genus cause aliqua duo sunt sibi inuicem causa. nec etiam in illis tribus generibus causa proprie loquendo de causa non reperiuntur aliquid duo etiam in alio genere cause que sibi inuicem sunt cause. dicimus autem proprie loquendo de causa materia et forma sunt causa ipsius compositi. cuius sunt partes essentialis. materia autem non est proprie causa materialis forme. quia forma non habet materiam de qua fiat et forma licet materia proficiat non est tamen pars formalis materie. imo essentia forme est alia ab essentia materie. essentia. n. forme non est essentia materie. nec pars essentie. sic ergo loquendo de causa in his tribus generibus causarum non erit reciprocatio. nec in eodem genere cause nec in alio. compositum. n. nec est materia sue materie nec forma nec efficiens. sic etiam respectu sue forme nullam causalitatem habet. in solo autem fine respectu aliarum causarum inuenimus reciprocatio cuius ratio est. quia prioritas finis equoque sumitur respectu prioritatis aliarum causarum. nam alie cause sunt potes sibi esse. finis autem sibi intentione. non est autem inconueniens quod posterius inesse sit prius sibi intentione. propter quod non est inconueniens quod sanitas que est effectus potius. et que est posterior ea que est ad esse que sit causa eius et sit prior ea sibi intentione. Duplex ergo saluabimus doctrinam philosophi. primo quod vel non contingit aliqua duo causas sibi esse ad inuicem sibi aliqua genera carum si illa genera carum ipse potest eundem modum prioritatis quia cum causa sit prior effectui. si aliquid duo hoc modo essent sibi inuicem causa idem esset prius seipso sibi eundem modum prioritatis. 2. modo potest saluari dictum philosophi quod non contingit causas esse ad inuicem. quia non loquitur de quibuscumque duobus quocumque modo sumptis. sed loquitur de effectu et causa. effectus. n. et causa sibi huius non potest sibi inuicem esse cause. effectus enim ut effectus non habet rationem cause nec econuerso. potio. n. ut effectus sanitatis non est causa eius. nam potio est effectus in genere cause finalis. si ergo secundum hoc esset causa sanitatis. tunc esset causa sanitatis in genere cause finalis. ergo secundum hoc potio et sanitas in eodem genere cause ut in genere cause finalis essent sibi inuicem cause. quod est inconueniens. ¶ Deinde cum dicit (Quod autem deficere) probat quod supposuerat. supposuerat enim. quod (deficere non esset causa interpositio. sed econuerso. ideo ait (quod autem deficere non sit causa manifestum est) et subdit. quod (in ratione. n.) .i. in diffinitione deficienti (est quod in medio est) terra. quod d. quod in diffinitione eclipsis ponitur interpositio terre. non autem econuerso. et subdit (quod) sit. quia sic (est manifestum quod) hoc. .i. in interpositione terre tanquam causa (cogitatur illud). s. defectus (sed non hoc). .i. interpositio (per illud). .i. per effectum suum. cognoscitur tanquam causa. ¶ Nota autem quod causa quam intendit hic inuestigare philosophus est causa passionis. passio autem cum sit actus habet diffinitionem per additamenta. ita quod aliquid ponitur in diffinitione passionis quod non pertinet ad essentiam passionis. et illud aliquid debet esse causa passionis. illud ergo per quod diffinitur

passio. vel est essentia passionis. .i. exprimens essentiam passionis. vel est causa essentie. si ergo diffiniret eclipsis interpositio terre poneret in diffinitione eius. si diffiniret interpositio terre eclipsis non poneret in diffinitione ipsius. interpositio ergo est causa ipsius et non econuerso. ¶ Dubitaret forte aliquis de eo quod in littera dicitur quod defectus cognoscitur per interpositionem terre non econuerso. sed contra non solum per causam ducimur in cognitionem effectus. sed econuerso per effectum in cognitionem cause. Dicendum quod duplex est medium cognoscitur unum ex parte rei. aliud ex parte nostre que est ex parte rei. sicut res se habet ad esse ita etiam et ad cognosci. dispositio enim uniuscuiusque rei in veritate est sua dispositio in entitate. que ergo non faciunt ad esse que est ex parte rei non faciunt ad cognosci sibi hoc per causam cognoscitur effectus non econuerso. quia causa facit ad esse effectus non econuerso. sed quantum est ex parte nostra qui male nati sumus ad sciendum eo quod cognitio nostra incipiat a posteriori. non est inconueniens per effectus deuenire in cognitionem cause. vel possumus dicere quod hic plus loquitur de cognitione quiditatis que habet per diffinitionem. diffinitio enim est declaratiua quiditatis et essentie rei. est. n. diffinitio quoddam organum et quoddam instrumentum intellectus per quod ducimur in cognitionem quiditatis et essentie rei ut vult commens. supra 7. metha. non autem sic diffinitum est organum intellectus ad cognoscendum diffinitionem. nam ea que pertinent ad quiditatem ipsius diffinitio ponuntur in diffinitione. non autem econuerso. loquendo ergo de tali cognitione quiditatiua que ponitur in diffinitione rei sunt medium ad cognoscendum ipsam rem diffinitam non autem econuerso. et quia ut dicebatur interpositio ponitur in diffinitione eclipsis. et non econuerso. id loquendo de diffinitione ut locuti sumus per interpositionem cognoscitur eclipsis non econuerso. Est autem diligenter aduertendum quod ut potest patere ex multis locis antehabitis idem est quod et propter quid. illa enim eadem diffinitio que dicit quod est eclipsis secundum se accepta est medium demonstratiuum demonstrabit eclipsim de suo subiecto. et dicit propter quid est eclipsis. poni ergo in diffinitione eclipsis est dicere quid est eclipsis. et per consequens est dicere causam ipsius et propter quid eius. sustentatus est ergo philosophus quod interpositio dicat causam et propter quod eclipsis. et non econuerso. quia ponitur in diffinitione eius et dicit quod ipsius et non econuerso. ¶ Aduertendum etiam quod si idem est quod et propter quod sicut loquendo de cognitione et causali eclipsis cognoscitur per interpositionem. et non econuerso sic loquendo de cognitione quiditatiua. hoc est cognoscere per illud et non econuerso. et ex hoc potest melius apparere intentio textus de qua cognitio loquitur plus cum ait quod per hoc. .i. per interpositionem cognoscitur illud. .i. eclipsis. sed non hoc. .i. interpositio per illud. .i. per eclipsis. vnus ergo modus ad saluandum quod id quod est diffinitum passionis sit causa passionis est hic qui dictus est. ¶ Aduertendum etiam quod nihil ponitur in diffinitione passionis quod non pertinet. vel ad eius essentiam vel ad causas essentie. id. n. accidentia habent diffinitionem per additamenta. et in diffinitione eorum sicut cum principibus essentialibus experimentibus essentia accidentium supradeditur subiectus. vel supradantur alia experimentia causas essentie. sustentatus est ergo plus quod interpositio sit causa eclipsis. quia ponitur in diffinitione eius. nam ex quo interpositio ponitur in diffinitione eclipsis. vel exprimet essentiam eclipsis. vel causam essentie. non autem exprimit ipsam essentiam. loquendo de essentia large. prout quod quod est essentialiter aliquid dicatur esse essentia eius. eclipsis. n. non est essentialiter ipsa interpositio.

Posteriorum

sz essentiali est qdā priuatio luminis. si iterpositio ponitur in diffōne eclipsis. et nō pertinet ad eēntiā eius. nō est qd dicat cām essentia. quod phus intendebat pbare. Alius autē modus ad declarandū ppositus ē iste q nunc dicitur est. ¶ Aduertendū etiā qd accūs magis est entis qd sit ens. exprimit autē accūs qd sit entis p suas cās. exprimit autē qd sit ens p sua pncipia essentialia. et qz accūs magis est entis qd sit ens. magis hz declarari p suas cās qd p pncipia essentialia. ipsa. n. accidētis essentialia magis cognosceret p causas ipsius eēntie qd p pncipia essentialia. et qz diffō est fmo expressiuus qd itatis et eēntie i diffōne ipsius accidentis exprimentia cās essentia pncipalioza sunt qd exprimentia ipsam eēntiā. sustenta tus ē qd hoc phs qd iterpō ponitur i diffōne eclipsis non quocūq; mō. sz qd tāq; tenens pncipiū i tali diffōne. ppter quod cōsequēs est qd iterpositio dicat cās eclipsis. Tertius autē modus ad ostendendū qd iterpositio ponitur i diffōne eclipsis est iste q nūc tertio positus ē. ¶ Deide cum dicit. (Aut. n. contigit.) postq; mouit qōnē. vtrū cā et effectus se cōsequunt. et adduxit rōnes ad partē verā. qz se cōsequunt. In pte ista ne laboret i equoco distinguit de cā. nam taliter posset accipi cā qd nō se cōsequuntur. et talē q sic. Tria qd fac. qz pōndit quō nō se cōsequunt. 1. quō se consequunt. 2. quod dixerat declarat p exēplū. scōa ibi (aut si semp) tertia ibi. (vt ppter qd arbores.) Dicit qd (Aut cōtigit vnus plures eē cās et nāq; si est). i. si cōtigit (idem pncipari de pluribus primis). i. de pluribus imediatis. vtputa qd solū mediū est laudabile. vituperabile autē est vtrūq; extremoz. supabundantia et defectus. sicut qd genus primo et imediate pncipat de suis spēbus. ita quilibet diuidentia imediate aliqd sūt ea in qbus pmo est ipm diuisum. et exponit suū dcm i terminis. accipit. n. qnq; terminos. v3. a. b. c. d. e. p. a. qdē itelligat vituperabile p. b. supabundans p. c. defectum. p. d. pdiguz siue aliud viciū supabūdās. p. e. illiberale. vel quoddam aliud viciū defectiuū. si. n. superabundans et defectus sunt causa qd pdigus et illiberalis sint vituperabiles nō pot. rimus arguere ab effectu ad cās. qz bñ valebit est supabundans. qd est vituperabile. sz nō valebit econuerso. vituperabile qd supabundans. qz poterit eē defectiuū quod est et vituperabile. ipsum qd vituperabile hz plures cās abūdantiā et defectū. in talibus qd cā et effcūs se nō cōsequunt. ideo ait (sit. a.). i. vituperabile eē (pmo i. b.). i. i supabundanti (et eē pmo i alio i. c.). i. in defectu. (et hoc). i. b. siue supabūdās (sit i. d.). i. i pdigo siue i alio vicio supabundanti (et c.). i. defectus (i. e.). i. i illiberali. siue in alio vicio defectiuo. his qd sic se habentibus (erit itaq; a.). i. vituperabile (in. d. et in. e.). i. i pdigo et in illiberali. et subdit. qd (cā aut in. d. qdem. b.). i. cā qre. a. i. vituperabile est in. d. i. in pdigo est qdem. b. i. supabundantia (in. e. aut). i. in illiberali qd sit si. a. vituperabile (c.). si. est causa. i. defectus (quare cū cā sit. nece est rem eē). i. cum sit supabūdantia in pdigo vel defectus in auaro nece ē eē hanc rez et hunc effectū. v3. eē qd vituperabile (sed res cum sit). i. cum sit hec res et hic effectus. v3. qd vituperabile (non nece ē qd sit cā oino). i. qd sit cā qd cūq; vel qd sit cā hec aut illa determinate (sed causaz quid nece est esse. non tamen omnem). i. quālibet. necetiam hāc vel illam determinate. In talibus ergo licet effectus psequat ad cām. qz valet. supabūdans. qd vituperabile. et bñ valet. deficiens. qd vituperabile. tñ cā nō psequit ad effectū. qz nō valet. vituperabile. qd supabūdās. nec valet. vituperabile. qd deficiens. bñ enī valz qd si ē vituperabile qd aliqua cā est postq; sit vituperabile. sed non pōt inferri

quālibet cā indifferēter. nec pōt inferri hec cā determinate. ¶ Dubitaret forte aliquis. vtrū semp cā inferat effectū et econtra. Dicendū qd si accipiat cā pncipia et per se qd de necessitate infert effectū semper erit ibi vnita conuersa qd effectus de necessitate inferet cām et econuerso. sed si accipiat cā non per se poterit cōtingere qd cā de necessitate inferat effectū. sed non econuerso. vt apparet in exemplo pposito. sed i illo exemplo nō est accepta causa per se et pncipia. nam nō est cā per se pncipia qd superabūdans fm qd huius sit vituperabile. nec qd defectus fm qd huius. sz vt pncipiter ponitur quodlibet istorū est vituperabile inquantū est cōtra rōnē rectā. nā cū hō sit aial rationale. vituperabile est in eo si cōtra rōnē agat. si qd accipiat cā p se et pncipie ipsius vituperabilis. v3. agere cōtra rōnē rectā semp cā infert effectū et econuerso. valebit enī. agit ptra rōnē rectā. qd vituperabile. et econuerso. vituperabile. qd cōtra rōnē. posset autē qd vellet illos qnq; terminos. v3. a. b. c. d. e. aliter adaptare. et forte magis fm intentione pncipie. vt per a. intelligatur longa vita. per. c. carens colera. per. b. siccū. p. c. qd rupaedia. p. d. volatilia. Lōga qd vita siue a. inest e. id est qd rupaediabus. p. c. id est p carere colera. et idem. a. id est lōga vita. id est d. id est volatilibus. p. b. i. p siccū eē. nece ē qd cū vnus effectus sit ex pluribus causis vt cū lōga vita sit ex carere colera i qd rupaediabus et ex eē siccū in volatilibus. qd in talibus si est cā qd sit effectus. vel si est carere colera vel eē siccū qd sit lōga vita. sz nō valebit econuerso. qd si ē longa vita qd sit carētia colere. vel qd sit siccitas. i. bene valebit qd si ē talis effectus qd erit aliq; eius cā. sz nō valebit qd sit quālibet eius cā. nec valebit qd sit hec cā determinate. cū talis effectus possit eē ex pluribus causis. sz tñ si accipere tur cā per se et pncipia semp vnus effectus eēt vna cā. et semp posita cā poneretur effectus et econuerso. nā cā p se lōge vite ē ptemperamētū pplexionis. et qz alr sit hō ptemperamētū in qd rupaediabus aliter in volatilibus. ideo cā longevite est alia et alia hic et ibi. si qd acciperetur talis causa. v3. ptemperamētū cōplexionis valent pccūs et causa ad effectū et econuerso. nāz valet si dicatur qd hec animalia habent cōtemperamētū complexionis. ergo sunt longe vite et econuerso. diximus autē exempluz hoc magis esse de intentōe pncipie. non qz littera pncipie possit exponi fm exēplū superius datuz de vituperabili. et fm hoc exēplū nūc datū de lōga vita. sz qd inferius i lectōe sequenti exequetur. de hoc quō idē effectus est ex pluribus causis. et exēplificabit de longa vita nō de vituperabili. tñ quātū ad veritatē tantū est exēplificare de vno quantū de alio. qz vna et eadez vitas p diuersa exempla manifestari pōt. ¶ Deinde cū dicit. (Aut si semp) ostendit quō cā et cārum se consequuntur. d. (Aut si semp est vlt ppositū et cā est totū quoddā). i. est vlt sumpta. (et cuius est causi) et cārum su. (vlt sumptū) tunc su. se consequuntur. q. d. qd si cā et cārum sumantur mō equato. vt si causatū sumatur vlt. et cā sumatur vt totum vlt respectu illius cāri. tūc opz qd talia se cōsequuntur. et subdit (vt folio fluere i quodā toto deterioratū est). i. hz quādā vltz et deterioratā cās (et si hoc est quāuis spēs illius). i. eius quod est folio fluere multe sint. qz multe sūt spēs arboz qd folio fluūt. et subdit. qd (et vlt igr. aut in plātis aut i huius plātis oz) su. talē effcū eqri siue cause. q. d. qd si accipiat effectus vniuersalis et equatus. et causa vniuersalis et equata. vt si accipiat folio fluere in omnibus plantis in quibus habet esse et accipiat vlt cā respectu oinz talinz plātaz. tunc cā et effectus se habebunt modo equato et puer tibiliter. ita qd vnum infert aliud et econuerso. id subdit.

Liber

(*q̄re mediū*) sup. sic acceptū siue cām sic acceptam (opz equale eē i his). i. i suis causis (z cuius est cā). i. z cātū su. oportet equale esse siue cause (z cōueri). i. o. z q̄ talia se habeat fm̄ uertētias. ita q̄ possumus ex causa inferre effectū z ecōuerso. In hoc ergo stat tota mens p̄bi q̄ si accipiantur cā z effectus mō nō equato q̄ nō o. z tūc talia se habere fm̄ cōuertentiā. nō oportebit. n. hoc posito ex cā inferre effectū z ecōuerso. s. si accipiant talia mō eōto se habebūt ad cōuertentiā z vnū ifert aliud z ecōuerso. ¶ Notandū aut q̄ rōnes supius facte fuerunt ad prem verā. z fuerunt determinatio questionis. v. z q̄ cā ifert effectus z ecōuerso. quod aut postea dictum ē q̄ vnus effectus possunt eē plures cause z tunc accipit causa nō equata. z q̄ sic accepta cā nō se habet ad cōuertentiā cū effectū. s. si accipiat cā equata se habet ad cōuertentiā cū suo effectū tale om̄i nō ē p̄pe solutio q̄onis. s. magis est remotio prauū intellectus. determinatū est. n. supra q̄ cā z effectus se habēt ad uertentiā z adduce sūt ad hoc rōnes qz pbatū est q̄ cā ifert effectū z ecōuerso. qz v. s. si arbor habz latū foliū q̄ folio fluit z ecōuerso. ne ḡ circa hoc aliquis habeat prauū intellectum z crederet q̄ qualitercūq̄ accepta cā cōuerteret cū suo effectū. iō ad hunc prauū intellectū remouendū inuit p̄hs q̄ cā p̄prie accepta est causa equata. si ḡ accipiat cā nō p̄pe z nō eōta nō se habebit ad uertentiā. s. si accipiat p̄prie z eōta se habebit ad cōuertentiā. ¶ Deinde cum dicit. (Ut ppter qd arbores) quod dixerat declarat p̄ exemplū oñdes q̄ cā eōta semp ifert suū effectū z ecōuerso. d. (Ut ppter qd arbores folio fluunt. si igit̄ ppter densitates huius) .i. si causa equata folio fluendi est densitas huius. i. condensatio siue cōgelatio humoris i arboze. si huius est cā equata oportet talē cāz iferre effectū z ecōuerso. iō subdit. q̄ (si folio fluit arbor o. z eē densitatē). i. opz densari. z cōgelari humorē z ecōuerso. iō ait q̄ (si vō densitas ē) .i. si est cōdensatio i cōgelatio humoris (nō i qualibet re s. i arboze fluente folio oportet) sup. q̄ talis arbor folio fluat. z gelatio ḡ humoris qz est cā equata eius quod est folio fluere. iō se habet ad cōuertentiā cum tali effectū. vt si est folio fluere oportet q̄ sit talis z gelatio z ecōuerso. quō aut latitudo folioz est cā q̄ arbor folio fluat. vt dicebat̄ supra. z quō densitas. i. cōgelatio humoris i arboze est i huius cā i sequēti q̄one patebit. ¶ Notanduz aut q̄ dem̄stratio potissima semp est passionis p̄ passioez. differenter tñ passio demōstrans z demonstrata p̄pant ad subm̄. nam passio demōstrata semp est p̄p̄a passio subiecti. nunq̄. n. demōstrat̄ potissima dem̄stratōe nisi p̄ p̄a passio d̄ p̄p̄o subiecto. vt folio fluere demōstrabitur de suo p̄p̄o subiecto. vt de tali genere arboz ad q̄s p̄p̄a talis passio tanq̄ ad p̄p̄uz subm̄. s. passio demōstrat̄ nō semp est p̄p̄a passio. s. sufficit q̄ sit p̄p̄a cā. nā z gelatio humoris nō est p̄p̄a passio arboris. nam z in alijs rebus ab arboribus pōt cōgelari humor. s. est p̄p̄a cā. nam cōgelatio humoris. et si pōt eē i alijs rebus ab arboribus. attñ i illis alijs rebus nō habebit hunc effectū q̄ faciat folio fluere quā habet i arboribus. densitas ḡ humoris z si nō est p̄p̄a passio arboz ē tñ p̄p̄a causa q̄ faciat i eis folia fluere. z hoc forte itendebat p̄hs cum dixit q̄ dēstas hūozis n̄ i q̄libet re. s. i arboze folio fluere su. ē cā q̄ arbor folio fluat. ex hoc apparet vera eē z de intentione p̄bi eē ea que diximus i q̄one de medio demōstratiōis v. z q̄ semp dem̄strat̄ passio p̄ passionē. s. passio dem̄strans nō ē semp passio p̄p̄a. sed sufficit q̄ sit p̄p̄a cā.

¶ **Prum autem contingat.**

Secundus

¶ Postq̄ p̄hs quesituit de p̄sequētia cause z effectus In parte ista vt dicebat̄ q̄onē mouet de vnitāte vnus a. l. alterū. In his ergo duobus stat tota ars inueniendī cām que est mediū i demōstratōe potissima. nā si ē vna causa vnus effectus z cōuertibilz se hz illa cā respectu talis effectus fit p̄p̄ria. eo q̄ est vnus vna z equata eo q̄ conuertibilz se habet ad ipm̄ effectū. nō sufficit enim cām eē equatā nisi sit vnus vna. qz posset eē talis equatio per acc̄ns. vt si assignaret̄ cā trianguli q̄ hz tres. qz ē p̄ncipiū figuraz eēt talis causa equata. quia loquēdo d̄ figuris rectilineis omne p̄ncipiū figurarū hz tres. z qz qd hz tres ē tale p̄ncipiū figuraz. attamē talis equatio est per acc̄ns. quia accidit triangulo habere tres i eo q̄ p̄ncipiū figuraz. igit̄ supra equatōem o. z accipere q̄ sit vna cā vnus effectus. tunc enī est vna cā vnus effectus q̄ determinate z per se z p̄prie se hz ad effectū illum. ¶ Aduertendū tñ q̄ sicut in supiori q̄one determinando de p̄ntia cause z causati determinauit etiā de vnitāte eoz. sic hic ecōuerso mouēdo q̄onēz de vnitāte cause ad cātū. determinat etiā de p̄ntia vnus ad alterum Tria ergo facit. qz p̄mo q̄onē mouet. z q̄onem motaz soluit. 3. ex solutōe data determinat quō fm̄ p̄ntiam se habeat cā ad causatū z ecōuerso. secūda ibi (Aut si qd.) tertia ibi (Habet aut sic cōsequi) Dicit ergo (Utrū aut contingat non eandē cām eē eiisdē). i. effectus (i oibus sed alterū. aut non) su. dubiū ē. hec ḡ questio n̄a querit vtrum vnus z eiisdē effcūs i oibus sit vna z eadē cā vt non sed altera z altera. ¶ Deinde cū dicit (Aut siquidē) soluit q̄onē p̄positā. est aut̄ sūma solutōis eius q̄ si accipiat̄ cā p̄ se vnus effectus erit vna cā. s. si accipiat̄ cā p̄ acc̄ns. vel accipiat̄ p̄ cā aliquod signū tunc vnus effectus poterunt eē multe tales cause. Tria ergo facit. qz p̄mo soluit q̄onē q̄ si accipiat̄ cā per se q̄ vnus effectus erit vna cā. z ad maiorē declaratōez p̄positi declarat q̄ si accipiat̄ causa p̄ se qualis erit effcūs talis erit cā. 3. quod dixerat declarat p̄ exēpla. secūda ibi (Est at̄ cā) tertia ibi (Ut ppter qd mutabilz) Dicit ḡ q̄ (aut si qdē p̄ se demōstrat̄). i. si fiat demōstratio p̄ cām p̄ se (z nō s. z signum aut acc̄ns). i. per mediū acc̄ntale (non pōt esse) su. q̄ vnus effectus sint multe eē. z subdit. q̄ (iō. n. vltimi). i. diffinitio maioris extremitatis (mediū ē) sup. in demōstratōe. cū ḡ vnus rei vnica sit diffō. vnus cōctus stonis non erit nisi vnū mediū demōstratiū potiss mū z vna cā p̄ se p̄ quam hz dem̄strari talis effectus. z subdit. (si vero nō sic est). i. si nō accipiat̄ cā per se. sed accipiat̄ cā p̄ acc̄ns vel accipiat̄ a liq̄d signū z aliq̄s effectus p̄ cā (contingit) plures eē causas eiisdē. ¶ Dubitaret forte aliqs. vt z eiisdē effectus sint plures cause p̄ se. z videt̄ q̄ sic quia cum sint plura genera causarum. et secundum quodlibet genus cause sit dare causam per se z per acc̄dens iuxta diuersa genera causarum poterunt eiisdē rei esse per se plures cause. ¶ Preterea videtur p̄hs super hoc sustentari q̄ quia ratio vltimi termini idest diffinitio maioris extremitatis. vel quod idem est diffinitio passionis est mediū i demōstratōe. iō nō poterit esse nisi vnum tale medium. z per consequens non erit nisi vna p̄ se cā. s. ex hoc non videt̄ haberi p̄positū. nam fm̄ quodlibet genus cause contingit demōstrare. z fm̄ qd̄libet genus cause contingit formare diffinitionē dicētē ppter quid passionis. vnde z supra philosophus docuit demōstrare fm̄ diuersa genera causarum. ¶ Poterunt ergo eiisdē passionis siue eiisdē effectus eē plures diffinitiones exprimentes per se causas illius effectus. ¶ Dicenduz q̄ eiisdē rei fm̄ diuersa genera cāz p̄nt eē

Posteriozum

plures per se cause. nec hoc negaret p̄bus. sed plures p se cause q̄ sunt mediū i demōstratōe potissima. non p̄bit esse eiusdem rei. nam demōstratio potissima vel eligit excellentiorē cām. vel vt verius dicamus cōgregat oēs causas. si ergo eiusdē rei sint plures per se cause. omnes i ille cause nō sūt eque excellentes nec eque potissime ad demōstrādū. demōstratio ḡ potissima erit p potiorē cām q̄ est vna respectu vnius effectus vt i mathematici vbi sunt demōstratōes certissime si idē effectus p̄t de demōstrari p diffōnē dicentē ppter qd materialr r̄ per dicentē ppter qd formalr. vt patuit de angulo recto factō i semicirculo potior erit demōstratio facta p ppter qd formalr q̄ facta p ppter qd māliter. vel possumus dicere vt dicebamus. et melius q̄ demōstratio potissima cōgregat i se totū. diffō ḡ passionis cōgregat totū quod est p se ppter qd passionis erit mediū potissimū ad demōstrādū huius passionē. r̄ qz nō p̄t eē nisi vna talis diffō iō vnius effectus nō est nisi vna talis per se causa. Appellat ḡ bic p se cā nō quelibet cā fm quodlz genus cause. s̄ appellat p se cā quod est p se potissimū mediū ad demōstrādū quod mediū p diffōnē passionis expr̄mit. huius aut p se cā nō poterit eē nisi vna cū totū in se cōgreget. vt si tonitruū habeat esse p se ppter has duas causas. v̄z. ppter extictionē ignis r̄ vt terreanā q̄ sunt in tartaro mediū potissimū ad pbandū q̄ nubes tonat cōgregabit i se vtrunq̄. r̄ si plures eēt p se cause tonitruū plura cōgregaret. Formabit ḡ sic demōstratio. i quocunq̄ corpore extiguit ignis ppter terrore eoz q̄ sunt i tartaro illud corpus tonat. nubes est h̄. ergo r̄. signanter ḡ p̄bs volens p̄bare vnius effectus eē p se vna cām p̄bauit p diffōnē que est mediū demōstratiū inuens se loq̄ de causa. put mediū demōstratiū habz i se rōnē cause. mediū aut demōstratiū si sit potissimum cōgregat i se omnes p se cām p quas p̄t res demōstrari. r̄ qz nō ē nisi vnum tale mediū ad vna cōclusionē. iō nō est nisi vna p se talis cā. quod vero obyciebat q̄ eiusdē rei possūt esse plures cause p se fm diuersa genera cāz patet nō loqui bic p̄bs sic de p se cā sed loq̄tur de p se cā. put mediū demōstratiū potissimū habet eē p se cā quod patet nō eē nisi vnu ad vna cōclusionē. quod vero postea dicebat q̄ fm diuersa genera cāz possunt formari diuerse diffōnes expr̄mentes ppter qd passionis r̄ demōstrantes passionem de subiecto. dici debet q̄ quelibet illarum diffōnū erit mediū ip̄fectus. s̄ illa erit mediū potissimum q̄ totum i se cōgregabit. vt posuimus exemplū de tonitruo q̄ si habz fieri ppter extictōem ignis r̄ ppter terrore eoz q̄ sunt i tartaro. nō demōstrabit p̄fecte per diffōnem expr̄mentem alteruz istozum. sed per expr̄mentem vtrunq̄. non ergo erit nisi vna talis diffinitio. r̄ vnum tale medium q̄ sic accipitur pro per se causa.

¶ **U**terius forte dubitaret aliquis. vtrū si accipiat̄ signū p causa possint eē plures cause eiusdem. r̄ videt̄ q̄ non. nam demōstratio per signū est demōstratio per effectū. sed eades rō est de effectū r̄ de causa. si ergo est vna causa per se causa vnius effectus. erit vnum per se signum vnius cause. nō ergo aliter deberet loqui de cā q̄ de signo. Dicendum q̄ signū r̄ causa per accidēs p̄bit habere rōnem cause non in eēdo sed in inferendo. q̄ autem cause per accidēs possint esse plures non ē difficile videre. vtputa si de h̄re tres assignaremus causas in triāgulo. quia est p̄ncipiū rectilinear. vel quia ē illa figura ad quā stat resolutio oīum figuraz. multa enim talia possemus assignare que eēt cause inferendi. p̄ q̄libet enim hoz possemus inferre habere tres de triāgu

lo. vt si diceretur. omne p̄ncipiū figurarū h̄z tres. triāgulus ē h̄. ḡ r̄c. sic ēt oē ad qd stat resolutio figuraz rectilinear. triāgulus ē h̄. ḡ r̄c. s̄z tales cāe sunt p̄ccis quia accidit p̄ncipiū figurarū habere tres. quia nō h̄z tres triāgulus vt est p̄ncipiū figurarū r̄ vt est p̄ma figuraz. nec habet tres vt ad eam stat resolutio aliarum figuraz. p̄bit ergo eiusdē rei eē plures cause per accidēs imo si edificator facit domū p se. r̄ edificator est albus musicus. pulcher. omnia ista erunt cause domus per accidēs. r̄ quod dictum est de causa per accidēs veritatem habet de signo. nam eiusdem rei possunt eē plures cause si accipiat̄ signū pro causa. nam signum dicitur illud per quod aliquo modo ducimur in cognitionē rei vnde non est contra rōnem signi q̄ deficiat. nam fm sententiā p̄bi sillogismi per signa deficiunt. ipsi ergo effectus diminuti r̄ incompleti vocantur signa. r̄ etiaz p̄ prie dicuntur signa nō āt est sic de causa. nā quod incōplete r̄ diminute causat non est p̄prie causa. cū ḡ effcūs non equati possint esse plures eiusdē cause non ē inconueniens per plura signa vniū r̄ idem concludere. vt si quis est adulter ex hac causa poterunt sequi omnes hi effectus. q̄ se componat r̄ ornet. r̄ sit errabūdus de nocte. ex q̄bus oibus effectibus tāq̄ ex q̄busdā arguerēt eē hunc adulterū. signa ergo r̄ cause eiusdē rei possunt esse plures. sed causa per se est vna. quod intelligendū est de causa per se prout medium demōstratiū potissimum ē h̄ causa quod non ē nisi vnum ad vnam cōclusionē. nem quia si vellemus hoc intelligere de quacunq̄ causa per se dicemus q̄ non est nisi vna talis per se causa vnius effectus fm vnum genus cause. q̄ si i eodem genere cause eiusdem effectus sunt plures p se cause q̄ vna illarum causarum sit sub alia vel q̄ vna ordinetur ad aliam. sed vbi vnum propter alterum vtrōbicq̄ vnum tantum. omnes ergo tales cause non dicēt nisi vna cāz.

¶ **D**einde cum dicit. (Est autem causam.) ostēdit q̄ si nō accipiantur talia p se non se habent eodem modo causa r̄ effectus. sed si accipiantur p se. se habebunt eodes mō. vt si est effectus idem genere. r̄ diuersus specie causa ēt erit talis. r̄ si est effectus analogus. vel equiuocus etiaz causa erit talis. ideo ait q̄ (est autem causam r̄ cuius est causa). i. causatum (in quo). i. r̄ i quo vt habet alia translatio. hoc est r̄ subiectum (considerare fm accidēs nō tamen p̄posita). i. causa passio siue causatum r̄ in quo. i. r̄ subiectum si sunt per accidēs non videntur eē p̄posita. i. per se p̄posita. r̄ per se intenta. quia talia sunt preter intentionē. r̄ subdit. (si autem non est) id est si talia nō accipiantur per accidēs. r̄ si non est ea accipere preter intentionē. sed si accipiantur fm intentionē r̄ p se (similiter se habebit medium) id est causa sup. r̄ causatum. Et subdit q̄ (siquidē equiuocum est) supple causatum (equiuocum est medium. si vero sicut vnum in genere sit) scilz causatum similiter se habebit. supple r̄ causa q̄ erit vna genere. accipiendo ergo causam per se semper (similiter se habebunt) causa r̄ effectus.

¶ **D**einde cum dicit (Ut propter quid) declarat quod dicitur per exemplū. Circa quod duo facit. quia primo declarat per exemplum de eodem genere. secundo de equo r̄ analogo ibi. (Similem autem esse) Dicit ergo. (Ut ppter quid cōmutabiliter est analogum) id est est p̄portionabile. quasi dicat q̄ ppter quid. id est causam per causam. possumus arguere cōmutabiliter analogū id est a cōmutato analogo. siue a cōmutata p̄portionē. (alia enim causa talis est in numeris r̄ in lineis.) su. sp̄e (r̄ eadem) su. ḡne. r̄ subdit q̄ (siquātū. n. linea est non est

Libet

eadē) su. ca. qz tunc esset eadē spē (quantū aut habz bz augmentum) secundum qd contingit cum alijs i genere (eadem). i. eadem erit causa (sicut in oibus) su. alijs. **¶** Notandum aut qd arguere a pmutata pportione vt patuit supra. in libro pmo. est cōmune lineis. numeris. temporibus z corporibus. que omnia sunt eiusdē gn̄is. nā oia sunt i genere quātitatis. oia. n. hec cuz augmētantur pportionalit̄r possumus ibi permutare pportionem z arguere a permutata pportōe. vt si accipiant q̄. t̄noz linee vel quatuor numeri. vel quatuor corpora. v̄l q̄tuor tempora. sic p̄m̄uz quozūcūq̄ q̄tuor acceptozum se habet ad secundū. sicut tertium ad quartū. vt patet ex ḡnto geometrie. poterimus arguere pmutatim qd sic se habebit primū ad tertium sicut secundū ad quartum. **¶** Notandū ē qd augmētari sic pportionalit̄r qd ē causa qd possumus sic arguere a permutata pportione. tale aut augmentū i lineis z i numeris est idē z est aliud. nā est idem genere z est aliud specie. vel est idēz fm̄ genus remotū. vt fm̄ genus quātitat̄. nō aut idem fm̄ genus propinquum quia vnū est in genere continuoꝝ z aliud i genere discretoꝝ. q̄ si p̄siderant̄ linee fm̄ qd linee z fm̄ suam spēn non inuenietur eadem causa qd possumus sic arguere pmutabiliter i lineis z i numeris. sed si considerentur linee fm̄ qd habent bz augmentum cōmune cū numeris. qz tam numeris q̄z lineis contigit augmētari pportionaliter. sic erit eadē cā i lineis z i numeris. sicut i omnibus alijs. nā nō solū i lineis z i numeris possumus arguere a pmutata pportōe. s̄z ēt i alijs vt i corpore z i temporibus. i omnibus q̄ his est eadem cā. nō fm̄ spēz. s̄z fm̄ genus. quare possumus sic arguere. put̄. n. oia ista cōueniūt i hoc generalit̄r qd oibus competit bz augmentuz. v̄z. qd possunt augmētari pportōalit̄r. ergo qualis est effectus talis est cā. si accipiat̄ cā per se vt si effectus est vnus genere z alius spē z cā s̄l̄r se habebit. **¶** Deinde cum dicit. (Simile autēz eē.) exemplificat de equoco z analogo. d. (Silez at eē colorē colorū. z figuraz figure) su. eē s̄l̄ez (aliā) su. oz rōez hic z ibi. n̄ est. n. eadē rō s̄l̄itudinis i figuris z i coloribus cū equoco sit s̄l̄itudo hic z ibi. z subdit. qd (equocum eiz est simile i omnibus) .i. i v̄trisq̄ tā i figuris q̄z i coloribus. z subdit. qd (hic qd ē .n.) .i. i figuris (est fortassis) sup. eē simile (h̄re latera f̄z analogū) .i. fm̄ pportōem (z angulos ēq̄les). simile eiz i figuris d̄r. fm̄ hanc pportōem qd habeant latera pportionalit̄a z angulos equales (i coloribus aut) su. est eē s̄l̄e (f̄z vnū eē) .i. vnā z eandēz imutationē facere i s̄l̄u (aut aliud aliqd h̄s) vtputa h̄re vnū z eūdē colorē. illa .n. sunt similia fm̄ colorē q̄ eodē mō imutant visum vel que habent vnū colorē. z subdit exemplificādo de analogia. d. qd (fm̄ aut analogiā q̄ sūt eedē z mediū) .i. z causā fm̄ analogiā est idē vel se habet vt idem. q̄le ḡ ē cātū talis est cā. si accipiat̄ cā p se. vt si cātū est equocum z cā equoca. z si analogū z cā analoga. de equocis est exēplificatū. d. analogi dicitū fuit supra. vt patuit de osse spina z sepione que fm̄ analogiā se h̄nt ad hunc effectus qd est sustinere mollitiez carnis. effectus ḡ h̄s ē analogus z cā analoga. **¶** Deinde cum dicit. (Habet aut.) exegit quod cā z cātum se h̄nt fm̄ p̄nam z quō non. Circa quod dno facit. qz p̄mo facit quod dicitū est. z. quod dixerat declarat i terminis ordinabilibus fm̄ figurā z ordinē sillogistici. i. i terminis cōibus. ibi (i figuris aut) Circa p̄mum tria facit. qz p̄mo ondit quod cā z cātū se p̄sequunt. z quō nō. z. quod dixerat declarat p exēplū. 3. assignat rōnes dicti. sc̄da ibi (vt q̄tuor equales.) tertia ibi. (ē mediū) dicit ḡ qd (h̄nt aut sic se cōseq̄ adiuicē cā). i. alicuius pas-

Secundus

sonis vel alicuius effectus (z cuius est cā). i. z ip̄a passio z ipse effectus (z i quo est cā). i. z ip̄s subm̄ i quo est talis cā siue talis passio. ista ḡ tria passio causa z subm̄ se cōse quūt adiuicē sic. v̄z. si accipiat̄ v̄l̄. z subdit qd (vnūq̄q̄ qd dem accipienti). i. accipiat̄ vnūquodq̄ p̄ticulariter. tam cā q̄z subm̄ (z cuius est cā i plus est). i. z ip̄m cātum siue ip̄a passio erit i plus q̄z subm̄ z q̄z cā si accipiant̄ talia fm̄ vnūquodq̄. i. fm̄ qd cōpetunt huic z illi p̄ticularit̄r. **¶** Deinde cum dicit. (Ut q̄tuor equales.) quod dixerat declarat p exēplū. d. (vt quatuor equales q̄ sūt ex̄tra) .i. hec passio que est h̄re angulos q̄ sūt ēq̄les q̄tuor recti (i plus sunt q̄z i triangulis aut q̄drangulis) vel vt habz alia translatio. q̄z triangulus. aut quadrāgulus (i oibus aut i equalibus). i. se h̄nt i equalitate. vel se h̄nt equalit̄r. (quecūq̄ eniz). i. si accipiant̄ quecūq̄ figure habentes angulos (q̄ sunt ex̄tra equales duobus rectis) subm̄. n. sic acceptum erit equale passioni (z mediū) su. acceptuz v̄l̄ (s̄l̄r) est sup. equale tali passioni. **¶** Notandū aut qd angulos ex̄trifecos eē ēq̄les q̄tuor recti est passio cōp̄tens oī figure rectilinee. si ḡ talis passio z tale subiectū. z causa accipiantur vniuersalit̄r. tunc omnia se habebunt adiuicē cōuertibiliter. s̄z si cā z subiectū accipiant̄ fm̄ vnūquodq̄. i. particulariter. tūc illud cuius est causa. i. ip̄m cātum siue ip̄a passio se habebit in plus q̄z causa z subiectū. vt si non accipiat̄ ois figura rectilinea v̄l̄. sed accipiat̄ hec figura sp̄al̄r. vt triangulus vel q̄drangulus z accipiat̄ cā sp̄al̄iter. put̄ h̄z esse talis passio in tali figura. tunc talis passio se habebit in plus q̄z quelibet talis figura. vt q̄z triangulus. sed si accipiatur quecūq̄ figura vniuersalit̄r. vt omnis figura rectilinea. cui competit talis passio. z mediūz etiā sic accipiatur v̄l̄ter oia se habebunt adiuicē cōuertibilit̄r. **¶** Deinde cū dicit (Est aut mediū) assignat rōne dicti. nā oz oia talia eē cōuertibilia. videlz passione mediū z subiectū. nā mediū ē ip̄a diffinitio passionis quā p̄stat eē cōuertibile cū passione etiam in diffōne passionis cadit subiectū p̄p̄m̄. vel aliquid loco subiecti. p̄p̄m̄ quod etiā oportet eē cōuertibile cū passione. vnde nisi accipiat̄ diffinitio dicens p̄pter qd passionis particulariter. z nisi accipiat̄ ip̄m subiectuz particulariter oportet omnia talia cōuertibilia eē. ideo ait qd (est autē mediū) in demōstratione (ratio primi termini). i. diffinitio maioris extremitatis siue diffinitio passionis (ex quo). i. per quod. vt habet alia translatio. (omnes sciētie p̄r diffōnes fiunt). i. omnes demōstrationes sciētificę z aggenerātes sciām fiunt per mediū quod est diffinitio. vt patet in demōstrationibus nālibus. (vt folio fluere). i. vt ista passio naturalis que ē qd fluāt folia (similiter sequitur vitem). i. est in plus q̄z vitis (et excellit ficum). i. est in plus q̄z ficus. quālibet ergo arbor rem talem particulariter sumptam excedit h̄s passio. (sed non omnia. sed equalium est) q. d. qd si accipiantur omnes arbores fluentes folio respectu talis subiecti talis passio non erit in plus. sed erit equalium. i. de numero equalium. qz equabitur tali subiecto. sic ēt et mediū se habebit equalit̄r ad talē passionē z ad tale subiectum. Unde subdit qd (si vero accipiat aliquis mediūz p̄mū) .i. mediūz imediatum z causam proximaz tale mediūz p̄mūz est (ratio fluendi folij). i. est diffinitio passionis. z subdit qd (erit enim primum quidem mediūz). i. tale mediūz p̄mūz sic acceptum (erit i altero). i. i subiecto (quoniam omnia sunt h̄s) diffinitio enim huius passionis que est folio fluere est mediūz p̄mūz z principale z causa p̄pria in altero. i. in subiecto. vt in arboze a quo fluunt folia. erit. n. tale mediūz causa i tali arboze qd oēs

Posteriorum

tales arbores sint h³. v³. q³ fluant folijs. & subdit (sit eis h³ mediū quoniā succus). i. humor de. at (aut quoddā aliud h³). i. aut alia aliqua causa. si ergo accipitur p³ causa huius passionis. illa p³ria causa erit diffō passio- nis. ideo ait. (qd aut est folio fluere densari succus semi- nis i cōtactu) sup. folu ad ramū. q. d. q³ bec ē diffō huius passionis p³ quā demonstratur de suo subo. ¶ Notandus aut q³ semp diffō q³ est mediū i demonstratōe exprimit cām passionis i subiecto & cōuerfo. id quod ē cā passio- nis i subiecto est illud quod exprimitur p³ diffōnes. vt si causa eclipsis est iterpō. si q³reretur qd est eclipsis. dice- retur q³ est iterpō iterpō. sic cā cadendi folia est con- dēfatio humoris i arboze. si q³reretur qd est folio fluere. diceretur q³ est talis cōdensatio succi. Aduertendū aut q³ tales diffōnes sūt cāles. nā eclipsis nō est ipsa iterpō formalr. s³ cātur ex tali iterpositōe. sic etiā nec casus fo- lioz est ipsa cōdensatio succi. s³ cātur ex tali cōdensatōe. ¶ Notandū etiā vim rōnis huius i hoc p³sistere q³ diffō passiois est mediū i demōstratōe. quod p³ ex ipis scientys scie. n. vtur tur diffōne ad demōstrandū. scia enī nālis si vellet pbare casum folioz de arboze fluente folijs pbaret hoc p³ diffōnem passionis quod est folio fluere. hoc etiā p³. q³ demōstratio est p³ cām p³mā. i. p³cāz p³pam & imediatā. & h³ cā est id quod exprimit diffō passionis. vt si cā fluendi folijs est condensatio semis. diffō huius passionis est talis cōdensatio. si q³ sic est o³ q³ mediū in demōstratōe sit ipsa diffō. q³ g³ diffōduertitur cū diffini- to o³ q³ id quod est cā & mediū ad demōstrandū sit con- ueribile cū ipō causato & cū ipsa passione. cā g³ & cātum si accipiatur p³ se p³rie se habent ad p³uertentiā. sic etiā & ipm subm i quo est ipsa passio se h³ ad cōuertentiā cuz ipsa passione si accipiat subm p³pē. q³ si accipet p³ticulr nō se haberet ad cōuertentiā. s³ si accipiat p³pē. q³ p³puz p³uertit cū eo cuius est p³pum. ¶ Notandū etiā q³ ex eo- dez succo generatur semen fructus & foliū. tñ ex puriori generat fructus & semē. ex ipuriori gnāntur folia. totum g³ appellat succū semis. v³. succū ex quo gnātur semen & fructus. & succū ex quo gnāntur folia. talis g³ succus con- densatur & cōgelat i arboze i illo cōtactu vbi foliū atti- git arboze. tunc folia ab arboze fluūt. ¶ Dubitarz forte cēdū q³ h³re latū foliū signū q³ arbor folio fluat. Di- cēdū q³ h³re latū foliū signū est huius passionis q³ arbor folio fluat. cā fluendi folia est h³re humorē bene passibi- le nō viscosū. si. n. humor sit nō viscosus facilius exalat a calido & facilius condensat a frigido. ptes. n. humoris viscosi magis cōuiscant & cōglutinatur adiuices ita q³ p³ calidū nō possit ita facilius exalare. ¶ Rursus humor vi- scosus q³ est magis cōglutinatus adiuices frigus nō pōt ipm ita facilius penetrare. iō talis humor sicut nō de fa- cili exalat a calido. ita nō de facili cōgelatur nec cōdēfat a frigido. videmus. n. q³ magl rara que frigus magl sub- itrat citius cōgelatur. vt aqua calida que rarefacta est p³ ignem eo q³ aer frigus magis pōt eam penetrare citius cōgelatur q³ aqua frigida. penetrabiliora ergo citius cō- gelantur. & q³ humor viscosus p³pter conglutinatōnem partium est minus penetrabilis. iō vt dicebatur tal hu- mor nō ē facili cōgelat. arbores g³ ille folio fluūt q³ n³ h³re viscosū humorē. s³ nō habētes humorē viscosū h³re lata folia. quia humor nō viscosus de facili se dilatat & fluit. viscosus aut humor p³pter adherentiā partium tenet se nec de facili dilatat. habere g³ lata folia ē signū habere humorē multū passibile & de facili cōdēfabile a frigido. & q³ humor cōgelato in ramo p³ frigidū nō pōt folium accipere nutrimentū oportet q³ desiccet & cadat. habere

g³ lata folia ē signū q³ arbor illa folio fluat. ¶ Alterius forte dubitaret aliqs. vtruz habere lata folia sit aliquo mō cā eius quod ē folio fluere. & videt q³ non. q³ cū ostē sum sit hoc ē signū huius passionis. nō erit cā quia signū & cā ex opposito diuidunt. ¶ In cōtrariū ē p³hs i lectōe p³cedēti. q³ habere lata folia dixit esse cām eius quod est folio fluere. ¶ Dicēdū q³ nō est incōueniēs vnū & idem relatū ad diuersa ē signū & cām. latitudo folioz enī re- lata ad succū ē signū fluendi folia. nā habētia lata folia signū ē q³ habeat succū valde passibile & de facili exten- dibile. & p³ p³ns signū ē q³ habeat succū de facili cōgelabi- lem. quo cōgelato o³ folia fluere. hoc etiā idē q³ ē signū erit cā. sed nō eodē mō. nā quanto maiora & latiora sunt folia tāto magl pōderat & magl pōderantia magl pōtūe casum. ideo latitudo folioz rōne maioris ponderis est aliquo modo causa q³ folio fluat sed p³ncipalr causa est congelatio succi. q³ si nō congelaretur succus pondero- sitas folioz nō esset sufficiens causa q³ folia fluerent. si aut cōgelaretur succus dato q³ essent stricta folia op³ ea desiccari. & per consequēs ab arboze cadere. q³ congela- to succo nō possent ab arboze recipe nutrimentū. ideo p³hs hic vbi voluit accipe p³mam & p³ncipalem causam huius quod est folio fluere nō fecit mentionē de latitu- dine folioz. sed de cōgelatōe succi. ¶ Alterius forte du- bitaret aliqs. quot cause p³currant ad hoc q³ folia fluat. Dicendum q³ p³ter latitudinē folioz cōcurrunt ibi tres cause se habentes p³ordinez. v³. passibilitas succi. exala- tio facta a calido. & cōgelatio facta a frigido. Arbores. n. latoz folioz habent humorē & succum magl passibilē. quod patet ex ipsa latitudine folioz. si. n. nō esset suc- cus bene passibilis nō de facili dilaretur nec ex eo fie- rent folia lata sed stricta. ¶ Prima ergo causa i talibus est passibilitas succi. post hanc aut cām exalatio facta a ca- lido. calidum. n. illud p³ quod maturescūt fructus agēs i succum illum passibile facit ide exalare q³ est ibi subti- le. remanet ergo ibi post exalationē factā a calido quod grossum est. & q³ grossum nō est ita penetratiuū. q³ hoc ē de rōne subtiū q³ sit qd penetratiuū. nō aut est de rōne grossi vt pōt haberi ex p³mo de generatōe. iō ex tali hu- more grosso q³ nō ē penetratiuū vt possit de facili fluere i folia. folia ipa nō pōt ide sufficiēter accipe nutrimentū. ¶ Propter quod ante aduentū frigidū cōgelantis p³pter exalationē factā a calido plura de folijs ex arboribus cadunt. exalatio ergo facta a calido est cā fluendi folia. sed non vniuersalis. post hanc autem causam est conge- latio facta a frigido. frigidū enī agens in h³ humorē pas- sibile condensat & cōgelat ipm. quo cōdēfato & cōgelato vt dictū est folia nō pōt inde accipere nutrimentū p³pter quod desiccant & cadunt. triplex g³ assignata ē causa flu- endi folia. quarū prima videt³ passibilitas succi est vni- uersalis causa sed nō imediata. nam si eēt imediata ca- cum a principio sit succus passibilis a principio folia flue- rent. statim ergo formatis folijs vel ante eoz formati- onem esset folioz casus. quod falsum est. ¶ Secunda aut causa videt³ exalatio facta a calido potest eē imediata sed non vniuersalis quia per talem causam nō oia folia fluunt. sed tertia videt³ congelatio facta a frigido est cā vniuersalis et imediata. ideo talem causā appellat p³hs medium primum. i. causam immediatā & vlem. ex hoc g³ potest parere littera philosophi cum dicit. q³ huius aut quod est fluendi folia sit medium. i. causa quoniam densatur succus aut aliquid aliud h³. q³ possunt alique alie cause assignari. sed tamen cause ille nō erunt imediate & vniuersales. vt est per superius habita manifestum.

Posteriorum

Alia q. b. i. alia a sicco q. erat ca. lōge vite i volatilibus. et subdit (si enim nō). i. si nō est alia ca. (quomō erit dicere qm̄ in omni i quo est. e.). i. i quo sunt talia quadrupedia hntia lōga vitā (sit. a.) idest lōga vita (i quo aut. a.). i. in quo est lōga vita. q. d. q. ex quo lōga vita repit i alyz q. drupedibus. q. i. volatilibz o. z. q. ca. p. p. a. hic i ibi sit alia r alia. si ergo. b. ē ca. p. p. a. q. re longa vita sit i volatilibus opz dare aliā cāz q. b. q. re longa vita (sit. i. e.). i. i q. drupedibus. et subdit. q. (erit. n. aliq. ca. p. p. t. r. q. d. v. r. p. u. t. a. a.) .i. longa vita (sit i oibus. d.). i. i volatilibus que ca. dicta est eē. b. (si itaq. su. sic est q. d. i. volatilia habent suam cām quare sint longe vite (que sunt. e.). i. q. drupedia lōge vite (erunt aliqd vñū). i. hēbūt aliquā vnam cām. r subdit. (cōsiderare o. z.) su. q. d. sit illud vñuz (r sit. c.). i. sit carere cola. r subdit. q. (p. t. i. g. i. t. e. i. u. s. d. e. m. p. l. u. r. e. e. c. a. s. s. z. nō e. i. u. s. d. e. s. p. e. c. i. e.) q. z. e. a. d. e. m. s. p. e. nō ē assignare differētiā cēntiales. tūc g. ē supplenda rō q. si p. t. i. g. i. t. e. i. u. s. d. e. m. p. l. e. s. e. c. a. s. tūc cū sic se h. z. cā r effectus nō se d. s. e. q. u. a. n. t. .

¶ Notandum aut. q. a. adaptauimus ad longā vitam. d. ad volatilia longe vite. b. ad cām q. re volatilia sint talia. e. ad q. drupedia lōge vite. c. ad cām. possēt aut. q. vellet ecōuerso adaptare. d. ad q. drupedia. r. b. ad cām i q. drupedibus. r. e. ad volatilia. r. c. ad cām i volantibus. q. aut. p. a. itelligat lōga vita mutari nō dz nisi mutarētur omnes termini. sicut supra p. a. itelleximus vitupabile et alios terminos adaptauimus ad vicia opposita r ad supabūdātā r descēm. s. z. de hoc nulla vis ē q. r. q. r. cūq. si at ip. habebit vitas r itentio phi. ¶ Deinde cū dicit. (Ut longe vite.) quod dixerat i terminis gnālibus declarat in terminis spālibus dicēs (Ut lōge vite quod) su. significabat p. a. (ē q. drupedia) q. su. significabat p. b. e. est su. cā (non h. r. e. colerā) quod significabat p. c. (volatilia) su. q. significabat p. d. cā q. re sint lōge vite est (sicca esse aut altera cā) v. t. p. a. t. e. r. e. m. e. n. t. u. cō. p. l. e. x. i. o. n. i. s. q. su. cā significat p. b. ¶ Deinde cum dicit. (Si aut. athoma.) oñdit i terminis generalibus quō cā r effectus cōsecutōez habeāt. nam cā q. h. z. cōsecutōez cum suo effectū ē causa athoma. i. idiniuisibilis r equata. vt quādo vna cā assignatur vnius effectus nō plures cause. vñ dat artē quomō possumus deuenire i talē cām athomā r equatā. p. p. t. e. r. quod q. r. i. t. t. a. l. e. m. q. n. e. s. i. v. l. i. s. p. a. s. s. i. o. n. i. s. a. s. s. i. g. n. e. s. cā p. t. i. c. u. l. a. r. i. s. p. t. i. c. u. l. a. r. i. u. s. s. u. b. o. z. v. t. p. u. t. a. q. l. o. n. g. e. v. i. t. e. a. s. s. i. g. n. e. s. p. cā siccū i vulture i agla r i alyz volatilibus cum siccum nō sit cā athoma r equata ipsius longe vite erit qd quō deueniemus i cām equatā r athomā. vtrū descēdendo a sicco vñus subiecta p. t. i. c. u. l. a. r. i. a. v. t. vñus vltures r aglam. vel ascendendo versus passionem vñem. vt versus longam vitam est autē solutio quesiti q. cā equata q. r. e. n. d. a. est in subiecto p. p. r. i. o. r. q. z. magis accedimus ad subm̄ p. p. r. i. u. m. ascendēdo versus vñem. iō hoc mō querenda ē talis causa vt sint volatilia hntia longā vitā d. esse siccū. c. cōtemperatū cōplexionis sit b. longa vita sit a. ergo a. idest lōga vita ē i. d. i. i. volatilibus. p. c. i. p. e. s. s. i. c. c. u. Rursus. a. est i. c. i. in eē siccū. p. b. i. p. t. e. m. p. a. m. e. n. t. u. cō. p. l. e. x. i. o. n. i. s. in b. aut nō est p. aliqd aliud. s. z. bec cā eadē r equata ē quare alique sint lōge vite. h. r. e. f. c. o. n. t. e. m. p. e. r. a. m. e. n. t. u. cō. p. l. e. x. i. o. n. i. s. ideo ait q. (si nō statim veniūt in athomū). i. in causam equatā vñā r idiuuisibilē (r nō solū ē vñū mediū). i. vna cā (s. z. sunt plura). f. media (r plures cause) si sic ē (r q. l. i. s. ē cā mediōz). i. erit q. s. t. i. o. n. f. a. q. l. i. s. sit accipiēda cā eq. ta. que est de numero mediōz r que h. z. se vt mediū. vtrūz sit accipiēda talis causa (que est p. ma. ad vniuersale). i. vñus passionē vñem r versus causas vñiores (aut q. est ad singulare subiectū singlarū). i. versus ea que sūt de nu

mero singularū r particularū cārū. debemus ne ergo descendere versus particulare subm̄ r versus p. t. i. c. u. l. a. r. e. s. c. a. s. vel ascendere versus vñem subiectū r versus vñem cās Et subdit soluens qōnem q. (manifestū igit. q. r magis p. p. r. i. e. v. n. i. c. u. i. q. s. u. s. u. b. i. e. c. t. o. p. p. r. i. o. ē (causa p. r. i. m. a.) s. u. p. magis vniuersali. accipere g. que sunt p. r. i. m. a. vñi p. a. s. s. i. o. n. i. z. r ascendere versus vñem passionē ē accipere cās magis p. r. i. m. a. s. p. p. r. i. o. s. u. b. i. e. c. t. o. r. s. u. b. d. i. t. q. (p. m. u. q. d. ē s. u. b. vñi eē bec ē cā) q. d. q. illud quod p. t. i. n. g. i. t. eē p. m. u. r. p. r. i. m. u. s. s. u. b. i. l. l. o. vñi s. u. b. o. v. e. l. i. i. p. s. o. vñi s. u. b. i. e. c. t. o. b. e. c. cā. f. p. p. a. r. e. q. t. a. i. p. s. i. u. s. p. a. s. s. i. o. n. i. s. n. a. m. s. u. b. vñi s. u. b. i. e. c. t. o. v. e. l. i. n. vñi s. u. b. o. q. r. e. d. a. e. s. t. t. a. l. i. s. cā. r. s. u. b. d. i. t. (v. t. i. d.). i. i. v. o. l. a. t. i. l. i. b. u. s. h. a. b. e. t. i. b. u. s. l. o. n. g. a. v. i. t. a. z. (q. u. o. d. e. s. t. c.). i. s. i. c. c. u. s. u. s. e. s. t. cā lōge vite (ipsius). f. c. i. i. p. s. i. u. s. s. i. c. c. i. (cā est. b.). i. cōtemperamentum cōplexionis. r q. z. sic est (i. d. q. d. ē igit. i. i. v. o. l. a. t. i. l. i. b. u. s. (eē. a.) .i. longa vita (ipsius). f. a. s. i. u. e. i. p. s. i. u. s. l. o. n. g. e. v. i. t. e. (cā est. c.) .i. s. i. c. c. u. (i. c. a. u. t.). i. i. s. i. c. c. o. s. u. s. q. s. i. t. l. o. n. g. a. v. i. t. a. (b.). i. cā est b. i. cōtemperamentū cōplexionis. ista g. q. tuoz. v. z. b. c. d. a. i. v. o. l. a. t. i. l. i. a. s. i. c. c. u. t. e. m. p. e. r. a. m. e. n. t. u. cō. p. l. e. x. i. o. n. i. s. r. lōga vita se habent p. o. r. d. i. n. e. n. a. m. a. ē. i. d. p. c. i. l. o. n. g. a. v. i. t. a. i. v. o. l. a. t. i. l. i. b. u. s. p. s. i. c. c. u. r. u. r. s. u. s. a. e. s. t. i. c. p. b. i. l. o. n. g. a. v. i. t. a. i. s. i. c. c. o. p. cōtēperamentū cōplexionis. sed. a. est i. b. i. l. o. n. g. a. v. i. t. a. i. cōtēperamento cōplexionis nō p. aliquā affam cām. iō subdit q. (i. b. o. c. n.). i. in. b. s. i. u. e. i. cōtēperamēto cōplexionis su. q. sit. a. i. l. o. n. g. a. v. i. t. a. (e. a. d. e. m. e. s. t.). f. cā. i. nō est dare aliquā cāz q. re ita sit. deuentū ē. n. iā ad cāz athomā r eq. tā tunc g. suppleda est rō. q. z. cū deuentū ē ad talē cāz. tūc cā r effectus se cōsequunt r mutuo se iferunt. vt si ē cā est eius effectus r ecōuerso. ¶ Notandum aut. q. vñem r p. i. u. s. s. u. b. i. e. c. t. u. ē radicale r primū fundamentū oium aliorum. oia igit. alia. v. z. tam passio q. cā passionis q. r. e. n. d. a. sūt sub vñi subiecto. sicut posteriora sub p. r. i. o. r. i. r. q. u. e. r. e. n. d. a. sūt i vñi subiecto. tāq. sustentata in radicali fundamento. ¶ Deinde cū dicit (De fillogisimis quidē) epilogat circa determinata. q. z. iste liber quādā cōnexionē h. z. ad libruz p. r. i. o. r. u. m. ideo epilogat de vtrōq. dicēs (De fillis q. d. e.) quantū ad libruz p. o. z. (r de demonstratōe) quantum ad hunc libruz (quid sit vñū quodq. z.) .i. quid sit tā fillus q. z. demonstratio (r quō sit vel quō fiat vtrūq. manifestū ē.) Et subdit q. (fillogisimis autem) sup. manifestū ē (r de scia demonstratiua) quō fiant i nobis. idē. n. ē. q. d. q. ad idem pertinet. nam cum demonstratio faciat scire idez ē r ad idem p. r. i. n. e. t. s. c. i. r. e. quō fiat demonstratio. r scire quomō fiat i nobis scia demonstratiua. idest per demonstratōnem.

o Principijs aut. qualiter.

¶ Ut diximus circa huius secūdi libri p. n. c. i. p. i. u. duplex est demonstratōis p. n. c. i. p. i. u. v. z. p. p. u. m. q. d. igit. d. i. f. demonstratōez p. m. s. u. b. s. t. a. n. t. i. a. v. t. d. i. f. f. o. r. r. cōmune quod non igit. d. i. t. u. r. n. i. s. i. f. m. v. i. r. t. u. t. ē. v. t. d. i. g. n. i. t. a. s. Postq. ergo p. h. u. s. d. e. t. e. r. m. i. n. a. u. i. t. d. e. q. u. o. d. q. d. e. s. t. r. d. e. d. i. f. f. o. n. e. q. u. o. d. e. s. t. p. n. c. i. p. i. u. m. p. p. u. m. In parte ista determinat d. dignitate que est p. n. c. i. p. i. u. s. cōmune. Circa quod tria facit. q. z. p. m. o. c. o. n. t. i. n. u. a. t. s. e. a. d. d. i. c. e. n. d. a. z. d. a. t. n. e. c. e. s. s. i. t. a. t. e. s. v. e. l. a. s. s. i. g. n. a. t. r. a. t. i. o. n. e. m. n. e. c. e. s. s. i. t. a. t. i. s. h. u. i. u. s. c. a. p. i. t. u. l. i. z. z. e. x. e. q. u. i. t. u. r. d. e. i. n. t. e. n. t. o. s. e. c. u. d. a. i. b. i. (Quod q. d. e. m. igit. u. r.) t. e. r. t. i. a. i. b. i. (Immediatoz aut.) Dicit g. (De p. n. c. i. p. i. u. s. a. u. t.) .i. d. e. d. i. g. n. i. t. a. t. i. b. u. s. (q. u. a. l. i. t. e. r.) t. a. l. i. a. p. n. c. i. p. i. a. (s. u. n. t.) n. o. b. i. s. (c. o. g. n. i. t. a. e. t. q. d. e. s. t. h. a. b. i. t. u. s. c. o. g. n. o. s. c. e. s.) .i. p. e. r. q. u. e. c. o. g. n. o. s. c. i. m. u. s. t. a. l. i. a. p. n. c. i. p. i. a. (h. i. n. c.) .i. e. x. d. i. c. e. n. d. i. s. (m. a. n. i. f. e. s. t. u. ē. d. u. b. i. t. a. t. i. b. u. s. p. m. u.) q. d. q. h. o. c. m. o. e. r. i. t. m. a. n. i. f. e. s. t. u. q. p. r. i. u. s. p. r. e. d. e. m. u. s. d. u. b. i. t. a. n. d. o. r. p. o. s. t. e. a. s. o. l. u. e. d. o. ¶ Deinde cū dicit (Quod q. d. ē igit.) assignat rōnem illius cap. i. d. (Q. d. q. d. ē igit. nō p. t. i. n. g. i. t. s. c. i. r. e. p. d. e. m. o. s. t. r. a. t. o. z. nō c. o. g. n. o. s. c. e. t. i.) .i. a. nō c. o. g. n. o. s. c. e. t. e. vñ

nisi cognoscant (pncipia pma imediata) cuiusmodi sūt dignitates (ocm̄ est pns). vs. circa pncipium pmi libri. nā ibi dictū est de dignitate o3 supponere qz est. d. passi- one qd. de subiecto vtrunq3. quod nō esset nisi inheren- tiā passionis in subo eēt reducere in ipas dignitates. si ḡ liberētia passionis i subo robozat p ipsas dignitates. z si nō cōtigit scire p demfationē ignozat dignitatibus istud capitulū vbi oñdit quō fiāt dignitates cognite val de ē necariū ad sciaz demfatiuā z ad tradēdū artē d. d. m̄fatōe. ¶ Deide cū dicit (Immediatoz at) exegitur de itēto. Circa qd duo facit. qz pmo pmitit q̄sdā qōnes. z exegitur de qōibus illis ibi (sigdē igf hēmus.) p̄mitit aut tres qōnes q̄ s3 vitatē nō sūt nisi due. ē aut pma qō de ipis pncipys imediatis. id ait (Immediatoz aut cognitio). i. cognitio pncipioz z dignitatū (Dubitabit vtiq3 aliqs) su. quō talis cognitio se hēat ad cognitioez p̄clonū z erit su. dubitatio. vtz eadē aut nō eadē est su. cognitio pncipioz z conclusionum. z cū subdit (Et vtz scia) ponit f33 qōnē. d. (ḡ erit) su. alia q̄stio (vtz vtriusq3) vs. tā cōclusionū q̄ pncipioz (est scia aut nō aut hu- ius qdē). i. p̄clonū (est scia illius aut). i. pncipioz (sit) al- tez (aliqđ genus) vtruta. intellectus. ita qz nō eodē ha- bitu cognoscant pncipia z cōclutiones s3 cōclones sūt note p habitū q dicit scia. pncipia vero palid genus ha- bituū vt p habitū q dicit intellectus. ¶ Et cū subdit (Et vtz cū non sint) ponit tertiā q̄stionē. d. (z) su. erit ter- tia qō (vtrū habitū) pncipiozū (cū non isint fiant i no- bis. aut cū isint lateāt). q. d. q̄ erit tertia qō quō fiāt i no- bis hitus pncipioz. vtz fiāt i nobis p acq̄sitionē vel in- sint nobis a nā. z latet nos h̄re eos. ¶ Notandū aut qz pma z scda qō q̄s sūt vna qō. nā ambe depēdēt ex vna solutōe. oñio. n. qz n̄ p eūdē habitū cognoscunt pncipia z p̄clones. qđ q̄rebat qō scda. oñsū erit qz nō eadez co- gnitio vtrorūq3 qđ q̄rebat qō pma. due ḡ qōnes sūt fm- rei vitatē. vs. vtrū eodē hitu cognitio cognoscāt p̄clo- nes z pncipia. z quō hitus pncipiozū sint i nobis p acq̄- sitionē vel isint a nā. z nos lateāt. ¶ Dubitaret forte ali- qs de hac vltima qōne quō hitus pncipiozū i nobis fiāt dicēdū qz i cognitioē sensitua z maxime i visu q potissi- me assimilāt intellectni duo ibi p̄currūt. vs. spēs visibi- lis iformās oculū z lumē i quo vident ipsa visibilia. ita qz ipse sensus visus. siue ipse oculus i quo ē talis sensus ē oia visibilia fieri. qz pōt spēsbus ois3 visibiliū iforma- ri. lumē aut i quo vident talia visibilia est oia facere qz v̄tute luminis oēs spēs colorū mouēt visū. q̄re aut reg- rat ibi lumē. vtrū p̄pter ip̄s oculū vel p̄pter ip̄s colo- res vel p̄pter vtrūq3 nō est p̄nti speculatiois. z sicut ad hoc qz oculus exeat i actū vidēdi regrit ibi spēs visibi- lis z lumē corpale. ita ad ḡ qz itellcū pol̄s exeat i actū itelligēdi. regrit ibi spēs itelligibilis z lumē intellectus agentis. s3 vltra ea que reguntur in visu requirunt in itellcū resp̄cū aliq̄zū cognitioz rōcinatio z discursus. vi- sus. n. in virtute luminis corpalis iformatus spē visibi- liū simplr apphēdit ipsa visibilia. i apphēdēdo. n. h̄ visibilia non discurret nō rōcinat. sed simplr ferē i co- gnitioez ipozū. s3 itellcū postq̄ i v̄tute luminis itellcū agētis iformatus est aliq̄bus spēsbus itelligibilibus fa- ctus i actus ps tales spēs discurret rōcinat mouet seipm̄ ad itelligēdū alia. intellectus ergo resp̄cū aliquozū se h3 quodamō sicut visus ad visibilia. vt resp̄cū pncipiozū. nā sic visus p solū lumē corpale absq3 alio rōcinio ifor- mat spēsbus visibiliū z coḡscit visibilia ipa. ita itellcū pol̄s p solū lumē itellcū agētē iformat spē totius z spē part z itelligit qd ipozat noie totius z qd noie partis

z itelligēdo absq3 alia rōne z absq3 alia argumētatoe assentit huic pncipio qz oē totū est maius sua pte. cogni- tio ḡ pncipioz z hitus quo cognoscunt pncipia ē nobis a nā z nō ē nobis a nā. est qdē nobis a nā. qz nāl̄ ē in no- bis lumē itellcū agētē i quo talia pncipia absq3 aliquo discursu z rōcinatoe sūt nota. nō sūt tū i nobis tales ha- bitus a nā. qz intellectus noster i sui p̄ordio nascitur si- cut tabula rasa i qua nihil est depictū. tales ergo habi- tus formaliter z cōplete sunt i nobis per acq̄sitionem. virtualiter aut z vt i radice sunt i nobis a natura prout est in nobis nāl̄ lumen intellectus agentis in quo talia absq3 alio discursu z rōcinatoe sunt sufficiēter nota. sic ḡ cognitio sensitua d̄ nāl̄is. non qz oculus nascat colora- bitus. s3 nascit abscolor. z sicut tabula rasa i qua nullus ē depictus color. att̄n dicit talis cognitio nāl̄is. qz nā de- dit nobis visū p quē mediante lumē corporeali simplr ferunt i ipsa visibilia absq3 alio discursu z rōcinatoe sic cognitio pncipioz poterit dici nāl̄is nō qz intellectus nascat pictus. s3 qz p lumē itellcū agētē absq3 discursu fiūt sibi nota talia pncipia. imo q̄stū ad aliqđ magis sūt nobis nāl̄ nota pncipia q̄ sit nobis nāl̄is cognitio sensi- tiva. qz lumē itellcū agētē i quo sūt nota pncipia est no- bis nāl̄ iditū sed lumē corporeale i quo vident colores nobis aduenit ab exteriori pncipio. cognitō ḡ visiva est nāl̄is. hoc tū nō obstante visus accipit suā cognitionē a- sensibilibus. siue a visibilibus. sic z cognitio pncipioz s3 sit nobis nāl̄is eo mō quo diximus. accipit tū talis co- gnitio p sēsū memoriā z exp̄ctiā. ¶ Deide cū dicit (Si qdē igf.) exegitur de qōibus p̄dicti. Circa qd duo facit qz pmo exegitur de qōne vltima. vs. quō fiāt i nobis no- ta pncipia vel quō fiāt i nobis hitus pncipioz. z exegitur de qōne alia. vs. vtz eodē hitu fiāt i nobis nota pncipia z p̄clones. ibi (qm̄ at circa itelligētiā) Circa p̄mū sciēdū qz i pncipio lectōis dicebat. qz quō fiāt cognita pncipia manifestū erit p̄mū dubitatibus. i. p modū du- bitatiois pcedētibus. ideo duo facit. qz circa cognitioez pncipioz quō fiāt nota pmo pcedit dubitatio. z arguē- do. z vitatē d̄terminādo. ibi (Nec itaq3) Circa p̄mū tria facit. qz pmo arguit qz hitus pncipioz nō sūt nobis a nā. z qz nō sūt i nobis ex acq̄sitionē. z ex his q̄ dixerat p̄cludit qz neutro mō sunt in nobis pncipia. vs. nec a nā nec ex acq̄sitionē. scda ibi (si at accipimus) tertia ibi (ma- nifestū qdē) dicit ḡ (si qdē igf. hēmus ipsos) su. hitus pncipiozū nāl̄ (icōueniēs est). i. seque istud icōueniēs (origit. n.) hoc posito (habētē cognitioez certissimas). i. magl. certas siue (certiores) vt h3 alia trāslatio demfati- oez. i. q̄ demfatioez latere. q. d. qz si est icōueniēs h̄ntē hitus demfatiū latere ip̄s multo magl ē icōueniēs h̄ntē hitus pncipiozū q sunt multo certiores q̄ demfatio latere ip̄s. nō ḡ tales hitus sūt i nobis a nā. qz q̄ pmo i- cipimus adiscere nullū hitus scimus nos h̄re. si ḡ hitus pncipiozū eēt in nobis a nā h̄remus nobilissimos hitus z laterēt nos. qđ ē icōueniēs. ¶ Dubitaret forte ali- qs. p̄pter qd ē h̄re nobilissimos hitus cognitiuos z nos latere. dicēdū qz hitus cognitioz p tāto sūt nobilissimi loquēdo s3 modū p̄hycū inq̄stū nos certificāt de ipsis rebus cognit. ḡ nō possumus h̄re nobiles hitus cogni- tiuos nisi simus certi de rebus cognit. ad q̄s nos ordi- nāt illi ordines. s3 nullus est certus de aliq̄ re cognita nisi certus sit qz coḡscat illā si ḡ certus es de cognito si- ue de re cognita certus eris de cognitioē rei coḡnate. z p̄- p̄ns certus eris d̄ hitu. nec poterit te latere hitus p quē cognoscis re cognitā. hitus. n. qz te certificāt de re coḡ- ta. o3 qz te certificet de cognitioē rei coḡnate. z p̄ns o3

Posteriorum

te certificet de seipso. icoueniens q̄ est h̄re hitus co-
 gnitiuos nobilissimos et certissimos nisi sis certus te
 h̄re tales hitus. ¶ Deide cū dicit (Accipimus) arguit q̄
 nō p̄t eē i nobis tales hitus ex acq̄sitiōe. d. (si aut) sup.
 (accipimus) tales hitus p̄ acq̄sitiōes (non h̄ites) ip̄sos
 (p̄us) a nā (vriq̄) si ita est (q̄l̄r coḡscimus ⁊ adiscimus)
 su. tales hitus (ex nō p̄x̄nti coḡnitiōe. ip̄ose est sicut di-
 ximus i dem̄stratiōe). i. sicut diximus circa p̄ncipiū huius
 libri q̄ est de dem̄stratione. diximus. n. q̄ oīs doctrina ⁊
 oīs disciplina itellectiua ex p̄x̄sistenti fit coḡnitiōe. cū q̄
 coḡnitiōe p̄ncipiōz vt videt̄ nulla alia p̄cedit coḡni-
 tiō si talis coḡnitiō eēt i nobis p̄ acq̄sitiōe vt videt̄ fie-
 ret i nobis coḡnitiō aliq̄ itellectiua ex nō p̄x̄nti coḡni-
 tiōe q̄d est icoueniens. ¶ Dein cū dicit. (Manifestū igr̄) cō-
 cludit ex dōis q̄ coḡnitiō p̄ncipiōz nec possit i nobis
 eē inata nec acq̄sita. d. (Manifestū igr̄. qm̄ neq̄ ē pole
 h̄re) su. coḡnitiōes p̄ncipiōz inatā p̄ verā (neq̄ ignorā
 tibus neq̄ vñū). i. nullū h̄itibus (hitus) p̄ncipiōz su.
 coḡnitiōes i nobis (fieri). i. si nullū h̄emus hitū p̄ncipio
 rū ⁊ si ignoramus p̄ncipia. ip̄ole ē i nobis fieri tales h̄i-
 tus p̄ acq̄sitiōem. ¶ Deide cū dicit (Necessē itaq̄ exeq̄-
 tur solutendo ⁊ veritatē determinādo. Circa q̄d tria fa-
 cit. qz p̄mo ait q̄ o3 p̄x̄sistere q̄dā potentia coḡnitiua
 i nobis q̄ d̄r sēsitua. 2. ostendit quomō h̄s potentia sē-
 situa siue sensus i diuersis diuersimode p̄x̄sistit. 3. ex
 his q̄ dixerat soluit ad q̄ōnem p̄positā. v3. quomodo
 p̄ncipia sint i nobis coḡnita oñdēs q̄ sūt nobis coḡnita
 ex sensu. memoria ⁊ exp̄imēto. sc̄ba ibi (videt̄ aut̄ b̄ oī-
 bus) tertia ibi (ex sensu q̄dē igr̄) Dicit q̄ (nece itaq̄ ē)
 nos. i. (h̄re quādā q̄dē potētia). i. coḡnitiua q̄ d̄r sēsus. ⁊
 subdit (nō huius aut̄ h̄re q̄ erit his honorabilior ⁊ certitudo
 q̄ d̄r sēsus quā potētia nō h̄emus ac si eēt aliq̄d hono-
 rabilius ⁊ certitudine bis. i. coḡnitiōe p̄ncipiōz vel h̄i-
 tibus coḡnitiuis p̄ quos coḡscimus p̄ncipia. ip̄a. n. potē-
 tia sēsitua nō est ita honorabilis potētia ⁊ certitudo
 nē sicut sunt huius hitus. ¶ Dubitaret forte aliq̄s. vt ⁊
 coḡnitiō sensuū sit nobilior p̄m certitudine q̄ coḡnitiō
 p̄ncipiōz. Dicēdū q̄ hitus ⁊ actus sumūt sp̄z ex obie-
 ctis. iō simplr ⁊ absolute loquēdo nō p̄t eē tāta certitu-
 do i ip̄sis sētibilibus q̄ app̄hēdunt̄ a sensu q̄ta est i ip̄is
 p̄ncipis itelligibilibus q̄ app̄hēdunt̄ ab itellcū. ⁊ p̄mo
 qz sētibilia ip̄a sūt magi variabilia ⁊ mutabilia q̄ itel-
 ligibilia imō itelligibilia manēt eodē mō. sētibilia sūt
 aliquo mō i trimo fluxu. cū ergo hoc sit de rōe certitu-
 dinis coḡnitiōis q̄ nō cōtigat̄ aīr se h̄re circa particula-
 ria sētibilia nō poterit eē tāta certitudo sicut est circa
 p̄ncipia itelligibilia. 2. hoc idēz p3 qz ea que se habent
 p̄m appositionē nō sunt ita certa sicut simplicia. vt pro-
 bat p̄hs i p̄ncipio p̄mi metha. ⁊ in fine huius. vbi agit
 de certitudine sc̄iaz. ostendit. n. tam in metha. q̄ hic q̄
 arismetica ē certior q̄ geometria. qz punctus se h3 per
 additiōes ad vnitatē. cū q̄ sētibilia se habeāt p̄ additiō-
 nē ad itelligibilia. qz addunt̄ sup̄ ea cōditiōes materie
 nō erit tanta certitudo i sētibilibus sicut i itelligibili-
 bus nec ē dubiū q̄tū ad veritatē q̄siti. qn coḡnitiō p̄nci-
 piōz itelligibilitū sit multo honorabilior p̄m certitudi-
 nē q̄ coḡnitiō sēsitua. s3 dubiū i hac q̄ōne facit. qz oīa
 alia oriunt̄ ex sensu. ⁊ oīs alia coḡnitiō certitudines h3.
 qz reducit̄ ad sensū. videt̄ q̄ hoc q̄ coḡnitiō sēsitua sit
 multo certior oibus alijs coḡnitiōibus. p̄pter qd̄ sciē-
 dū q̄ i rebus est tria cōsiderare. fieri. vsum. ⁊ eē. aliqua
 n. sunt p̄sa ⁊ p̄x̄sistūt alijs q̄tū ad fieri. vt q̄ alia nō
 fierent nisi illa p̄s eēt facta. aliq̄ q̄tū ad vsum. vt q̄ nō

possumus eis vti nisi p̄x̄sistant aliorū vsus. alia at̄ p̄-
 existunt q̄tū ad eē ⁊ fm se. p̄pter qd̄ dicemus q̄ aīr co-
 gnitio sēsitua p̄x̄sistit coḡnitiōi p̄ncipiōz. aīr coḡni-
 tiō p̄ncipiōz p̄x̄sistit coḡnitiōi cōclonū. nam coḡnitiō
 sēsitua p̄x̄sistit coḡnitiōi p̄ncipiōz q̄tū ad fieri. ⁊ q̄tū
 ad vsum. s3 nō p̄p̄e q̄tū ad eē. coḡnitiō aut̄ p̄ncipiōz p̄x̄i-
 stit coḡnitiōi cōclonū nō solū q̄tū ad fieri. ⁊ q̄tū ad vsum.
 s3 etiā q̄tū ad eē. coḡnitiō. n. sēsitua p̄x̄sistit coḡnitiōi
 p̄ncipiōz q̄tū ad fieri. qz nisi eēt sc̄a coḡnitiō p̄us i sēsu
 nulla coḡnitiō q̄tū ad illud genus posset fieri i itellcū
 nec p̄ncipiōz nec cōclonum. iō cecus a natiuitate qz nō
 h̄uit coḡnitiōes i sensu de coloribus nullā p̄t h̄re coḡni-
 tiōe circa genus colorū i itellcū. 2. coḡnitiō sēsitua p̄-
 existit coḡnitiōi itellectiue p̄ncipiōz n̄ solū q̄tū ad fieri.
 s3 etiā q̄tū ad vsum qd̄ nō est itelligēdū d̄ sensu exteriori
 s3 de interiori. vt de fantasia siue imaginatiōe. nā si h̄o vi-
 disse colores dato q̄ postea fieret cecus. et amitteret
 visū exteriorē ad huc posset acgrere sc̄iaz de coloribus.
 ⁊ si acq̄suisset eas p̄ amissionē m̄ visus non p̄deret h̄s
 sc̄iaz. tñ si corrumperet̄ eo sensus interior. vt puta. si corru-
 peret̄ i eo fantasia sicut corrupta est i dem̄tibus ⁊ i furi-
 ossis dato q̄ h̄ret sc̄iam colorū q̄d̄ h̄ret corruptā fanta-
 sia. nō posset directe vti ipsa sc̄ia. qz ea q̄ sūt i itellcū re-
 manēt i eē hituali nec sūt i actu nisi iterū fiāt i actu fā-
 tasmatā. q̄re nō poterimus vti his q̄ sūt i itellcū corru-
 pto fantasia. q̄ coḡnitiō sēsitua exterior p̄x̄sistit cuilibz
 coḡnitiōi itellectiue q̄tū ad fieri. coḡnitiō aut̄ sēsitua
 interior. vt fantasia p̄x̄sistit cuilibz coḡnitiōi itellectiue
 nō solū q̄tū ad fieri. s3 etiā q̄tū ad vsum. s3 talia p̄p̄e
 p̄x̄sistūt coḡnitiōi itellectiue q̄tū ad eē. qz post acq̄sitas
 sc̄iaz si posset aīa libere conuertere se supra se vt̄ asp̄icere
 ea q̄ h3 i itellcū nullo mō idigeret sēsu nec interiori nec
 exteriori. sed coḡnitiō p̄ncipiōz p̄x̄sistit coḡnitiōi cōclonū
 etiā q̄tū ad esse. qz si aīa p̄deret coḡnitiōe p̄ncipio-
 rum. dato q̄ posset libere conuertere se supra se ⁊ asp̄icere
 cōclusiones quas h3 i se nullo mō esset certa de cōclonibus
 ignoratis p̄ncipis. certificamur at̄ de p̄ncipis
 reducendo ea ad sensum. qz fieri vel vsus coḡnitiōis
 p̄ncipiōz dependet a fieri vel ex vsu coḡnitiōis
 sensuū. certitudo q̄ coḡnitiōis p̄ncipiōz q̄ dependeat
 a certitudine coḡnitiōis sēsitue hoc ē quodā mō p̄acci-
 dens. v3. quantū ad fieri ⁊ quantū ad vsum. nō aut̄ p̄p̄ie
 p̄ se quātū ad eē. iō ex hoc nō possumus arguere simplr
 loquendo q̄ coḡnitiō sēsitua sit certior. s3 qz coḡnitiō
 cōclonū etiā p̄ se ⁊ directe quantū ad eē p̄x̄sistit coḡ-
 nitiōi p̄ncipiōz. iō talis coḡnitiō simplr est certior q̄
 coḡnitiō cōclonū. ¶ Deide cū dicit (Videt̄ at̄ hoc oī-
 bus) oñdit quō huius potentia sēsitua i diuersis diuer-
 simode existat. nā qd̄ā habent sensū exteriorē sine me-
 moria. vt aīalia ip̄fecta. musca. n. flabello a loco aliquo
 remota imemor p̄cussionis p̄terite statim redit ad eun-
 dez locū. g. musca h3 exteriorē sensū s3 memoria caret.
 aliq̄ vero aīalia habent sensū exteriorē ⁊ memoria. sed
 nō h̄nt directe rōcinatiua ex talibus sētibilibus. vt aīa-
 lia bruta. qd̄ā h̄nt sēsu memoriā ⁊ rōcinatiua. vt boies.
 Tria ergo facit. qz p̄mo ait in q̄busdā aīalibus eē potē-
 tia sēsitua idicatiua tātū. 2. oñdit i q̄busdā eē potētia
 sēsitua ⁊ memoriā. 3. declarat in q̄busdā. vt i hoibus
 eē potētia sēsitua memoriā ⁊ rōcinatiua. secunda
 ibi (cū s̄st aut̄) tertia ibi (multis igr̄ factis) Dicit q̄ q̄
 (vt̄ at̄ hoc). i. p̄ sēsitua (iesse oibus aīalibus) ⁊ subdit
 q̄ (habēt at̄) su. oīa aīalia (potētia nālē) vel vt h3 alia
 trālatio (potētia nālē idicatiua quā vocamus sēsu
 ¶ Deide cū dicit (Luz in s̄st at̄) agit. de 2. gradu. v3. q̄ i